

**LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTIPALVELUIDEN KEHITTÄMISHANKE
ITÄ- JA KESKI-SUOMESSA
”Lapset ja perheet Kaste -hanke”**

SELVITYS HANKKEEN ETENEMISESTÄ

Valtionavustuksen maksatusjakso 1.11.2009–31.3.2010

12.5.2010
Jaana Kemppainen
projektipäällikkö
Lapset ja perheet Kaste -hanke

SISÄLLYSLUETTELO

1. HANKKEEN TOTEUTUMINEN SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN	3
2. ARVIO ASETETTujen TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA SELVITYS MITEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN	7
2.1 Tavoite 1. Lasten ja perheiden palveluita uudistetaan ja yhtenäistetään asiakkaiden näkökulmasta joustaviksi ja vaikuttaviksi palvelukokonaisuuksiksi. ...	7
2.1.1 Etelä-Savo	7
2.1.2 Keski-Suomi	10
2.1.3 Pohjois-Karjala.....	15
2.1.4 Pohjois-Savo	17
2.2. Tavoite 2. Lasten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä	34
2.2.1 Etelä-Savo	34
2.2.2 Keski-Suomi	35
2.2.3 Pohjois-Karjala.....	38
2.2.4 Pohjois-Savo	38
2.3 Tavoite 3. Työntekijöiden ja toimijoiden osaaminen ja palveluiden laatu varmistetaan turvaamalla pysyvä kehittämisrakenne lasten ja perheiden hyvinvointipalveluihin.....	39
2.3.1 Etelä-Savo	39
2.3.2 Keski-Suomi	40
2.3.3 Pohjois-Karjala.....	44
2.3.4 Pohjois-Savo	45
2.4 Tavoite 4. Lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden vaikutusta lastensuojelun kustannuksiin seurataan taloudellisella arvioinnilla.....	46
2.4.1. Etelä-Savo	46
2.4.2 Keski-Suomi	46
2.4.3 Pohjois-Savo	47
2.5 HANKKEESSA TEHTÄVÄ OPISKELIJAYHTEISTYÖ	47
3. SELVITYS HENKILÖSTÖN JA ASIANTUNTIJAPALVELUIDEN KÄYTÖSTÄ	49
4. SELVITYS HANKKEESSA TOTEUTETUSTA KOULUTUKSESTA	50
4.1. Hankkeen järjestämät koulutukset	50
4.2 Hankehenkilöstön osallistuminen koulutuksiin.....	58
5. HANKKEESSA PIDETYT KOKOUKSET	59
5.1 Hankeorganisaation kokoukset.....	59
5.2 Muut kokoukset.....	61
5.3.1 Etelä-Savo	61
5.3.2 Keski-Suomi	61
5.3.3 Pohjois-Karjala.....	64
5.3.4 Pohjois-Savo	64
6. TIEDOTTAMINEN JA MEDIAOSUMAT	67
Liite 1 Tutki ja Turvaa pilotti II kyselylomake	69
Liite 2. Poikkihallinnollisen varhaisen tuen mallin valmiita ja kehitteillä olevia malleja ja sisältöjä	75

Tässä selvityksessä raportoidaan hankkeen toteutuminen Etelä-Savo (1.10.2009–31.3.2010), Keski-Suomi (1.11.2009–31.4.2010), Pohjois-Karjala (1.11.2009–31.3.2010) ja Pohjois-Savo (1.11.2009–31.3.2010).

1. HANKKEEN TOTEUTUMINEN SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

Etelä-Savo

Ehkäisevän työn kehittämisessä keskitytään seutukuntien ja tai yksittäisten kuntien esiin nostamiin kärkihankkeisiin. Mikkelin seudulla painopistealueita ovat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat sekä kuntakohtaisina että seudullisina. Hankehenkilöstö tukee kuntia suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisessa ja seurantaindikaattorien laadinnassa sekä seurannan toteuttamisessa. Pieksämäellä kehittämisen kohteena on perhepalvelukeskuksen toiminta ja eri ammattiryhmien välinen yhteistyö sekä erilaisten varhaisen puuttumisen toimintamallien pilotointi ja juurruttaminen kuntaan. JJR- kunnissa keskeisiä kehittämistavoitteita ovat aikaisempien hankkeiden tulosten juurruttaminen ja lapsiperhepalveluiden työntekijöiden yhteistyön edistäminen sekä osaamisen lisääminen. Savonlinnassa pyritään työntekijöiden osaamisen lisäämiseen koulutusten avulla sekä eroperheiden lasten kuulemis-toimintamallin vahvistamiseen ja juurruttamiseen. Seudun muissa kunnissa on noussut hankkeen aikana tarpeita vanhemmuuden tuen, varhaiskasvatuksen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.

Sijaishuoltoon kehitetään pysyvää rakennetta sijaishuoltoyksiköksi ja tietopankkia ajan tasalla olevista maakunnan sijaishuoltopaikoista ja hyvistä käytännöistä. Sijaishuollon kehittäminen tapahtuu yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa. Kaste-hankkeelle on hankittu atk-pohjainen sovellus, johon kerätään tiedot kaikista alueen sijaishuoltopaikoista ja pidetään yllä tietoa vapaana olevista paikoista. Tiedonkeruun painopiste on tällä hetkellä ammatillisissa perhekodeissa ja lastensuojelulaitoksissa.

Maakunnallisen kumppanuuden vahvistamiseksi hankehenkilöstön vetovastuulla on maakunnallisten ammatillisten verkostojen ylläpito; lastenvalvojen verkosto, perhetyöntekijöiden verkosto sekä sijaishuollon toimijoiden verkosto. Valtakunnallisen kumppanuuden vahvistamiseksi hankehenkilöstö kuuluu lastensuojelun LASU- ja KASTE-verkostoihin sekä itäsuomalaisen yhteistyön tiivistämiseksi Itä-Suomen lastensuojelun osaamisverkoston (ILO) tukiryhmään.

Sijaishuollossa toimivien työn tukeminen, erikoissairaanhoidon osaamisen kehittäminen ja uuden toimintakulttuurin kehittäminen sijaishuollon toimijoiden ja sijaishuollossa olevien lasten, heidän verkostojensa ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteistyössä on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Koulutusryhmä (18) on aloittanut koulutusprosessin. Koulutuksen myötä uudenlainen ajattelu ja toiminta-ajatus on muotoutumassa ja toiminnallisia kokeiluja on alkanut käynnistyä. Erityisesti ryhmän yhteistoiminnassa on syntynyt yhteisymmärrystä ja jakamisen kokemuksia. Ryhmässä on koulutuksen edettyä alettu nähdä lapsi ja hänen perheensä ja sen merkitys työskentelyssä korjaavien kokemusten ja lapsen terveen kehityksen tukemisessa huolimatta siitä mistä tulokulmasta lapsen ja perheen tilannetta lähestyy. Sijaishuollossa olevan lapsen syntymävanhempien merkitys yhteistyökumppanina on alkanut nousta esiin yhä voimakkaammin.

Hankkeessa tehtävä lastensuojeluprosessikuvaus painottuu lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian palveluiden väliseen alueeseen. Tavoitteena on hakea toimivaa käytäntöä ja työskentelytapaa juuri tähän nivelkohtaan. Prosessikuvauksen valmisteluprosessi ollut vahvasti keskiössä. Prosessin valmistelua ja siihen orientoivien koulutuspäivien valmistelutyö on tehty ja ymmärrys eri toimijoiden työskentelystä on

hahmottunut ryhmässä. Prosessityöskentelyn valmistelussa on ollut mukana moniammatillinen tukiryhmä jossa on mukana monilta erialoilta toimijoita ja ammattihenkilöitä. Prosessikuvauksen valmisteluun on tulossa mukaan toimijoita koulutoimesta, perusterveydenhuollosta, erikoissairaanhoidosta, sosiaalitoimista ja järjestöistä. Ryhmä on myös ylimaakunnallinen, sillä alustavasti mukaan on lupautuneet edustajat Itä-Savosta, Pohjois-Savosta ja mahdollisesti myös Keski-Suomesta. Videoneuvottelutyöskentelyn käynnistämistä sijaishuollossa olevien lasten ja heidän verkostojensa kanssa tehtävässä yhteistyössä on vaikeuttanut toisaalta olemassa olevien laitteiden toimimattomuus toisaalta asenteet uudenlaista toimintatapaa kohtaan.

Keski-Suomi

Varhaiskasvatuksen kehittäminen liittyi hankkeeseen osaksi ennaltaehkäisevän työn painopistealuetta 1.11.2009 alkaen Keski-Suomen varhaiskasvatuksen kehittämysyksikkö VARKE -hankkeen päätyttyä 31.10.2010.

Ehkäisevän työn kehittämisessä keskeistä on perhekeskustoimintamallin vahvistaminen eri toimijoiden yhteen saattamisella ja varhaisen tuen työmuotojen kehittämisellä ja levittämisellä. Ehkäisevien ja varhaisen puuttumisen työmuotojen vakiintuminen osaksi kuntien peruspalveluita edellyttää systemaattista, monitoimijaista ja moniasiantuntijaista yhteistyötä. Yhteistyön on toteuduttava kuntien toimialojen sisällä ja välillä, seurakunnan, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä vanhempien, vapaaehtoisten ja ammattilaisten välillä.

Keski-Suomen osahankkeessa keskeisempiä teemoja ehkäisevän ja varhaisen puuttumisen työmuotojen kehittämisessä ovat kasvatuskumppanuus, huolen puheeksi ottaminen ja dialogisuus. Toimintamalleja kehitetään päivähoiton aloitukseen, lastensuojelun ja päivähoiton yhteistyöhön, esiopetukseen ja ryhmätoimintaan. Teemat vastaavat sisällöiltään monipuolisesti Kaste-hankkeen kehittämistavoitteita mm. vanhempien ja lasten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen sekä varhaisen tuen työmuotojen kehittäminen.

Perhekeskustoimintamallin vahvistamiseen liittyvä kehittämistyö jatkuu Jyväskylässä Keuruulla, Äänekoskella ja Saarikan alueella. Jyväskylässä jatkuu neuvolan monitoimijaisen perhevalmennuksen mallintaminen ja juurruttaminen. Varhaisen tuen työmuotojen kehittäminen toteutuu Multian ja Konneveden kunnassa soveltamalla neuvolan perhetyön mallia kuntien ehkäisevän perhetyön kehittämisessä. Jyväskylässä ja Saarikan alueella perhepalveluverkostossa ehkäisevän työn mallien näkyväksi tekeminen ja yhteistyön vahvistaminen on käynnistynyt. Jyväskylässä kehittämistyötä tehdään VATU (Varhaisen tuen) -tiimissä ja Saarikan alueella alle kouluikäisten lasten palvelujen kehittämistyöryhmässä (KALLE -työryhmä). Näistä työryhmistä ja kehittämisrakenteista kuvataan toimintamallit touko-kesäkuussa 2010. Näin saadaan juurrutettua alle kouluikäisten lasten ja perheiden palveluihin ehkäisevän työn pysyvä kehittämisrakenne.

Lasten ja perheiden palveluissa työskentelevien osaamista vahvistetaan yhteisillä koulutus- ja työkokousprosesseilla ja joustavilla konsultaatioilla. Alueellisissa työkokouksissa on moniammatillisten yhteistyöverkostojen kanssa kehitetty varhaista tunnistamista ja huolen puheeksi ottamista. Hankkeen työntekijät ovat tarjonneet kuntiin asiantuntija-apua, koulutuksia ja konsultaatiota.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun avohuollon kehittämisessä on keskeistä lastensuojelulain toimeenpanon systemaattinen jatkaminen. Tämä toteutuu muun muassa tukemalla lastensuojelutarpeen selvitystä moniammatillisena

yhteistyönä, kouluttamalla ja tiedottamalla sosiaalityöntekijöitä ja sidosryhmiä lastensuojelulain muutoksista, juurruttamalla lastensuojelun edunvalvontaa ja tukemalla kuntien lastensuojelusuunnitelmaprosesseja sekä markkinoimalla ja kehittämällä lastensuojelun moniammatillista asiantuntijaryhmää.

Lastensuojelutyötä tukevia konsultaatiomalleja ja työmenetelmiä juurrutetaan ja levitetään. Toteutuksessa on tarkoitus hyödyntää alueella luotuja ja toimivia malleja. Seudulla toimivia konsultaatiokäytäntöjä on pyritty vahvistamaan mm. tiedottamisella ja mallien käytöllä menetelminä työkokouksissa. Kehittäjäsosiaalityöntekijä organisoii Korko-konsulttien työnohjauksellista koulutusta, moniammatillisen asiantuntijaryhmän käytön tarpeen selvitystä, läheisneuvonpidon käyttöä ja lastensuojelun edunvalvonnan juurruttamista.

Lastensuojelun tarpeessa olevien lasten ja heidän perheidensä tuen tarpeiden tunnistamista, varhaista auttamista ja avohuollon menetelmien vaikuttavuutta on pyritty edistämään moniammatillisena yhteistyönä. Alueellisissa työkokouksissa on yhteistyöverkoston kanssa kehitetty varhaista tunnistamista, huolen puheeksi ottamista sekä tiedonsiirtoa ja lastensuojeluasiakkuuden alkua. Työskentelyssä on painotettu asiakkaiden osallisuutta ja lastensuojelulain velvoitteita. Yhteistyötä kehitetään palveluiden rajapinnoilla muun muassa lastensuojelun ja päivähoidon sekä lastensuojelun ja koulukuraattorityön välillä.

Hanke on käynnistänyt lastenpsykiatrisen konsultaation Jyväskylän perhetyöntekijöille sekä nuorisopsykiatrian, koulun ja lastensuojelun yhteisen työkokoussarjan. Lasten- ja nuorisopsykiatrian kehittämisteemana on lasten ja nuorten mielenterveysongelmien varhaisen tunnistamisen, hoidon järjestämisen ja sen saatavuuden parantaminen toimijoiden yhteistyönä. Tavoitteena on, että erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen muodostavat asiakkaan näkökulmasta eheämmän ja helpommin saavutettavan kokonaisuuden. Myös lasten ja perheiden osallisuuden vahvistaminen on hankkeessa vahvana teemana. Näihin tavoitteisiin on pyritty järjestetyillä koulutuksilla, konsultaatioilla, osallistumalla työ- ja suunnittelukokouksiin sekä vertaistuen suunnittelulla.

Sijaishuollon kehittämisessä on keskeistä lisätä perhehoidon osuutta sijaishuollon palveluissa. Sijaishuollossa olevan lapsen oikeutta päästä perheenomaiseen kasvuympäristöön tulee vahvistaa ja tarjota aina, silloin kun se lasten tarpeista lähtien on mahdollista. Hankkeessa kehitetään nuorten mahdollisuutta perheen omaiseen sijaishuoltoon ns. satelliittiperhetoiminnan avulla sekä kehittämällä nuorten perhehoitajien rekrytointia sekä valmennusta ja tukitoimenpiteitä.

Hankesuunnitelmassa kirjattu perhehoidon tukikeskus- ajatus toteutuu lähinnä tarjoamalla erilaisten tukipalvelujen palvelupalettia kuntien käyttöön, jotta he voisivat tarjota hanketyönä suunniteltuja ja mahdollistettuja tuen muotoja sijaisperheille ja perhehoidossa oleville lapsille sekä huostaan otettujen lasten vanhemmille.

Pohjois-Karjala

Perhehoidon kehittämishankkeen toteutusvaihe on meneillään. Pilottikoulutuksen ensimmäinen ryhmä on toteutunut hyvin. Marras-joulukuussa markkinoitiin toista koulutusryhmää. Kiinnostuneita ei kuitenkaan saatu tarpeeksi, joten toista koulutusryhmää ei aloitettu. Perhehoidon kehittämiseen kiinteästi liittyvä seudullinen perhehoidon ohjeistus on valmistunut. Ohjeistuksen jatkokäsittelyt ovat kunnissa meneillään.

Lastensuojelun avohuollon palveluiden kehittämisosio käynnistyi hankesuunnitelman mukaisesti 2.11.2009. Työ aloitettiin kartoituksella ja selvitysvaiheella. Kehittämisen

painopisteenä on kotiin vietävien palveluiden / tehostetun perhekuntoutuksen kehittäminen. Tavoitteena on vähentää / lyhentää perhekoti- ja laitossijoitusten tarvetta ja muuttaa työtettä avohuoltopainotteisempaan suuntaan sekä lisätä lasten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Lisäksi lastensuojelun avohuollon palveluiden kehittämishankkeen tavoitteena on avohuollon työntekijöiden osaamisen vahvistaminen sekä eri yksiköiden välisen yhteistyön tehostaminen.

Vertaisryhmätoiminnan koordinoitihankeosiossa on toteutettu edelleen kuntakohtaisia toimintakäytäntöjä ja järjestetty vertaisryhmiä sekä tuettu ryhmien toteuttamista erilaisten tarpeiden pohjalta. Sidosryhmäyhteistyö ja tarpeiden kartoitus jatkuu. Osahankkeen tavoitteena on lapsiperheiden hyvinvoinnin lisääntyminen, järjestöjen ja kuntien välille syntyneiden sektorirajat ylittävien yhteistyömuotojen vakiintuminen merkittäväksi ja vaikuttavaksi perheiden ja lasten hyvinvointia tukevaksi työmuodoksi, ja kumppanuudeksi. Ryhmätoiminnasta ja ennaltaehkäisevästä lastensuojelusta saadun kokemuksen ja osaamisen leviäminen sekä käyttäjien tarpeista lähtevä, pysyvä toiminta.

Hankeessa luodun kotisairaalamallin mukainen työskentely psyykkisesti vaikeasti oireilevien lasten ja heidän perheidensä kanssa on jatkunut. Vauvojen vuorovaikutuksellisten häiriöiden yöaikaisen hoidon käytännön järjestelyt ovat jatkuneet Perhokaksiossa. Vauvojen poikkihallinnollisen hoitopolun jatkohankesuunnitelma on tehty yhteistyössä vauvaperheyksikön kanssa.

Pohjois-Savo

Katse Lapseen osahankkeen suunnitelman mukainen toteutus on jatkunut. Hankeosiossa on mukana Pohjois-Savossa 17 kuntaa, Keiteleen kunnan liittyttyä vuodenvaihteesta kehittämis-yhteistyöhön. Nämä kunnat ovat varautuneet Pohjois-Savon lastensuojelunkehittämisyksikön kuntarahoitteisten palveluiden yhteiseen tuottamiseen sekä lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämiseen itä- ja keskisuomalaisena yhteistyönä.

Tutki ja Turvaa -osahanke on edennyt suunnitelmien mukaan hoitomallin kehittämisvaiheesta pilottihoitajaksojen toteuttamisvaiheeseen. Hankesuunnitelman mukaan Interventioiden toteuttamisvaiheessa (11/2009–5/2010) pilotoidaan kaksi hoitajaksoa, joista ensimmäisen Pilotti I: n aloitusjakson haastattelut ja videoinnit pääsi aloittamaan kaksi äiti-lapsi -paria marraskuun 2009 aikana. Marraskuun 2009 loppuun mennessä työskentelyssä käytettävä video- sekä opetusmateriaali oli riittävän valmiina ja Pilotti I:n työskentelyvaihe pääsi käyntiin 8.12.2009. Hoitajakso päättyi ryhmäintervention osalta 23.2.2010 ja kokonaisuudessaan viimeiseen palautekäyntiin 25.3.2010. Pilotti I hoitajaksoon osallistui kaksi äiti-lapsi -paria. Hoitajaksolle haastateltiin yhteensä seitsemän perhettä, joista kaksi sitoutui työskentelyyn. Muiden kanssa käytiin keskusteluja osallistumisen esteistä ja pohdittiin mahdollisuuksia osallistua Tutki ja Turvaa työskentelyyn myöhemmin. Perheet ohjautuivat hoitajaksolle lastenpsykiatrian poliklinikan pikkulapsipsykiatrisesta työryhmästä, joka em. tapauksessa jatkoi työskentelyään perheen kanssa. Osallistumisen esteiksi nousivat mm. perheen liian kuormittava elämäntilanne työn ja opiskelujen suhteen. Myös psyykkisiä voimavaroja kuluttavat samanaikaiset prosessit, kuten läheisen menetykseen liittyvä suru tai lapsen huostaanoton purkuprosessi koettiin esteeksi intensiiviselle hoitajaksolle osallistumiselle. Pilotti I hoitajaksolle osallistuneilta äideiltä on kerätty palautetta lomakekyselyn ja siihen liittyneen tarkentavan haastattelun avulla. Perheiltä saatu palaute raportoidaan tarkemmin loppuraportin yhteydessä. Liite 1: (Kyselylomake.PILOTTI II)

Perheiden haastattelut Pilotti II hoitojaksoon aloitettiin vuoden 2010 alussa. Mukaan saatiin kaksi äiti-lapsi -paria ja heille on toteutettu aloitusjakson videoinnit ja haastattelut helmi- ja maaliskuun aikana. Pilotti II:n työskentelyvaiheen he aloittavat 13.4.2010. Pilotti II päättyy ryhmäintervention osalta 15.6.2010. Palautehaastattelut toteutetaan elokuussa 2010, jolloin Pilotti II päättyy. Pilotti II:n käynnistämisen rinnalla on suunniteltu Tutki ja Turvaa hoitomallin pohjalta yksilötyöskentelyyn sovellettava hoitojakso, jota tällä hetkellä pilotoidaan kahden äidin kanssa. Toinen äiti työskentelee suhteessa kahteen lapseen (kaksostytöt).

Pilotoitavien hoitojaksojen toteuttaminen on ollut tämän kauden päätehtävä. Hoitomallia sekä toimintatapoja kehitetään saatujen palautteiden ja työntekijöiden kokemusten pohjalta. Työntekijät pyrkivät myös omassa työskentelyssään havainnoimaan ja kehittämään niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat perheiden kokemukseen autetuksi tulemisesta. Työntekijöiden työskentely tallentuu videovälitteisesti. Hoitojaksoa kehitetään koko ajan käytännön työssä toimivammaksi ja eri kohderyhmille sopivaksi.

2. ARVIO ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA SELVITYS MITEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN

2.1 Tavoite 1. Lasten ja perheiden palveluita uudistetaan ja yhtenäistetään asiakkaiden näkökulmasta joustaviksi ja vaikuttaviksi palvelukokonaisuuksiksi.

2.1.1 Etelä-Savo

Toimenpiteet: *Ehkäisevän työn kehittäminen*

Edellisen raportointikauden jälkeen varhainen puuttuminen ja siihen liittyvänä menetelmänä huolen puheeksiotto sekä sektorirajoja ylittävä dialoginen verkostotyö ovat nousseet lähes kaikissa Etelä-Savon kunnissa esille tärkeinä kehittämiskohteina. Palveluja pyritään uudistamaan erityisesti kehittämällä uusia yhteistyömalleja eri toimijoiden kesken sektorirajoja ylittäen. Myös järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on käynnistynyt. Maakunnalliset eri ammattiryhmien omat sekä moniammatilliset verkosto- ja yhteistyökokoukset ovat tärkeitä kuntien toimijoiden kohtaamispaikkoja, joissa viedään tietoa eteenpäin ja joissa syntyy uusia ideoita sekä yhtenäisiä hyviä käytäntöjä koko maakunnan alueelle.

- Mikkelissä ja sen ympäristökunnissa palveluja uudistetaan ja yhtenäistetään mm. keskustelemalla nykyisestä tilanteesta ja muutostarpeista erilaisissa työryhmissä ja yhteistyötapaamisissa, joihin Kaste-työntekijät osallistuvat. Mikkelin seudulla on myös vireillä lapsiperheiden ja nuorten palveluihin useita uusia innovaatioita (Olkari, Koppari-toiminta, murkkuikäisten vanhempien vertaisryhmät, ennaltaehkäisevän lastensuojelun tarjoama viikonloppuhoito jne.) joiden toteuttaminen edellyttää ylisektoriaalista yhteistyötä ja joiden suunnittelussa hanketyöntekijät ovat mukana.
 - Yhteistyötapaaminen Viola ry, 3.11.2009, Mikkeli
 - Mikkelin seudun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma -kokous 4.11.2009 ja 20.1.2010, Mikkeli
 - Mikkelin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman esittelytilaisuus lautakunnille 18.11.2009
 - Yhteistyötapaaminen MLL, 24.11.2009, Mikkeli
 - Kangasniemen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen arviointipalaveri, 8.12.2009, Mikkeli
 - Mikkelin perhetyön neuvottelukunnan kokous 10.12.2009

- Kangasniemi: Perhe Ykkönen - työryhmä 14.1. ja 29.4.2010
- Nuorten paikallisyhteistyöverkoston kokous 19.1.2010, Mikkeli
- Yhteistyötapaamiset ISO:n (Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus) kanssa 11.2 ja 6.4.2010, Mikkeli
- Ennaltaehkäisevänä lastensuojeluna tarjottavan viikonloppuhoidon suunnittelukokous 19.2 ja 24.3.2010, Mikkeli
- Nuorten palvelujen kehittäminen Mikkelisä – infotilaisuus 15.3.2010
- Nuorten palvelujen kumppanuus- ja verkostoseminaari 16.3.2010, Mikkeli
- Pieksämäellä perhepalvelukeskuksen yhteistyötä ja palveluiden sujuvuutta on edistetty järjestämällä eri ammattiryhmien välisiä yhteistyötapaamisia. Näissä sovitaan yhteistyökäytännöistä ja toimintamalleista. Tapaamiset jatkuvat edelleen. Ehkäisevän työn hanketyöntekijä käy säännöllisesti Pieksämäellä tapaamassa perhepalvelukeskuksen johtajaa. Käynneillä keskustellaan suunnitelmien etenemisestä ja arvioidaan tuloksia.
 - Yhteistyötapaamiset perhepalvelujohtajan (Liisa Hynynen,) kanssa 17.11. ja 4.12.2009, 8.1., 18.1., 10.2., 3.3., 7.4.2010, Pieksämäki
 - Sosiaalityöntekijöiden ja nuorisotoimen yhteistyökokous 17.11.2009, Pieksämäki
 - Perheneuvolan kehittämispäivä 15.12.09, Pieksämäki
 - Neuvolan perhevalmennuksen kehittäminen: tapaaminen perheneuvolan perheterapeutin kanssa 3.3.10, Pieksämäki
- JJR:ssä Kaste-hankkeelle esitettyjä toiveita ovat perhekeskustoiminnan juurruttaminen ja vakiinnuttaminen Lapspere- hankkeen loppumisen jälkeen, perhepalveluohjaajan saaminen vakituiseksi, välimaastotyöskentely nuorten kanssa, kotipalvelun kehittäminen ja Alvari-perhetyön jatkaminen ensi vuoden jälkeen. Kaikissa kolmessa kunnassa on moniammatillinen tiimi, joiden toiminnassa Kaste-työntekijät ovat mukana ja joiden kautta em. tavoitteisiin pyritään. Osa tavoitteista on jo saavutettu: Lapspere-hankkeen luomat toimintamallit ovat käytössä kaikissa kolmessa kunnassa ja perhepalveluohjaaja on juuri aloittanut toimintansa.
 - Joroisten moniammatillinen tiimi 16.12.2009 ja 30.3.2010, Joroinen
 - Rantasalmen moniammatillinen tiimi 8.2.2010, Rantasalmi
 - Varikko-työryhmä (nuoret), Rantasalmi 14.4.2010
 - Yhteistyötapaaminen Lapsen Kengät (Alvari-perhetyö) 10.2.2010, Joroinen
- Savonlinna on hankesuunnitelmassa painottanut eroperheiden lasten kuulemisen menettelytavan kehittämisen tarvetta sekä työntekijöiden koulutuksellista tukea esim. huolen puheeksi oton ja varhaisen puuttumisen osalta. Seudun muut kunnat ovat olleet halukkaita lähinnä ottamaan vastaan tarjottua koulutusta. Viimeisen puolen vuoden aikana Savonlinnassa on kokeiltu eroperheiden lasten kuulemistä käytännössä ja saatuja kokemuksia on jaettu sekä maakunnassa että myös Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön kanssa. Kokeilu jatkuu. Seudun kunnista Punkaharju aikoo osallistua THL:n Puimala-hankeeseen ja siellä on alettu valmistella lapsiperheiden palveluiden henkilökuntaa uuteen työotteeseen hanke-henkilöstön tuella. Savonlinnan seudun kuntien toimijat ovat osallistuneet aktiivisesti hankkeen järjestämiin koulutuksiin ja tilaisuuksiin.
 - Hankkeen, Kasvun Yhteisöjen, ISO:n ja Punkaharjun kunnan yhteistyökokous 2.11.2009, Punkaharju
 - Lapsiperhetyön työkokous 19.11.2009, Heinävesi
 - Perhetyön tiimien suunnittelukokous 12.1.2010, Heinävesi
 - Savonlinnan kaupungin verkostotapaaminen 25.1.2010, Savonlinna
 - Varhainen puuttuminen kunnan strategiaksi - yhteistyökokous 2.2, 2.3 ja 25.3. 2010, Punkaharju
 - Lapsiperheiden moniammatillinen työryhmä 15.4.2010, Kerimäki
 - Esi- ja alkuopetuksen henkilöstön luento- ja keskustelutilaisuus 27.4.2010, Savonlinna

- Maakunnalliset verkostot:
 - Varhaiskasvatuksen maakunnallinen kehittämistyöryhmä 18.2.2010, Pieksämäki
 - Lastenvalvojen maakunnallinen verkosto- ja työkokous 22.3.2010, Savonlinna
 - Perhetyöntekijöiden maakunnallisen verkosto- ja työkokouksen suunnittelupalaveri 26.3.2010, Pieksämäki
 - 22.4.2010 Perhetyöntekijöiden maakunnallinen verkosto- ja työkokous, Pieksämäki

Tulokset:

- Kuntien hankkeelle esittämistä tavoitteista osa on käynnistynyt hankkeen avulla, osa omia aikojaan ja osa jäänyt toteutumatta / unohtunut. Yhteistyö hankkeen kanssa on suunnannut kuntien toimintaa jonkin verran niin, että myös uusia yhteisiä tavoitteita on syntynyt, esim. varhaisen puuttumisen mallien yhdessä hakeminen tai dialogisen verkostotyön merkityksen esiin nouseminen.

Arviointi:

- Hankkeen aikana on tapahtunut melko vähän konkreettisia muutoksia tai syntynyt uusia toimintamalleja, mutta kuntien työntekijöiden asenteet ovat pikku hiljaa muuttumassa hankkeen ja Kaste-ohjelman tavoitteille positiivisemmaksi.

Toimenpiteet: *Sijaishuollon kehittäminen*

- Etelä-Savossa ei ole aikaisemmin ollut toiminnassa maakunnallista keskitettyä sijaishuoltoyksikköä. Kaste-hankkeen tavoitteena on saada aikaan eteläsavolaisen sijaishuoltokeskuksen malli yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.
 - Kuntakäynti, Punkaharju 2.11.2009
 - Kuntakäynti, Sulkava 3.11.2010
 - Perhehoidon aluekehittäjien työkokous Jyväskylä/ Perhehoitoliitto 4.11.2009
 - Ylimaakunnallinen perhehoidon neuvottelu Mikkeli 6.11.2009
 - Itä-Suomen sosiaalityön päivät Kuopio 9.-10.11.2009
 - Kasvunyhteisöjen Sijaishuoltoyksikön loppuseminaari Mikkeli 26.11.2009
 - Ylimaakunnallinen perhehoidon neuvottelu Jyväskylä, 4.12.2009
 - Yhteistyöneuvottelu osaamiskeskuksen kanssa 7.1.2010
 - Etelä-Savon sijaishuollon kehittäjäryhmä 11.1.2010
 - Kokemukset näkyviin – väkivaltatyön kehittäminen sijaishuollossa hankkeen ohjausryhmä 12.2.2010 Mikkeli
 - Violan, Pelan ja Kasteen yhteistyöneuvottelu
 - Sosiaalialan asiantuntijapäivät Helsinki 17.-18.3.2010 Helsinki
 - Valtakunnallinen lastensuojelun KASTE-verkosto 25.3.2010 Helsinki
 - Valtakunnallinen osaamiskeskusten lastensuojelun verkosto LASU-verkosto 26.3.2010 Helsinki
 - Etelä-Savon perhehoidon INFO- tilaisuus yhteistyössä Perhehoitoliiton kanssa Pieksämäki 7.4.2010
- ATK-ohjelmistosovellus resurssikeskuksen käyttöön on hankittu. Sovellus on sama kuin Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikössä. Tietoja kerätään ja päivitetään sosiaalityöntekijän henkilökohtaisella tutustumis- ja arviointikäynneillä jokaiseen ammatilliseen perhekotiin ja lastensuojelulaitokseen.
 - Punkaharjun SOS-lapsikylä 17.11.2009
 - Ammatillinen perhekoti Tähtimetsä, Mikkeli 19.11.2009
 - Ammatillinen perhekoti Vesipeili, Mäntyharju 3.12.2009
 - Lastenkoti Ruusu, Pieksämäki 11.12.2009
 - Perhekoti Kunto, Haukivuori Mikkeli 14.1.2010

- Ammatillinen perhekoti Pikkupirtti, Ristiina 18.2.2010
 - Ammatillinen perhekoti Matti ja Maija -koti Pertunmaa 24.2.2010
 - Ammatillinen perhekoti Vehmaskoti, Pieksämäki 10.3.2010
 - Ammatillinen perhekoti Ainola, Savonlinna 1.4.2010
- Kaste-hanke on edelleen mukana toteuttamassa valtakunnallista perhehoidon rekrytointikampanjaa yhteistyössä alueen sijaishuollon palveluita tuottavien järjestöjen kanssa
 - 27.4.2010 Perhehoidon rekrytointivastaavien työkokous, Jyväskylä

Tulokset:

- Sijaishuoltoyksikön käynnistäminen on edennyt suunnitelmallisesti. Palvelujen rakennetta maakuntien välillä on yhtenäistetty ja Etelä-Savon sijaishuollon toimijoiden välistä yhteistyötä on tiivistetty ja osaamista on vahvistettu. Maakuntien välisiä rakenteellisia eroja on kavennettu Kaste-hankkeen sijaishuollon ylimaakunnallisen tiimin yhteistyöllä.

Arviointi:

- Sijaishuollon kehittäminen on jatkuva prosessi, joka vaatisi yhteistyötä kaikkien sijaishuollon toimijoiden kesken. Kaste-hankkeen tavoitteena on luoda edellytyksiä laadukkaaseen, sujuvaan ja saumattomaan lastensuojelun palveluketjun toteuttamiseen. Yhteistyö kuntien kanssa sujuu kangerrellen. Etelä-Savossa ei ole saatu kaikkia 17 kuntaa saman neuvottelupöydän ääreen. Työtä jatketaan yhteistyössä osahankkeen veturikunnan, Mikkelin kaupungin kanssa.

Toimenpiteet: *Lasten ja nuorisopsykiatrian kehittäminen*

- Koulutusprosessi on käynnistänyt keskustelun yhteistyöstä eri toimijoiden välillä ja yhteisen ymmärryksen muodostumisella.
- Videotyöskentelyssä syntyy luonnollisesti joustavia palveluketjuja.

Arviointi:

- Lastensuojeluprosessikuvausta arvioidaan auditoimalla sitä valmistelun ulkopuolella olevien kuntien työntekijöiden kanssa ja mahdollisesti pyytämällä myös palautetta perheiltä.
- Videoneuvotteluista on laadittu kyselylomake ammattihenkilöille ja perheille neuvottelujen toimivuudesta suhteessa tavoitteisiin.

2.1.2 Keski-Suomi

Toimenpiteet *Perhevalmennuksen sekä vertaisryhmätoiminnan kehittäminen monitoimijaisena yhteistyönä:*

- Perhevalmennuksen toteuttajiksi on sitoutettu äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajia, terveydenhuollon, sosiaalihuollon, kolmannen sektorin ja seurakunnan ammattilaisista sekä järjestöjä vapaaehtoistoimijoihin.
- Learning Cafe (19.5.2009) työskentelyn pohjalta on laadittu malli perhevalmennuksen toimijoista rooleineen sekä koottu koordinaatiryhmä, joka seuraa, arvioi ja kehittää toimintaa säännöllisillä tapaamiskerroilla. Työn alla on neuvolatyön asiakasraati (äitys- ja lastenneuvolan asiakkaille), jossa asiakkaan ääni saadaan kuuluville ja pohditaan neuvolatyön vaikuttavuutta sekä menetelmiä siihen. Näiden mallien työstäminen jatkuu yhteistyössä kuntatyöntekijöiden, seurakunnan ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

- Ensimmäinen monitoimijainen perhevalmennuspilotti alkoi 1.9.2009 Jyväskylässä, Kyllön neuvolassa. Kohderyhminä ovat äitiysneuvolan ja lastenneuvolan asiakasperheet. Valmennusryhmät ovat toteutuneet säännöllisesti suunnitelman mukaan ja suunnitelma kevään 2010 valmennuksista on tehty.
- 11.1. ja 25.3.2010 yhteistapaaminen perhevalmennuspilottiin osallistuneiden toimijoiden (kunta, kolmas sektori ja seurakunta) sekä neuvolatyön esimiesten kesken. Tapaamisessa arvioitiin 1.9.2009 alkaneesta perhevalmennuspilotista saatua asiakaspalautetta, käytiin läpi omakohtaista arviointia, suunniteltiin valmennukseen tarvittavia muutoksia ja valmennuksen laajentamista sekä pohdittiin vaikuttavuuden arviointia.
- Vertaisryhmätoiminta aloitettiin 28.1.2010 Yksin lastaan odottaville ja yksin lapsen saaneille äideille. Tapaamiset Mäki-Matin perhepuistossa Jyväskylässä kolmen viikon välein 2 h/krt. Vertaisryhmätoiminnasta vastaavat 2 neuvolan perhetyöntekijää ja kehittäjäterveydenhoitaja. Tiedote kutsuineen lähti kaikkiin Keski-Suomiin kuntien äitiys- ja lastenneuvoloihin.
- Maakunnallinen yhteistyö: kehittäjäterveydenhoitaja on jäsenenä vanhemmuuden tukemisen (VaTu) monitoimijaisessa yhteistyöryhmässä sekä perhevalmennuksen kehittämistyöryhmässä Viitasaarella (3.9.2009 alkaen).

Arviointi:

- Perhevalmennuksen ja vertaisryhmätoiminnan kehittämistä arvioidaan jatkuvana asiakas- ja toimijakyselyinä sekä edellisiin toimintoihin osallistuvien toimijoiden yhteistapaamisilla. Perhevalmennuksen ja vertaisryhmätoiminnan kehittämisen seurantaan kuuluvat asiakaskyselyt, joiden perusteella tehdään tarvittavia muutoksia.

Toimenpiteet: *Moniammatillisen ja -toimijaisen yhteistyön tiivistäminen*

- Kehittämisen lähtökohtana varhaiskasvatuksessa on arvioida moniammatillisessa yhteistyössä varhaiskasvatuspalveluiden kattavuutta ja kehittämistarpeita perheiden muuntuvien yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Hankkeessa tämä tapahtuu kuntien kehittämistiimeissä, erilaisissa ajankohtaisissa työkokouksissa ja kohtaamisissa. Keski-Suomen kuntien edustajien verkostotapaamisissa on kerrottu muiden kuntien ratkaisusta palveluiden järjestämisessä, pohdittu palveluiden kehittämis- ja yhtenäistämistarpeita esimerkiksi hakumenettelyissä ja siirtymävaiheyhteistyössä.
- Perhekoulumallin pilotoinnin aloittaminen haastavasti käyttäytyvän lapsen kohtaamiseksi. Varhaiskasvatuksen kehittäjä on koordinoitunut perhekoulumallin työkokousten sekä esitellyt Perhekoulumallia Jyväskylän päivähoiton kehittämistyöryhmässä ja varhaiserityskasvatuksen työkokouksessa.
- Tehostetun esiopetuksen pilotoinnin valmistelussa varhaiskasvatuksen kehittäjä on tehnyt suunnittelu- ja valmistelutyötä ja esitellyt tehostetun esiopetuksen mallia esiopetuksen oppilashuollon kehittämistyöryhmässä, Kelpo -hankkeen ohjausryhmässä, Jyväskylän päivähoiton johtoryhmässä ja esiopetuksen koordinaatiotyöryhmässä.
- Varhaiskasvatussuunnitelmatyötä on kehitetty tavoitteena lapsen ja perheen kokonaisvaltainen kohtaaminen ja monipuolisten palveluiden tarjoaminen perheen odotusten ja tarpeiden mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen kehittäjä antaa konsultaatiotukea Pohjoisessa Keski-Suomessa kuuden kunnan alueella työskentelevälle konsultoivalle erityislastentarhanopettajalle varhaisen ja erityisen tuen palveluiden kehittämiseen. Varhaiskasvatuksen kehittäjä on jäsenenä konsultoivan erityislastentarhanopettajan työn ohjausryhmässä.

- Ehkäisevän työn kehittäjä, kehittäjäsaarnaaja ja avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä osallistuivat Lapset näkyviksi aikuispsykiatriassa -työryhmän työskentelyyn Jämsässä 8.2.2010. Teemaan liittyen hanke toteuttaa Jämsässä yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa kahden iltapäivän Lapset puheeksi -työmallikoulutuksen.
- Äänekoskella on toteutettu syksyllä 2009 kaksi (2) työkokousta, joissa on käyty läpi moniammatillisen yhteistyön edellytyksiä, huolen puheeksi ottamista ja lastensuojelulain mukaista yhteistyötä. Asiaa on syvennetty käymällä läpi alueen yhteistyökäytäntöjä. Työkokousten pohjalta kunnassa nousi tarve keskittyä erityisesti lastensuojelun ja päivähoidon yhteistyökäytäntöjen kehittämiseen. Kehittämisen suunnittelutyöryhmä on kokoontunut 4.2. ja 23.2.2010. Yhteistyön tarkastelemisessa on tarkoitus käyttää menetelmänä Korke-konsultaatiota.
- Saarikan alueella alle kouluikäisten palvelujen suunnitteluryhmään (Kalle-ryhmä) osallistuivat ehkäisevän työn kehittäjä ja avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä sekä alueen toimijoita monilta palvelualueilta sekä järjestöstä.
 - Tässä työryhmässä kehittämisen painopisteeksi valittiin monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen ehkäisevissä palveluissa ja perhetoimintakeskuksen mallin suunnittelu.
 - Työryhmä on raportointikaudella kokoontunut 30.11.2009, 3.2. ja 15.3.2010.
 - Työryhmä järjesti 17.2.2010 ehkäisevän työn kehittämisen työkokouksen järjestöille ja 26.2. työkokouksen alle kouluikäisten palveluissa toimiville työntekijöille. Työkokouksen vetäjinä toimivat Kaste-hankkeen kehittäjät ja menetelmänä aiheiden käsittelyssä käytettiin learning cafe menetelmää. Järjestöiltään osallistui kuusi henkilöä paikallisista perheiden kanssa toimivista järjestöistä yhdessä Kalle-ryhmän jäsenten kanssa. Alle kouluikäisten palveluiden kehittämisen työkokoukseen osallistui 17 alueen toimijaa.
- Kouluikäisten palvelujen kehittämistyöryhmässä oli avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijän ja kehittäjäsaarnaajan lisäksi noin 10 alueellista toimijaa.
 - Suunnittelun painopisteeksi otettiin ensimmäiseksi henkilöstön koulutuksen tukeminen. Työryhmä on kokoontunut raportointikaudella 4.12.2009 ja 5.2.2010.
 - Työryhmän ehdottama huolen puheeksiottamisen koulutus ja siihen liittyvä lastensuojelun ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä osio alueen opettajille järjestettiin 27.3. osana opettajien veso -päivää.
 - Kouluikäisten palvelujen kehittämistyöryhmä tekee jatkossa yhteistyötä oppilashuollon kehittämistyöryhmän ja kelpo-hankkeen kanssa.
- Kehittäjäterveydenhoitaja on Jyväskylässä Keskustan perhetoimijoiden aluetiimin jäsen. Tiimi on yhden asuinalueen alueellinen yhteistyöryhmä, jossa perheitä työssään ja toiminnassaan kohtaavat toimijat tiedottavat alueen tapahtumista, toiminnoista ja ajankohtaisista asioista.
- Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen lastensuojelun sosiaalityöntekijöille, Jyväskylän nuorisokodeille, koulujen oppilashuollon henkilöstölle sekä nuorisopsykiatrian poliklinikalle ja osastolle on järjestetty työkokoussarja, joka käsitteli monitoimijasta yhteistyötä näiden toimijoiden välillä erityisesti palveluiden nivelvaiheissa. Ensimmäinen työkokous pidettiin 9.9.2009 Jyväskylässä ja seuraavat 4.11.2009 ja

20.1.2010. Yhteistyön kuvaamisessa ja nivelkohtien tarkastelussa hyödynnettiin Matkamalli- ja Korke-konsultaatiomenetelmää.

- 4.11. pidetyssä työkokouksessa oli 19 osallistujaa. Työkokouksessa avattiin ryhmätyönä kunkin toimijatahon näkökulmaa yhteistyöhön ja todettiin, että ongelmana on prosessin lyhytjänteisyys; akuutti ongelma hoidetaan ja jatkuvuus puuttuu.
 - 20.1.2010 palattiin kunkin tahon edellisessä kokouksessa esiin nostamiin yhteistyön haasteisiin ja käytiin ryhmätöissä läpi kunkin tahon keinoja toimia yhteistyöongelman pienentämiseksi. Työkokouksessa oli 11 osallistujaa. Keskeiseksi tavoitteeksi tuli lisätä kunkin työn sisältöjen ja reunaehtojen tuntemusta yhteistyöverkostossa.
 - Työkokouksen tuloksena päädyttiin järjestämään 5.5. työkokous, jossa nuorisopsykiatria, lastensuojelu, koulun oppilashuolto ja nuorisokodit esittelevät toimintaansa. Tavoitteena jatkossa säännölliset tiedotus- ja perehdytystilaisuudet, jotka lisäävät keskinäisen yhteistyön sujuvuutta työntekijöiden vaihtumisesta riippumatta.
- Lastensuojelun ja päivähoiton yhteistyön kehittäminen on teema-alueena Äänekosken lisäksi Jyväskylässä ja Keuruulla. Jyväskylässä kehittämistyötä jatketaan Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikön työn pohjalta ja yhteistyöstä järjestetään koulutusta syksyllä 2010 STM:n päivähoiton lastensuojeluoppaan ilmestymisen jälkeen. Toiminnan suunnittelukokous pidettiin 12.2.2010. Keuruulla yhteistyötä pohtiva työkokous pidettiin 1.2.2010.
 - Jyväskylän kaupungin lastensuojelun, perheneuvolan ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian vastuualueen yhteinen suunnittelukokous monimuotoisen perheterapiatyöryhmän (Multidimensional Familytherapy MDFT) kouluttamisesta ja muodostamisesta Jyväskseudulle pidettiin 30.3.2010. Seuraava tapaaminen 26.4.2010. Ryhmän koollekutsujina toimivat lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijä ja kehittäjäsaaraanhoitaja. Tavoitteena on saada muodostettua kyseinen työryhmä Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian työntekijöistä. Kyseisestä työskentelymallista on hyviä kokemuksia erityisesti moniongelmaisten nuorten hoidossa. Suomessa hoitomallia ei ole aikaisemmin käytetty ja tavoitteena on saada kokemuksia, miten kyseinen hoitomalli soveltuu suomalaisten nuorten hoitoon ja suomalaisiin olosuhteisiin.

Tulokset:

- Perhekoulumallin ja tehostetun esiopetuksen pilotointien osalta on päästy hyvin käyntiin suunnittelussa, toimijoiden motivoinnissa ja sitouttamisessa. Perhekoulumalli ja Tehostettu esiopetus on asetettu Jyväskylässä päivähoitossa lasten hyvinvointisuunnitelman toimenpideohjelman kärkihankkeiksi ja tehostettu esiopetus on esillä Oppilashuollon käsikirjan suunnitelmassa. Molempien pilotointien osalta on aloitettu käytännön etenemisen suunnittelu ja henkilöstön osaamisen tukeminen (koulutukset).
- Työkokouksissa ja muissa alueellisissa tilaisuuksissa varhaiskasvatuksen osalta on osallistuttu moniammatillisen yhteistyön lisäksi tarpeiden arviointiin ja konsultoitu palveluvaihtoehtojen osalta. Eri yhteyksissä on keskusteltu avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittämistarpeista ja konsultaatio- ja terapiatarpeista. Erityisenä huolenaiheena ovat edelleenkin kauempana kasvukeskuksista olevien kansalaisten lapsiperheiden palvelut.

- Moniammatillinen ja -toimijainen yhteistyöverkosto on saatu koottua jo usean hankkeessa mukana olevan kunnan alueelle.
- Työkokousiltapäivissä on saatu nostettua esille olemassa olevia hyviä käytänteitä, kehittämistarpeita sekä moniammatillisen yhteistyön haasteita.
- Kalle -työryhmän kokouksessa 15.3.2010 suunniteltiin saatujen kokemusten pohjalta ehkäisevän työn kehittämisrakenteen muodostumista Saarikan kuntien perhepalveluihin. Ehkäisevän työn kehittämisen työryhmän nimeäminen vakiinnuttaa alueellista kehittämistoimintaa.
- Perhepalveluverkoston kehittämistyö on käynnistynyt useammassa kunnassa ja näin on saatu vahvistettua perhekeskusmalliajattelua, jossa pääpaino on ehkäisevän työn kehittämisessä.

Arviointi:

- Perhekoulu- ja tehostettu esiopetus -mallin pilotointien suunnittelu on herättänyt kiinnostusta sekä Jyväskylässä, maakunnassa että yhteistyökumppaneissa. Eri palvelualueet Jyväskylässä (neuvola, päivähoito, psykologyö, perheneuvola, opetustoimi, maahanmuuttajapalvelut) ja monet sidosryhmät (Jyväskylän yliopiston varhaiskasvatustiede, Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikkö ja eri koulutussuunnat, Niilo Mäki Instituutti) ovat sitoutuneet olemaan mukana. Perhekoulumalli ja Tehostettu esiopetus on kirjattu eri yhteyksissä Jyväskylän toimijoiden suunnitelmiin. Kirjallista arviointia tähänastisista toiminnoista ei ole vielä tehty.
- Työkokouksista kerätyn palautteen mukaan moniammatilliset ja -toimijaiset työkokoukset olivat lisänneet toisen työn tuntemista ja tuoneet näkyville olemassa olevia yhteistyökäytänteitä ja kehittämisen tarpeita.
- Saarikan alueella 26.2.2010 pidetystä työkokouksesta palaute oli positiivista: Learnig Cafe menetelmää pidettiin osallistavana ja mielenkiintoisena. Työkokouksessa nousi esille konkreettisia kehitettäviä asioita, joiden eteenpäin työstämisestä sovittiin. Osallistujien mielestä oli tärkeää, että asioita työstettiin moniammatillisissa ryhmissä. Se on tärkeää yhteistyön kannalta jatkossa.
- Lastensuojelulakityökokouksissa kerätyn palautteen mukaan salassapidon ja tietojen luovuttamisen juridiset puitteet koettiin epäselviksi ja niihin toivottiin selkeyttä.
- Kehittäjien jalkautuminen maakuntaan lähellä palveluiden järjestämisvastuussa olevia ja toteuttajia, voidaan saada ajantasaisista tiedoista kehittämistarpeista sekä vastata niihin reaaliajassa. Palveluiden kehittämisessä keskeisenä on ollut konsultaatio- ja asiantuntija-apu, joka on otettu luottavaisena ja mielellään vastaan.

Toimenpiteet: *Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen*

- Kehittämisteemana on lastensuojelun perhehoidon uudistaminen ja vahvistaminen maakunnassa: Perhehoidon osuuden lisääminen maakunnassa ja laitossijoitusten väheneminen lasten ja nuorten sijaishuollossa.
 - Kehittäjäsosiaalityöntekijä osallistuu kutsuttuna Perhehoitoliitto ry:n valtakunnallisen perhehoidon rekrytoinnin kehittäjäryhmään sekä alueellisten perhehoitajien kehittäjien rekrytointi työryhmään.
 - Nuorten perhehoidon kehittäminen: Raportointikaudella kehitettiin uusi ”Sijaisperhe on nuorelle mahdollisuus” – rekrytointi-ilmoitus, joka on mahdollista olla käytössä

ylimaakunnallisesti. Hanketyöntekijä on mukana Nuorten Perhehoidon sisällön kehittämistyöryhmässä, jota koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto ja Pesäpuu ry.

- Lyhytaikaisen perhehoidon osuuden vahvistaminen työkokous pidettiin 4.2.2010 Yhteistyö jatkuu Mattilan perhetukikodin ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavien perheiden rekrytoinnissa ja tukemisessa.
- Sijaishuoltoon keskittyvät kuntakierrokset aloitettiin raportointijaksolla

Tulokset:

- Huomio nuorten perhehoidon mahdollisuuksiin on herännyt maakunnassa ja kehittäjätyöntekijä on mukana valtakunnallisen perhehoitajien valmennuksen kehittämisessä ja tukitoimenpiteiden rakentamiseksi nuorten perhehoidon mahdollistamiseksi. Nuorten perhehoitorekrytointi ilmoitus Keski-Suomalaisessa sekä Perhehoito-lehdessä
- Suunnitteilla on alueellisia rekrytointitapahtumia alueellisten tuki- ja lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavien perheiden kartoittamiseksi kuntien omaan käyttöön. Kuntakäynnit Joutsassa, Saarijärvellä, Äänekoskella ja Laukaassa yhdessä Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön johtavan sosiaalityöntekijän kanssa

Arviointi:

- Perheiden rekrytointi vastaanottamaan nuoria perhehoitoon vaatii hyvät valmiit tukirakenteet ja kokeneiden perheiden kiinnostuksen herättämistä nuorten perhehoitoon. Tulokset ovat nähtävissä viiveellä ja vasta toimintojen vakiintumisten myötä.
- Kuntien ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa yhteistyönä tehtävä rekrytointi on suunniteltu toteutettavaksi myöhemmin keväällä ja viimeistään Valtakunnallisen rekrytointitapahtuman yhteydessä 11.9.- 26.9.2010 aikana.

2.1.3 Pohjois-Karjala

Lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Kotiin vietävien palveluiden / Tehostetun perhekuntoutuksen kehittäminen on aloitettu.
- Hankkeesta on tiedotettu yhteistyökumppaneille.
- Tehostetun perhekuntoutuksen suunnitteluun on perustettu työryhmä marraskuussa 2009. Työryhmä suunnittelee tehostetun perhekuntoutuksen mallia sekä laatii tuotekuvauksen. Tehostetun perhekuntoutuksen malli ja tuotokuvaus valmistuu kevään 2010 aikana.
- Seudullisen Sijaisperheyksikön toiminnan kehittämistä on jatkettu suunnitteleamalla ja järjestämällä vierailuja ja tutustumiskäyntejä vastaaviin yksiköihin. Toukokuussa 2010 tehdään tutustumiskäynti Tampereen Luotsi-yksikköön.
- Syyskuussa 2009 aloitettua sijaisvanhempien ammatillista osaamista vahvistavaa koulutusprosessin toteuttamista on jatkettu suunnitelman mukaisesti.

Tulokset:

- Tehostetun perhekuntoutuksen alustava malli on valmiina. Tehostetun perhekuntoutuksen malli esitellään Joensuun lastensuojelun tiimissä sekä kasvatus- ja perheneuvolan tiimissä huhtikuussa 2010.
- Joensuun seudun Sijaisperhehoidon ohjeistuksen ja palkkioiden yhtenäistämiseksi perustettu työryhmä on saanut ohjeistuksen valmiiksi.

Arviointi

- Osahankkeessa on aloitettu laadullinen seuranta.

Vertaisryhmätoiminnan koordinoinnin kehittäminen

Toimenpiteet:

- Osahankkeessa on toteutettu kuntakohtaisia toimintakäytäntöjä ja järjestetty vertaisryhmiä.
- Hanke on tukenut ryhmien toteuttamista erilaisten tarpeiden pohjalta.
- Sidosryhmäyhteistyötä ja tarpeiden kartoitusta on jatkettu.

Tulokset:

- Hanke toteutti psyykkisesti oireilevien lasten vanhempien vertaisryhmän yhdessä PKSSK:n osahankkeen kanssa.

Arviointi:

- Osahankkeelle tehtyä arviointisuunnitelmaa toteutetaan hankkeen aikana. Vertaisryhmän ohjaajakoulutukseen osallistuneilta, vertaisryhmään osallistuneilta ja vertaisryhmänohjaajilta kerätään palaute.
- Hankkeen loppuraportissa tehdään laadullinen arvio ryhmätoiminnan koordinoinnista ja siinä esiintyvistä ilmiöistä hankkeen aikana toteutetun seurannan perusteella sekä kuvataan hankkeen tuloksia: minkälaisille ryhmille on ollut ja on tarvetta, minkälaisella yhteistyöllä ryhmätoimintaa on hankkeen aikana järjestetty, mikä on toiminut ja mikä ei tässä yhteistyössä, miten hanke on tukenut ryhmätoimintaa, minkälaista palautetta on saatu ja miten kehittämistoiminta jatkuu.
- Psyykkisesti oireilevien lasten vanhempien ryhmästä tehdään BIKVA-arviointia yhdessä PKSSK:n Perho-hankkeen kanssa. Tähän mennessä on haastateltu ryhmään osallistujat, ryhmän ohjaajat ja hallintojohtoa (PKSSK, Kotikartanoyhdistys ry ja MLL:n Pohjois-Karjalan piiri).

Kotisairaalahoidon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Hankkeessa luotua kotisairaalamallin mukaista työskentelyä psyykkisesti vaikeasti oireilevien lasten ja heidän perheidensä kanssa on jatkettu. Vuonna 2009 kotisairaalahajaksolla oli 11 lasta ja 10 perhettä.
- Yhteisen opintokäynnin sekä opinnäytetöiden sisällöllistä suunnittelemista on jatkettu ja tiivistetty.
- Perho-osahanke ja vertaisryhmätoiminnan koordinointihanke järjestivät yhdessä Psyykkisesti oireilevien lasten vanhempien vertaistukiryhmän 29.9.–5.11.2009 välisenä aikana. Vertaistukiryhmän alkamista informoitiin laajasti sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.

Tulokset:

- Vuoden kestävä Kotisairaalamenetelmien Asko-koulutus on alkanut yhteistyössä aikuispsykiatrian kanssa 11.1.2010.
- Yhteistyö perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kanssa on lisääntynyt.
- Asiakaslähtöistä yhteistyötä tehdään verkostotyönä, yhteisinä perhetapaamisina ja kotisairaalakäyntienä. Kotisairaalakäyntien aikatauluttamisessa on huomioitu perheen toiveet ja osa käynneistä on toteutunut perheen pyynnöstä myös ilta-aikoina.
- PKSSK:n psykiatrinen talo – hankesuunnitelmaan on tehty visio tulevaisuuden kotisairaaloiminnasta yhteistyössä klinikan eri työryhmien kanssa.

Arviointi:

- Perhohankkeesta on tehty riskianalyysi 8.6.2009 ja arviointisuunnitelma 22.9.2009.
- Perheiltä sekä lähettäviltä tahoilta kerätään kirjallista ja suullista palautetta toteutuneesta kotisairaajaksesta.
- Kliinikkaryhmän kotisairaaloiminnan kehittämiseen liittyviä toiveita on kysytty kotisairaalityötä tekeviltä työntekijöiltä sekä heidän johtajiltaan.
- Hankkeen prosessityönohjauksessa on käyty säännöllisin ajoin läpi hankkeen eteneminen suhteessa toimintasuunnitelmaan.
- Perhohankkeen toimintakertomus vuodelta 2009 on tehty. (luettavissa kevään aikana os. www.pkssk.fi/lastenpsykiatria/pkl/Perhohanke)
- Vauvaperheyksikkö on kerännyt palautetta yöhoitojaksolla olleilta perheiltä.
- Vertaistukiryhmätoiminnasta on meneillään BIKVA-arviointi.

2.1.4 Pohjois-Savo**Katse lapseen -osahanke****Toimenpiteet:**

- Pohjois-Savon osahankkeen aluejohtoryhmä ja projektiryhmä ovat kokoontuneet kaksi kertaa ja Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön ja Katse lapseen hankkeen yhteinen ohjausryhmä kaksi kertaa maksatusjakson aikana.
- Pohjois-Savon projektiryhmä tiimi työstävää yhteneviä työmuotoja.
- Ylimaakunnalliset tiimit työstävät yhteneviä työmuotoja.
- Hankehenkilöstö on koontunut tuki- ja sijaisperheitä seudullisiin tapaamisiin ja luonut säännöllisesti 2 kertaa syyskaudella ja 2 kertaa kevätkaudella kokoontuvaa verkostoa sekä aloittanut perhetyön kehittämis- ja arviointiyhteistyön kuntien ja yhteistyökumppanien kanssa: Miten kuvatut palveluprosessin käytännössä toteutuvat

Tulokset:

- on kehitetty tiedotusta ja tuki- ja sijaisperheiden rekrytointia, jossa ylimaakunnallisena yhdyshenkilönä on toiminut Sirkka Huusko.
- Etelä-Savon hankeosio on ottanut käyttöön Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikössä kehitetyn tietokantasovelluksen: ammatillisten perhekotien, laitoshoitopaikkojen, tuki- ja sijaisperheiden tietojen ylläpitoon sekä koulutusten järjestämiseen. Kehitteillä on myös hoitopaikkojen valintatyökalu, jolla pyritään yhdistämään sijoitettavan lapsen tarpeet, perheiden vahvuudet ja yritysten sekä järjestöjen mahdollistaman tuen antaminen perheille ja nostamaan potentiaalisimmat vaihtoehdot perherekisteristä alueen kuntien toimeksiantoihin. Valintatyökalun kehittämistä ovat vieneet eteenpäin Katse lapseen – hankkeessa Teemu Kirjavainen, Sirkka Huusko ja Vuokko Kämäräinen. Huhtikuulla 2010 on menossa perheiden tietojen vientiä valintatyökalun välitykselliseksi perherekisteriin.

Mielenterveystyön ja avohuollon painopistealueella***Tulokset:***

- Lastensuojelun edunvalvonnasta järjestettiin Siilinjärvelle 3.2.2010 päivä, johon kokoontui oikeuden ja lastensuojelun edustajia laajasti alueelta. Tuolloin oikeuden edustajat ehdottivat lastensuojelun edunvalvontaan alueellisen monitoimijaisen työryhmän perustamista. Tarkoitus oli kokoontua 14.4.2010, mutta vähäisten ilmoittautumisten ja päällekkäisten tapahtumien vuoksi se peruttiin.

- Pohjois-Savon pilottiryhmän tapaamiset ovat 29.1 ja 7.5.2010. Vuokko Kämäräinen on osallistunut pilottiryhmän kanssa Lastensuojelun edunvalvonnan käsikirjan tekoon. Se valmistui 16.3.2010 ja ollaan välittämässä kunnille 16.4 jälkeen.
- Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö on yhteistyötahona Pelastakaa Lapset ry:n vetämälle lastensuojelun edunvalvonta hankkeelle, joka sai jatkoa vuosille 2010 - 2011. Avoinna on jatkossa Kaste – hankkeen tai kehittämissyksikön mahdollisuus toimia alueellisen monitoimijaisen yhteistyön koordinoijana.
- Avohuollon kehittäjät Itä- ja Keski-Suomessa tekevät yhteistyötä lastensuojelun varhaisten tuen muotojen ja vaikuttavuuden kehittämisessä.
- Lastensuojelun perhetyön vaikuttavuuden kehittämisessä on konsultoitu asiantuntijapalveluna Merikratos Oy: ta. Perhetyön kehittämispäivä Pielavedellä antoi konkreettiset mittarit, joita on nyt tarkoitus koostaa ja levittää perhetyön käyttöön alueella. Pielaveden kunnan kanssa perhetyön kehittämiseen liittyen on toteutunut tapaaminen kunnan sos..tt ja perhetyöntekijän kanssa Savonia Amk: lla, joka on lähdössä valmistelemaan hanketta perhetyön vaikuttavuuden kehittämiseen jatkossa. Vertaisryhmätoimintaa oli tarkoitus käynnistää perhetyön perheille Savonia -Amk: n opiskelijoiden kanssa; se kuitenkin kariutui, nyt järjestelyssä mukana kolmas sektori; paikallinen MLL. Aloitus on valmisteilla huhtikuun lopulla ja toiminnan on tarkoitus jatkua syksyllä. Pienimuotoista yhteistyötä on ollut myös Siilisetin perhetyön kanssa. Etenemisen esteenä on, ettei lastensuojelun sosiaalityö ei ole pystynyt olemaan mukana suurten työmäärien vuoksi.
- Tukiperhekäsikirja on valmistumassa 20.4.2010, suunnittelua ja koontia ovat toteuttaneet Vuokko Kämäräinen ja Henna Rabinä-Lehti.
- Ylimaakunnallisen tiimin virittämänä käynnistettyjen videoneuvottelujen toteutus on lähtenyt liikkeelle Lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokouksista.

Ennaltaehkäisevän työn alueella

- Ylimaakunnallisena yhteistyönä on käynnistymässä eroperheiden kanssa työskentelyn mallien läpikäyminen ja perheille asiointiin yhteydessä annettavan tiedotteen kehittäminen. Hankkeessa selvitetään lastensuojelutarpeen selittämisen mallin soveltuvuutta oikeudelle tehtäviin selvityksiin ja on järjestetty lastenvalvojien tapaaminen Savonlinnassa Etelä-Savon hankeosion kanssa.

Arviointi: Hankkeen järjestämistä tilaisuuksista on koottu palautteet.

Varhainen puuttuminen vakiinnutetaan osaksi kuntien palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa

ETELÄ-SAVO

Etelä-Savossa varhainen puuttuminen on ollut aktiivisesti esillä muutama vuosi sitten, jolloin mm. pidettiin huolen puheeksi otto -koulutuksia laajalti useissa kunnissa. Toimintamalli ei kuitenkaan juurtunut kovin hyvin käytäntöön ja nyt hanke on nostanut asian uudestaan esille. Hanke on järjestänyt ja pitänyt huolen puheeksi otto- ja varhaisen puuttumisen koulutuksia useissa kunnissa eri ammattiryhmille. Koulutuksissa painopiste on ollut puheeksi ottamisen lisäksi moniammatillisessa yhteistyössä ja peruspalveluissa tapahtuvassa ennaltaehkäisevässä lastensuojelussa. Myös kolmannen sektorin toimijoita on kutsuttu mukaan koulutuksiin.

Pieksämäellä varhaista tukea on kehitetty koulutusten lisäksi pilotoimalla neuvolan perhevalmennuksen jatkoryhmä ja varhaisen tuen ryhmä yksinhuoltaja-vanhemmille

lapsineen. Varhainen puuttuminen ja eri toimintamallien kehittäminen sen toteuttamiseksi kuuluu myös kaikkien eri kunnissa toimivien moniammatillisten tiimien tehtäväkuvaan.

Toimenpiteet:

- Varpu- työryhmä 4.11.09, 26.1.10 ja 11.3.10, Mikkeli
- Huolen puheeksi oton ja varhaisen puuttumisen koulutus perhepäivähoitajille 11.11.09, Enonkoski
- Huolen puheeksi oton ja varhaisen puuttumisen kaikille lasten ja perheiden kanssa toimijoille Savonlinnan seudulla. Kouluttajana Etelä-Savon hanketyöntekijöiden kanssa Keski-Suomen osahankkeesta Marja-Leena Huisko, 14.12.09 ja 25.1.10, Savonlinna
- Perhevalmennuksen jatkoryhmä 8.12.10, 10.2.10, 3.3.10 ja 28.4.10, Pieksämäki
- Varhaisen tuen ryhmän suunnittelukokous 13.1.10, 8.3.10 ja 29.3, Pieksämäki
- Huolen puheeksi oton ja varhaisen puuttumisen koulutus Kerimäen ja Punkaharjun perhepäivähoitajille 13.1.10, Kerimäki
- Huolen puheeksi otto ja varhainen puuttuminen koulutus kaikille lasten ja perheiden kanssa toimiville Pieksämäen seudulla. Kouluttajina Etelä-Savon hanketyöntekijöiden kanssa Keski-Suomen osahankkeesta Marja-Leena Huisko ja Markku Mäkinen, 18.1.10 ja 22.2.10, Pieksämäki
- Huolen puheeksi otto ja varhainen puuttuminen – koulutus perhepäivähoitajille 18.1.10, Pieksämäki
- Huolen puheeksi otto- ja varhainen puuttuminen – koulutus kaikille kunnan lasten ja perheiden kanssa toimijoille 10.3.10 ja 24.3.10, Pertunmaa
- Varhaisen tuen ryhmä yksinhuoltaja – vanhemmille ja heidän lapsilleen 8.4, 15.4, 22.4, 29.4 ja 4.5, Pieksämäki
- Huolen puheeksi otto ja varhainen puuttuminen koulutus kaikille lasten ja perheiden kanssa toimiville Mikkeliissä ja seudulla. Kouluttajina Etelä-Savon hanketyöntekijöiden kanssa Keski-Suomen osahankkeesta Marja-Leena Huisko ja Markku Mäkinen, 26.4.10 ja 17.5.10.
- JJR:ssä moniammatillisten tiimien yhtenä tehtävänä on varhaisen puuttumisen merkityksen ja osaamisen esillä pitäminen ja sen jatkuvuudesta huolehtiminen – Kaste-työntekijät pyrkivät myös edistämään asiaa tiimeissä toimiessaan.
- Lapsen ja nuorten kohtaamisessa pyritään ennaltaehkäisemään psyykkisten ongelmien syntyä.
- Videoneuvotteluissa kuntien yhteistyöryhmien yhtenä painopisteenä on ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen.

KESKI-SUOMI

Toimenpiteet: *Ehkäisevän työn, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja sosiaalityön avohuollon kehittäminen*

- VARKEssa aloitetun lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton yhteistyön toimintamallin pilotoinnin loppuun saattaminen. Toimintamalli perustuu yhden asuinalueen monitoimijaiseen yhteistyöhön ja yhteiseen kehittämiseen. Mallin mukaisesti lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton työntekijöiden yhteistyössä on ennaltaehkäisevän työn yhteinen työalue, ns. nopeiden lähtöjen toimintatapa ja sovitut yhteistyökäytänteet lastensuojelun tarpeiden arviointiin ja työskentelyyn perheen siirryttyä lastensuojelun asiakkaaksi.
- Esiopetuksen ja perhekouluverkoston palvelumalleja uudistetaan Jyväskylässä.
- Kasvatuskumppanuuskoulutuksen toimintamallin levittäminen Keski-Suomessa.

- Neuvolan perhetyön mallia soveltaan kuntien ehkäisevän perhetyön kehittämisessä.
- Varhaisen tuen -tiimissä kehitetään Jyväskylän kaupungin alle kouluikäisten lasten perhepalveluverkostossa tehtävää yhteistyötä. Ehkäisevän työn kehittäjä on tiimin puheenjohtaja. VATU -tiimiin kuuluu edustajat neuvolasta, varhaiskasvatuksesta, ehkäisevästä perhetyöstä, lapsiperheiden psykologiasta, perheneuvolasta, Jyväskylän seurakunnasta ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiritoimistosta. tiimi on kokoontunut raportointikaudella 2.11. ja 7.12.2009, 28.1., 10.2. ja 22.3.2010. Seuraava kokous on 21.5.2010.
- Jyväskylässä ehkäisevän työn kehittäjä, kehittäjäterveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen kehittäjä ja hankkeen projektipäällikkö olivat Jyväskylän preventiivtyöryhmän kehittämistyön tukena, kun Jyväskylään laadittiin ehkäisevän työn toimenpidesuunnitelmaa. Toimenpidesuunnitelmaa työstettiin Gopp-työpaja päivissä 14.1. ja 5.2.2010. Suunnitelma tuli osaksi hyvinvointikertomusta sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelma valmistui helmikuussa 2010.
- 3.12.2009 Hanke järjesti Keski-Suomesta kuntien työntekijöille yhteiskuljetuksen THL:n järjestämään ”Puututaan varhain” -seminaariin.
- Hankasalmella on toteutettu päivähoiton tarpeista noussut koulutus alle kouluikäisten lasten/vanhemmuuden tukemisesta jos perheellä/lapsella on tunne-elämän häiriöitä. Koulutukseen osallistui työntekijöitä päivähoidosta, neuvolasta ja kouluterveydenhoidosta. Huolen puheeksiotamisen -koulutus oli jatkoa edellä olevalle koulutukselle.
- Hankkeen työntekijöiden osallistuminen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien suunnittelupalaveriin jatkuu Joutsassa. Raportointikaudella kehittäjät ovat osallistuneet hyvinvointisuunnitelmatyöryhmään 2.11.2009, 11.1.2010 ja 12.4.2010.

Tulokset:

- Lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton yhteistyön toimintamalli on otettu käyttöön Jyväskylässä ja tulokset ovat olleet rohkaisevia. Päivähoiton työntekijät ovat olleet tyytyväisiä pilotin aikana luotuun toimintamalliin ja yhteydenottoja yhteistyökumppaneiden kesken on tehty herkemmin kuin aikaisemmin. Pilotoinnin aikana on opittu tuntemaan myös toisten yhteistyökumppanin työtä ja tutustumisen kautta yhteydenotot tapahtuvat matalammalla kynnyksellä kuin aikaisemmin. Myös perhepalavereja on järjestetty toimintamallissa sovitun mukaisesti päiväkodeissa. Pilotointi on lisännyt yhteistyötä ja mitä ilmeisemmin myös luottamusta kääntä huoltilanteessa yhteistyökumppanin puoleen, joka todennäköisesti myös nopeuttaa asiakkaan saamaa apua, koska vertaiskonsultointia tehdään matalammalla kynnyksellä kuin ennen pilotointia.
- Lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton yhteistyön toimintamallia on levitetty laajalti ja siitä on tiedotettu lukuisissa yhteyksissä eri puolilla maakuntaa järjestetyissä tilaisuuksissa. Tällaisia ovat olleet muun muassa kevään aikana järjestetyt kehittämistyön käynnistymistä edeltävät neuvottelut lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton kehittämiseksi Keuruulla, Äänekoskella ja Jyväskylän muilla alueilla. Lisäksi toimintamalli on esillä Karstulassa ja Saarijärvellä järjestetyissä tilaisuuksissa, joissa on keskusteltu varhaisen ja erityisen tuen järjestämisestä kunnissa. Pilotoinnin loppuraportti on esillä Koskeverkossa ja Sonetessa. Raportti on herättänyt kiinnostusta Joensuun päivähoitossa, josta on oltu yhteydessä ja pyydetty tarkennuksia esimerkiksi päivitetyn päivähoiton ja lastensuojelun yhteistyöomakkeen käyttöön.

Ylimaakunnallista yhteistyötä Lapset ja perheet Kaste -hankkeessa on tehty em. toimintamallin osalta Pohjois-Savon kanssa.

- Esiopetuksen ja perhekouluverkoston palvelumalleja uudistamalla pyritään entistä varhaisempaan puuttumiseen ja toimintatapojen vakiinnuttamiseen. Käytännöt alkavat kentällä syksyllä 2010 ja Kastehankkeen toisen vaiheen aikana 2010–2012.
- Pilotoinnin suunnittelu perhekoulumallin ja -ajattelun laajentamiseksi ja juurruttamiseksi Jyväskylän peruspalveluihin haastavasti käyttäytyvän lapsen ohjaamiseksi on käynnistetty moniasiantuntijaisessa verkostossa. Ryhmä on kokoontunut keskustelemaan pilotoinnin tavoitteista, toimintatavoista ja mallinnuksesta kuusi kertaa. Koko maakunnan kentän ammattilaisille suunnattu koulutuspäivä on suunniteltu ja se toteutetaan huhtikuussa 2010.
- Tehostetun esiopetuksen pilotoinnin suunnittelu ja valmistelu on aloitettu yhteistyössä Jyväskylän päivähoiton, opetustoimen ja oppilashuollon toimijoiden kanssa. Keskustelujen ja tilaisuuksiin osallistumisen lisäksi on valmisteltu maakunnan esi- ja alkuopetuksen ammattilaisille teemailtapäivä huhtikuun 2010 alkuun.
- Ehkäisevän työn kehittäjä on antanut konsultaatiotukea:
 - Saarikan alueella lokakuun alussa 2009 aloittaneelle ehkäisevän perhetyön perhetyöntekijälle. Ehkäisevän työn kehittäjä on osallistunut myös ehkäisevän perhetyön suunnittelukokoukseen 9.11.2009. Ehkäisevän perhetyön kehittämiseen liittyviä asioita käsitellään jatkossa Saarikan alueella toimivassa KALLE –työryhmässä, jonka jäsen ehkäisevän työn kehittäjä on.
 - Multian kunnassa 2.3.2009 aloittaneelle perhetyöntekijälle ja yhteistyö jatkuu edelleen. Ehkäisevän työn kehittäjä toimii Multian perhetyön ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmässä kehitetään ja mietitään perhepalveluverkostossa tehtävän yhteistyön rakenteita. Ohjausryhmän kokouksia on ollut 18.11.2009 ja 4.2.2010. Seuraava kokous on 29.4.2010.
 - Konneveden kunnassa syksyllä 2009 aloittaneelle perhetyöntekijälle. Ehkäisevän työn kehittäjä ja perhetyöntekijä ovat tavanneet 17.12.2009. Perhetyön kehittämisen osalta toinen tapaaminen oli 23.2.2010, johon osallistuivat Konneveden kunnasta sosiaalijohtaja, sosiaalityöntekijät ja perhetyöntekijä. Seuraava tapaaminen on sovittu 19.5.2010.
 - Ehkäisevän työn kehittäjä on koordinoinut Uuraisten, Joutsan, Petäjäveden, Multian ja Konneveden kuntien perhetyöntekijöiden vertaistapaamista. Tapaamisia on ollut 25.2. ja 26.3.2010. Seuraava tapaaminen on 29.4.2010. Perhetyöntekijät ovat kuntiansa ainoita perhetyöntekijöitä ja tapaamisten tarkoitus on vertais- ja konsultaatiotuen hyödyntäminen perhetyöntekijöiden työn kehittämisessä.
- Jyväskylässä Tarinaviikot toteutuivat helmikuussa 2010 alle kouluikäisten lasten ja perheiden palveluissa samanaikaisesti eri toimipisteissä. Tarinaviikkojen toteuttaminen pyritään juurruttamaan toimintatavaksi perhepalveluverkostossa tehtävään työhön.
- Maaliskuun 2010 loppuun mennessä huolen puheeksiottamisen koulutuksen on saanut Konneveden, Hankasalmen, Petäjäveden, Toivakan, Saarikan liikelaitoksen (Saarijärvi, Karstula, Kivijärvi, Kannonkoski, Kyyjärvi) alueilla noin 200 työntekijää. Koulutukset on toteutettu koulutettavien osallistumismahdollisuuksista riippuen, joko päivän kestävinä koulutuksina tai useampana lyhyempikestoisena koulutuksena. Koulutusryhmät ovat olleet moniammatillisia, koostuen pääosin opetustoimen, oppilashuollon, esiopetuksen, päivähoiton ja lastensuojelun henkilöstöstä. Huolen puheeksiottamisen koulutuksiin on

osallistujien toiveesta lisätty lastensuojelulain mukaisten käytäntöjen, erityisesti ilmoitusvelvollisuuteen liittyvää koulutusta Konnevedellä (25.11.2009), Toivakassa (15.3.2010) ja Saarijärven seutukunnalla (27.3.2010). Kouluttajina ovat toimineet ehkäisevän työn kehittäjä, avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä ja kehittäjäsairaanhoitaja.

- Saarijärven seutukunnalla koulutusteemaa syvennetään kevään aikana pienemmille ryhmille järjestettävillä syventävillä koulutuksilla. Koulutus tukee opetustoimessa varhaista puuttumista ja tukemista.
- Jyväskylän alueella on koulutettu yhteistyössä kaupungin oppilashuollon hankkeen kanssa noin 220 opetustoimen, esiopetuksen ja oppilashuollon työntekijää.
- Huolen puheeksiottamisen koulutuksia on järjestetty myös ylimaakunnallisena yhteistyönä Etelä-Savon hanketyöntekijöiden kanssa. Koulutuksia on ollut Pieksämäellä ja Savonlinnassa, joissa on ollut yhteensä 150 osallistujaa. Kouluttajina ovat olleet ehkäisevän työn kehittäjät Keski-Suomesta ja Etelä-Savosta, sekä kehittäjäsairaanhoitaja Keski-Suomesta. Mikkelissä toteutetaan vastaava koulutus ylimaakunnallisella yhteistyöllä 26.4. ja 17.5.2010.
- Puututaan varhain -seminaari herätti kuntaosallistujissa vilkasta keskustelua ja ajatuksia varhaisen tuen merkityksestä ja tärkeydestä.

Arviointi:

- Jyväskylässä pilotoinnin kautta luotu lastensuojelun, perhetyön ja päivähoiton toimintamalli on osoittautunut odotetusti ajankohtaisesti tärkeäksi työvälineeksi, joka on selkeyttämässä ja tukemassa yhteistyörakennetta. Toimintamalli on juurruttamisvaiheessa ja tavoitteena on levittää sitä pienalueilla käytävien työkokousten kautta koko kaupungin käyttöön. Työ on vielä kesken ja toimintamallia on mahdollista rikastaa muilla alueilla käytössä olevilla hyvillä käytännöillä sekä kokoamalla ns. työntekijöiden käyttöön työkalupakki
- Koulutustilaisuuksista on pyydetty koulutus palaute ja keväällä 2010 lähetään kaikille koulutetuille kysely koulutuksen merkityksestä omaan työhön. Kyselyn perusteella selvitetään mm. onko koulutukset vaikuttaneet dialogisen ajattelutavan ja palvelukulttuurin lisääntymiseen arjen tasolla asiakastyössä.
- Huolen puheeksiottamisen kouluttaja koulutus on antanut hyvät valmiudet toteuttaa ja jakaa edelleen varhaisen puuttumisen ja dialogisen palvelukulttuurin periaatteita huolen puheeksiottamisen koulutuksilla Keski-Suomessa ja myös yli maakunnallisen rajan, Etelä-Savossa.
- Jyväskylän perheneuvolan lasten eroryhmätyöskentelyn kehittämistä on tuettu suosittamalla eroryhmän kehittäjille apurahaa ryhmän mallintamiseen ja oppaan kirjoittamiseen. Jatkossa mallinnettua ryhmätoimintaa jalkautetaan järjestämällä yhdessä perheneuvolan kanssa ryhmäohjaajakoulutus.

Toimenpiteet: *Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen*

- Huostaan otettujen lasten vanhempien etävanhemmuuden vahvistamiseen ja vertaistukitoiminnan vakinaistamiseen tähtäävä JavaMa-koulutus päättyi raportointi kaudella. Toiminnalla pyritään vahvistamaan vanhempien osallisuutta ja ennalta ehkäisemään huostaanoton aiheuttamaa kriisiä.

- Varhaisessa vaiheessa tarjottujen perhehoitajien tukimuotojen saatavuus ja oikea-aikainen kohdennus sekä sijoitettujen lasten tukipalvelujen tarjoaminen ovat selkeitä perhehoitoa vahvistavia toimenpiteitä.
- Sijoitettujen lasten tukipalvelujen tarjoaminen kuntien käyttöön.
- Väkivaltakysymysten ja päihdekokemusten kohtaamiseen sijaishuollossa liittyvien teemojen käsittelyssä ja työstämisessä hankeessa tehdään yhteistyötä Pelastakaa Lapset ry ja Viola ry:n Kokemukset näkyviin - väkivaltatyön kehittäminen sijaishuollossa sekä Päihdepalvelusäätiön Päihdeosaamista perhehoitoon –hankkeiden kanssa

Tulokset:

- JaVaMa-työskentelyn tuloksista toisaalla raportissa enemmän.
- Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten perhehoitajien konsultaatio tapaamiset 14.1. ja 10.2, Konsultaatioon osallistui neljän sijaisperheen vanhemmat, joiden perhehoidossa olevien lasten oireilusta oli noussut huoli mahdollisesta seksuaalisesta hyväksikäytöstä.
- Kiintymäsuhdekonsultaatio toteutettiin videovälitteisesti 27.4.2010 yhdessä Pohjois-Savon hankeen kanssa. Mukana sijaisperhe ja heidän sosiaalityöntekijänsä, vertaisijaisvanhempi sekä hanketyöntekijä.
- Perhehoitajien neljäs intensiivisen tuen ryhmä on aloittanut Jyväskylässä. Osallistujana 4 perhettä. Ohjaajina perhehoitaja ja hanketyöntekijä. Kevään ryhmän aikana on tarkoitus mallintaa työskentely ”Hyvät käytännöt” menetelmän mukaisesti.
- Sijaisisien vertaisryhmä toteutetaan Perhehoitoliitto ry:n kanssa. Ryhmään osallistuu 7 isää ja se kokoontuu kevään aikana 5 kertaa.
- Kesän perhehoitajien lasten leirin suunnittelu on aloitettu yhdessä leirikeskuksen ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa.
- Kokemukset näkyviin -hankkeen johtoryhmän jäsenenä kehittämistyöntekijä on osallistunut hankkeen sisällön suunnitteluun ja toiminut tiedonvälittäjänä kuntiin hankkeen koulutuksista sekä Päihdeosaamista sijaishuoltoon -hankkeen Keski-Suomen suunnittelutyöryhmässä on pyritty kohdentamaan ja tarkentamaan hankehakemuksen sisältöä ja kohderyhmää.

Arviointi:

- JaVaMa -koulutuspalaute sekä toteutuneiden ryhmien palautteet.
- Perhehoitajien intensiivisen tuen palautteiden koonnot ja analyysit.
- Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten perhehoitajien suullinen palaute oli erittäin myönteinen, konsultaatio koettiin tärkeänä. Sen pohjalta järjestettiin vielä aiheesta koulutuksellinen työkokous, johon kutsuttiin perhehoitajia sekä sosiaalityöntekijöitä. Tilaisuus oli 10.3.2010, josta kerättiin kirjallinen palaute.
- Leiriohjaajien opiskeluraportit ja mahdolliset perhehoitajien palautteet.

POHJOIS-KARJALA

Vertaisryhmätoiminnan koordinoinnin kehittäminen

Toimenpiteet ja tulokset:

- Hankkeessa on tuettu vertaisryhmätoimintaa suunnittelevia ja toteuttavia tahoja (kunnat, järjestöt ja muut vapaaehtoiset) 'tilatun' tarpeen mukaisesti. Koordinaattori tukee ryhmänohjaajia ryhmäkohtaisten toimenpiteiden toteuttamisessa: ryhmien markkinoinnissa, ilmoitusten laadinnassa ja jakamisessa, tiedusteluihin vastaamisessa, ohjaajan etsimisessä, ilmoittautumisten vastaanottamisessa ja palautteen keräämisessä, materiaalien tilaamisessa ja tilojen järjestämisessä.
- Ryhmätoiminta jakautuu käynnistämävaiheeseen, toimintavaiheeseen ja ryhmän lopetusvaiheeseen sekä koulutus- ja tukivaiheeseen. Näissä eri vaiheissa ryhmätoiminnan koordinoinnilla on omat tehtävänsä.
- Ryhmänohjaajien suurimpina tarpeina koordinaattorille on ollut tilojen hankkiminen, ryhmän markkinointi ja työparin etsiminen. Vertaisryhmätoimintaa toteuttavat vapaaehtoisesti ja ammatillisesti toimivat vertaisryhmänohjaajat.
- Ryhmien toimintaa on rahallisesti tuettu harkinnanvaraisesti.
- Hankkeen aikana on eri yhteyksissä noussut yhteisenä tarpeena esille tiedontarve vertaisryhmistä. Hankkeessa on kerätty tietoa olemassa olevista vertaisryhmistä, tiedotettu alkavista vertaisryhmistä ja selvitetty alueen tarpeita vertaisryhmätoiminnassa. Loppuvuodesta 2009 hankkeessa harjoittelijana ollut lasten ja nuorten erityisohjaajaksi opiskeleva opiskelija selvitti Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän järjestämää ryhmätoimintaa.
- Koordinaattori aloitti lokakuussa 2009 MLL:n vertaisryhmän ohjaajien kouluttajakoulutuksen (28.10.2009-17.5.2010). Kouluttajakoulutukseen kuuluu vertaisryhmän ohjaajakoulutuksen järjestäminen yhdessä kokeneemman kouluttajan kanssa. MLL:n Pohjois-Karjalan piirin lapsi- ja perhetoiminta ja hanke järjestävät vertaisryhmän ohjaajakoulutuksen (150 h), joka toteutuu 9.1.-22.5.2010. Koulutukseen osallistuu 10 henkilöä. Koulutuksen aikana toteutuu 8 vertaisryhmää eri puolella Pohjois-Karjalaa. Koulutuksen aikana alkaneet ja alkavat vertaisryhmät ovat kiinnostaneet Pohjois-Karjalan maakuntaradiota. Koulutukseen osallistuville koordinaattori järjestää vertaisryhmän ohjaamiseen ryhmätyönohjausta.
- Koordinaattori on kutsunut keväällä 2010 koolle kuntien ja järjestöjen edustajia suunnittelemaan vertaisfoorumia, joka on tarkoitettu kaikille järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoille, jotka suunnittelevat järjestävänsä tai jo järjestävät lapsiperheille vertaisryhmätoimintaa. Sen tarkoituksena on tehdä näkyväksi, mitä kaikkea Joensuun seudun alueella tapahtuu ja tutustuttaa eri toimijoita toisiinsa. Vertaisfoorumi järjestetään syyskuussa 2010.

Arviointi:

- Laadullinen arvio ryhmätoiminnan yhteistyökuvioista tehdään hankkeen lopussa.

Kotisairaaloiminnan kehittäminen

Toimenpiteet:

- Kotisairaalojaksolla huomioidaan kaikki perheenjäsenet ja erityisesti sisarukset. Vuonna 2009 hoidossa olevien lasten ikäjakauma oli 4–14 vuotta.
- Vauvojen vuorovaikutuksellinen yöhoito jatkuu edelleenkin.

Tulokset:

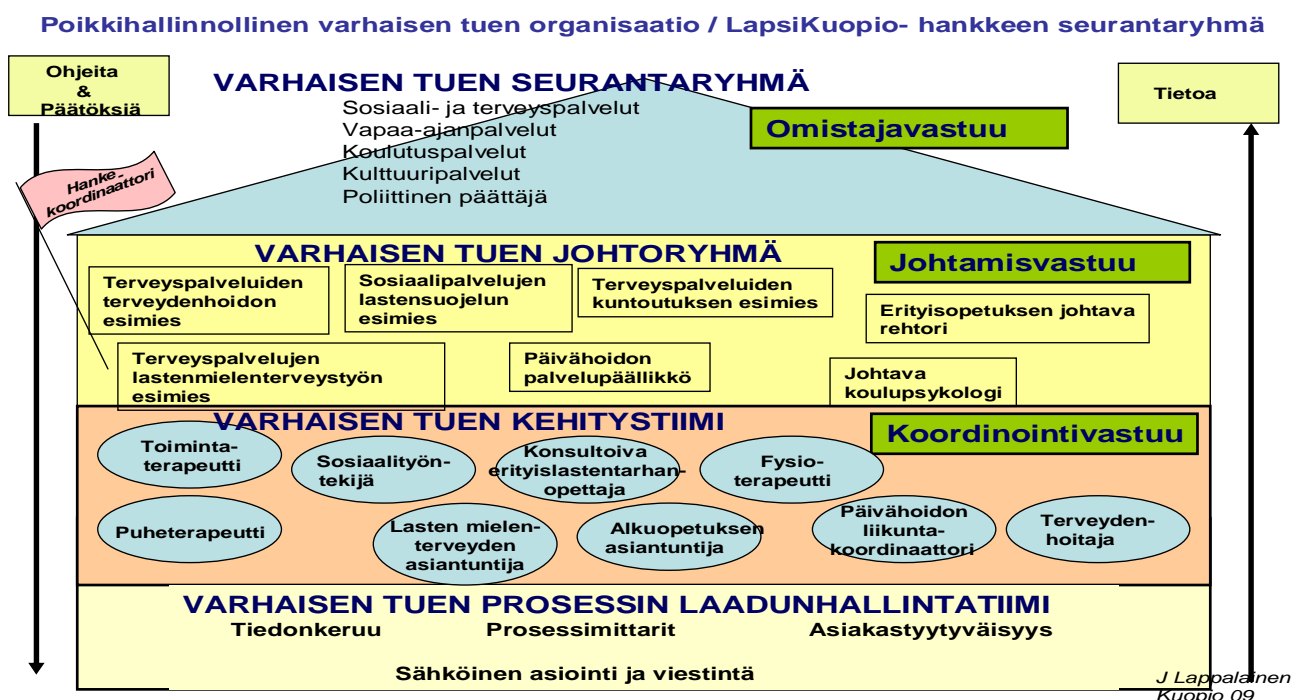
- Vauvojen poikkihallinnollisen hoitopolun -hankesuunnitelma on tehty.

POHJOIS-SAVO

LapsiKuopio -osahanke

Seuranta- ja johtoryhmän sekä kehitystiimin toiminta ja niiden yhteys osana Kuopion palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa

LapsiKuopio- hankkeen tavoitteellista etenemistä on seurata ja ohjata kaupungin neljän toimialan toimialajohtajista koostuva seurantaryhmä. Ryhmään kuuluu myös poliittinen päätöksentekijä. (Kuvio 1.) Seurantaryhmä kokoontui tällä maksatuskaudella 11.11.2009. Ryhmä hyväksyi hankkeen tuolloin hankkeen etenemissuunnitelman. Tavoitteena on, että LapsiKuopio- hankkeen aikana seuranta- ja johtoryhmän ja kehitystiimin toiminta vakiintuu tukemaan poikkihallinnollista varhaisen tuen palvelukokonaisuutta osaksi Kuopion palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa.

KUVIO 1. Poikkihallinnollinen varhaisen tuen organisaatio / LapsiKuopio- hankkeen ohjausryhmä.

Toimenpiteet:

- Hankkeessa työskentelevät asiantuntijat / muodostavat poikkihallinnollisen varhaisen tuen kehitystiimin. Tavoitteena on että, asiantuntijat toimivat hankkeen päätyttyä varhaisen tuen koordinaattoreina.
- Hankkeessa työskentelevät asiantuntijat laativat paraikaa yhdessä omien esimiestensä kanssa varhaisen tuen koordinaattorin työ- ja toimenkuvia. Toimenkuvien mallinnustyössä käytetään esimerkkinä nyt jo vakiintunutta käytäntöä.
- Kansallisella tasolla LapsiKuopio- hanke on liittynyt THL:n Hyvä käytäntö – tutor-toimintaan. Hankkeen projektikoordinaattori on osallistunut Hyvä käytäntö tutor – koulutukseen (5.11.2009) sekä Hyvä käytäntö – työkokoukseen (16.3.2010)
- Kaste-ohjelma edellyttää että, maakunnallista ja alueellista kehittämistyötä on tarkasteltava kokonaisuuksina. Näin ollen hankkeen Pohjois-Savon projektiryhmä ja maakunnallinen johtoryhmä ovat omalta osaltaan vakiinnuttamassa varhaisen tuen työmenetelmien vakiinnuttamisessa osaksi kuntien välistä palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa

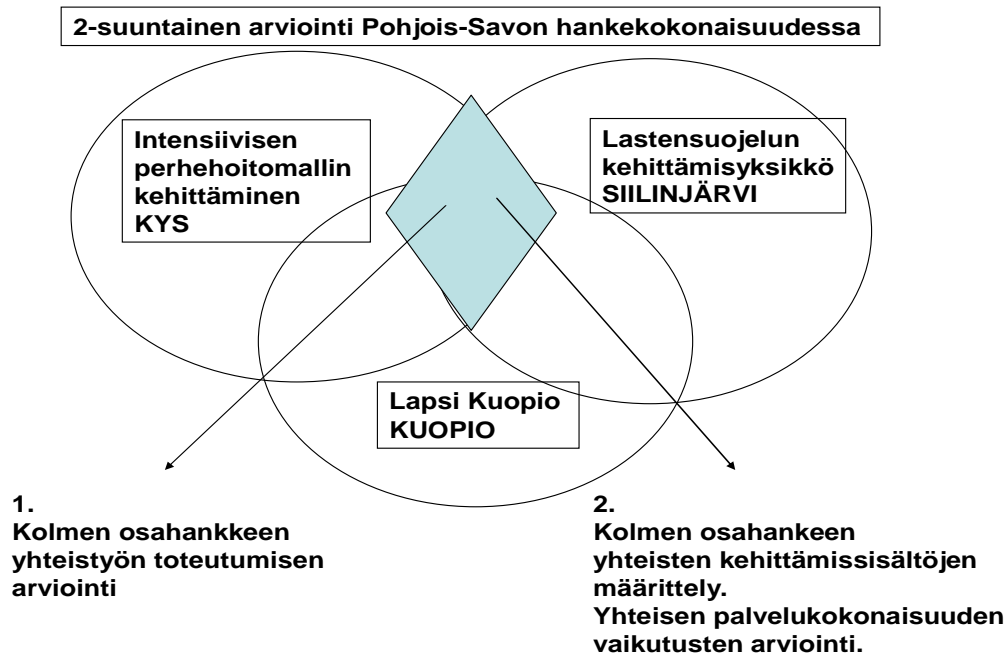
Tulokset:

- Päivähoidon liikuntakoordinaattori aloitti toimintansa 1.1.2010 osana Leikkitoiminnan esimiehen tehtäviä. Liikuntakoordinaattorin toimenkuva laadittiin ja mallinnettiin LapsiKuopio -hankkeessa.
- LapsiKuopio -hankkeen projektikoordinaattori toimii kevään 2010 aikana Kuopiossa meneillään olevan palvelualueuudistuksen Kasvun ja oppimisen palvelualueella toteuttavan selvitystyön sihteerinä. Ryhmän tehtävänä on selvittää tarkemmalla tasolla, miten kasvun ja oppimisen tuen palvelut tuotetaan palvelualueelle ja sen asiakkaille. Selvitettävänä on, miten muodostetaan toiminnallisesti paras kokonaisuus huomioiden nykyiset resurssit ja kaupungin palveluvastuut sekä toiminnassa olevat ja tulevat rajapinnat.
- Erääksi poikkihallinnollista työtä ja palvelujen vuoropuhelua tukevaksi ulottuvuudeksi on tällä maksatuskaudella nousut verkostotyön ja dialogisuuden kehittäminen palvelujärjestelmässä. Näiden ns. siirtotyömenetelmien kehittämistyöstä vastaa LapsiKuopio- hankkeessa verkostotyön ja dialogisten työmenetelmien asiantuntija. Ko. käytännöt näyttäytyvät merkityksellisenä varhaisen tuen palvelualueella jossa työtä tehdään vuoropuhelussa keskenään. Tässä yhteydessä asiakkuus säilyy lastenneuvoloissa ja päivähoidossa mutta ko. palveluihin tarvitaan lisää osaamista koska lapsen kehitys ei etene suotuisasti ja / tai vanhempien voimavarat näyttävät vähenevän. Tällöin tarvitaan oikeanlaista ja oikea-aikaista puheeksi ottamisen taitoa sekä dialogisuutta. Tarvitaan myös selkeitä ohjeita miten toimitaan, vastuumäärityksiä jne.
- Siirtotyömenetelmien kehittämistyön käynnistämiseksi LapsiKuopio- hankkeen kaksi asiantuntijaa kouluttaa kevään 2010 aikana Kuopion kaupungin esimiehiä puheeksi ottamisen työmenetelmään. (Koulutuspäivät 17.3 ja 7.4) Koulutuksia on tarkoitus jatkaa syksyllä 2010. Alustavia ajatuksia siirtotyömenetelmien kehittämisessä ja arvioinnissa niiden vaikutuksista ovat:
- Verkostokonsulttitoiminnan ja muiden dialogisten työmenetelmien vakiinnuttaminen osaksi kuopiolaista poikkihallinnollista palvelujärjestelmää → tavoitteena verkostokonsulttitoiminnan koordinaattorin kokopäivätoiminen tehtävä vuoden 2011 alusta
- Avohuollon vaikuttavuustutkimuksen yhteydessä toteutettava työmuoto (silloin kun lapsi ollaan sijoittamassa avohuollon tukitoimena päivähoidon) jossa verkostokonsultti vetää asiakassuunnitelman laatimiseen liittyvän verkostokokouksen.
- Erityisneuvolan ja päivähoidon toimintasopimukseen liittyvä verkostokonsultin vetämä verkostokokous, jossa sovitaan yhteisistä käytännöistä kehitysvammaisen lapsen aloittaessaan päivähoidon.

Arviointi:

- LapsiKuopio -hankkeen aikana luotujen uusien toimintamallien ja työkäytäntöjen jalkauttamiseen ja arviointiin liittyviin koulutus- ja esittelytilaisuuksiin on käytetty paljon työaika tällä maksatuskaudella. Koulutus- ja esittelykoonti liitteenä
- Osaamisen jalkautuminen ja juurtuminen → Miten tieto muuttuu työksi? on pohdittu yhdessä hankkeen asiantuntijoiden ja heidän esimiestensä kanssa. Jalkauttamisesta on sovittu siten, että uudet toimintamallit ja työkäytännöt sisältyvät jatkossa mm. toimintasuunnitelmiin, kehityskeskusteluihin, perehdyttämisohjeisiin.
- Arviointia ohjaavia kysymyksiä:
 - Ovatko palvelut asiakkaiden näkökulmasta joustavia ja vaikuttavia palvelukokonaisuuksia?
 - Ovatko varhaisen tuen palvelut osa kuntien palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa?
 - Toimiiko poikkihallinnollinen prosessi? → Prosessiarvio
 - Ovatko uudet avaintehtävät / palvelumääritykset käytössä? → Prosessiarvio

- Toteutuuko asiakkuuden hallinta? / Toimiiko palveluprosessi?
- Pohjois-Savon kolmen osahankkeen tavoitteellista toimintaa on tarkoitus myös seurata. Alustavia ajatuksia arvioinnista kuviossa 2.

KUVIO 2. Pohjois-Savon kolmen osahankkeen mahdolliset arviointiosiot

LapsiKuopio -hankkeen valmiita tuloksia ja meneillään olevaa kehittämistyötä esitellään liitteessä 5.

Katse lapseen -hanke

Toimenpiteet:

- Kodin ja koulun kasvatuskumppanuus – kouluttajakoulutus toteutui Reilusti rinnakkain hankkeen kanssa joulukuulta 2009 – helmikuulle 2010 yhteistyössä THL: n Marjatta Kekkonen kanssa 9 kunnan opettajista kootulle joukolle. Uudet kouluttajat ovat muokkaamassa koulutusmateriaalia edelleen kouluikäisten perheiden kanssa työskentelevän moniammatillisen henkilöstön prosessikoulutusten tukimateriaaliksi. Kouluttajat valmistautuvat toteuttamaan tahoillaan moniammatillisia prosessikoulutuksia dialogisen kumppanuusorientaation juurruttamiseksi koulumaailmaan. Pohjois-Savon alueella toteutuneiden Kasvatuskumppanuuskoulutusten koulutuspalautteet on koottu kehittämissyksikköön tiivistelmien tuottamista varten.
- Lastensuojelulain käytäntöön viemisen tueksi, ehkäisevää lastensuojelua toteuttavan verkoston keskuudessa, alueen kuntiin on toimitettu lastensuojelutarpeen selvityksen esitemateriaalia sekä vihkosta ”Mitä jokaisen on hyvä tietää lastensuojelusta”. Alueelta toivottuja julisteita on työstetty tueksi lastensuojelutarpeen selvityksen yhteiseen arviointiin vanhempien kanssa.
- Lastensuojelutarpeen selvitys ja arviointi – koulutuksia on käynnistynyt kaksi ryhmää, selvitystyöskentelyn kehittämiseksi moniammatillisempaan suuntaan kaksi ryhmää joulukuulta 2009 ja toinen maaliskuulta 2010 alkaen. Koulutukset ovat toteutuneet yhdessä Pesäpuu ry:n kehittämisspäällikkö Jaana Pynnösen kanssa. Sosiaalityöntekijöiden ja perhetyöntekijöiden lisäksi ensimmäiseen ryhmään osallistui kunnallisen lastenkodin ohjaajia ja toiseen ryhmään perhepäivähoidon ohjaaja, koulun opettaja, erityisintuen-luokan ohjaajia, yksityisten kuntoutuskotien johtajia ja järjestöjen

perhetyöntekijöitä. Etelä-Savosta osallistui kaksi ja Kainuusta kaksi ammattilaista toiseen koulutusryhmään Pohjois-Savon moniammatillisen joukon lisäksi.

Tulokset:

- Itä- ja Keski-Suomen alueelle on eri hankkeiden yhteistyönä saatu lasten kasvuympäristöihin 26 uutta kehittäjäkouluttajaa, jotka pareina kouluttavat seuduillaan peruspalveluiden päivähoidon ja koulun moniammatillista henkilöstöä kumppanuusperusteiseen ja dialogiseen perheiden ja kasvun tukemiseen. Kasvatuskumppanuus -kouluttajat kouluttavat ylikunnallisina ryhminä henkilöstöä käyden palvelumallien uudistamisen vuoropuhelua lasten kehityksen turvaamiseksi.
- Lastensuojelutarpeen selvityksen koulutukseen osallistuneet soveltavat koulutukseen kuuluvana harjoitteluna toimintamallin käytäntöön ja saavat käytännön kokemusten reflektioon tuen prosessin kuluessa. Toimintamallien uudistumista on tuettu siten koulutusprosessin avulla.

Arviointi:

- Koulutuksista on koottu palautteet ja palautteiden kokoamisessa on tehty tutuksi selvitysprosessiin kehitettyjä lomakkeita ja koulutuksen antaman osaamisen siirtymistä käytäntöön seurataan.
- STM:n alkuarviointihankkeen mallia käytetään ja selvityksiä tehdään kunkin perheen tilanteen vaatimassa laajuudessa. Lastensuojeluilmoitusten määrän lisääntyminen ja selvitysten toteutus määräajoissa vaatii lisäresursseja. Siiliset on esim. palkkaamassa 4 työntekijää kiiretyöhön ja selvitysten toteutukseen.

Tutki ja Turvaa osahanke

Toimenpiteet:

- Lastenpsykiatrian avohoidossa toteutettavaksi suunnitellun Tutki ja Turvaa – hoitomallin tavoitteena on avun tarjoaminen vuorovaikutuksen kiintymyssuhteen vaikeuksiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Varhainen ihmissuhde on lapsen tärkein kehitysympäristö ja häiriöiden poistuminen suhteesta mahdollistaa lapsen kehityksen normaalin etenemisen.

Tulokset

- Projektikoordinaattori on käynnistänyt keskustelun Tutki ja Turvaa hoitomalliin liittyvien työtapojen (esim. psyko-edukaatio jne.) siirrettävyydestä perustason palveluihin. On virinnyt ajatus yhteistyöstä perustasolle soveltuvien lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen tukemiseen tähtäävien työkäytäntöjen käyttöönottamiseksi.

Eriyispalveluita kehitetään tukemaan peruspalveluita monitoimijaisella ja vastavuoroisella yhteistyöllä painottamalla palveluiden nivelkohtia.

ETELÄ-SAVO

- ESSHP:n sijaishuollon koulutusprosessin aikana on vahvistettu monitoimijaisista yhteistyötä ja tarkasteltu lastensuojeluprosessin nivelkohtia ryhmäläisten erilaisten toimintaympäristöjen ja palvelujärjestelmässä olevien tehtäväroolien kautta.
- Videoneuvottelutyöskentelyn käynnistäminen työskenneltäessä sijaishuollossa olevien lasten ja heidän verkostojensa kanssa. Videoneuvottelut sijoittuvat yleensäkin johonkin nivelvaiheeseen ja koskettavat monia eri toimijoita.

Arviointi:

- Koulutusprosessin aikana on pyydetty arviointia lomakekyselynä koulutusryhmäläisiltä. Arvioinnin tulos on ollut hyvin myönteistä. Tavoitteena on koulutuksen lopuksi kysyä palautetta myös koulutettavien yhteisöiltä/yhteistyökumppaneilta.
- Lastensuojelun prosessikuvausta ei ole vielä voitu arvioida. Arviointia on tarkoitus tehdä esimerkiksi auditoimalla valmistelun ulkopuolella olevien kuntien sosiaalityöntekijöiden kanssa. Arviointiin on mietitty myös vaikuttavuus arviointia. Päätöstä ei ole tehty, asia on selvittelyn alla.
- Tämän arviointijakson aikana ESSHP:llä on ollut paljon videoneuvotteluja erilaisten yhteistyötahojen kanssa mutta sijaishuollon yhteistyössä siinä on edelleen käynnistymisvaikeuksia. Tämä johtuu työntekijöiden arkuudesta ryhtyä toimimaan uudella tavalla ja myös uskallusta ottaa uutta tekniikkaa käyttöön.
- Videoneuvotteluista on kerätty palautetta kyselylomakkeella neuvotteluihin osallistuneilta

KESKI-SUOMI

Toimenpiteet: *Ehkäisevän työn, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja sosiaalityön avohuollon kehittäminen*

- Haukkalan lastenpsykiatrian asiakastapauskonsultaation pilotointi Jyväskylän lastensuojelun perhetyöntekijöille 5/2009 alkaen on johtanut konsultaatiokäytännön jatkumiseen vuonna 2010 kunnan ja lastenpsykiatrian keskinäisellä sopimuksella. Konsultaation tarkoituksena on joustavilla konsultaatioilla vahvistaa perhetyöntekijöiden osaamista psyykkisesti oireilevien lasten perheiden kanssa toimimisessa ja huolen puheeksi ottamisessa ja lisätä perheiden tukea omissa kehitysympäristöissään.
- Kehittäjäsaaraanhoitaja on antanut konsultatiivista tukea Multian ja Toivakan kunnan oppilashuoltoryhmän työskentelyyn.
- Kehittäjäsaaraanhoitaja on ollut mukana Keski-Suomen sairaanhoitopiirin työryhmässä, joka suunnitteli liikkuvaa nuorisopsykiatrian konsultaatiota toisen asteen oppilaitosten käyttöön. Konsultaatioryhmä on aloittanut toimintansa suunnitelman mukaisesti, syyskuussa 2009. Työryhmässä on neljä sairaanhoitajaa ja psykologi, sekä konsultaatiomahdollisuus nuorisopsykiatrille. Työryhmä antaa konsultaatiopalveluita 16-22 -vuotiaille toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille Keski-Suomessa, pois lukien yliopisto-opiskelijat. Nuoresta huolissaan oleva oppilaitoksen työntekijä voi pyytää työryhmältä apua nuoren tilanteen selvittämiseen ja arvioimiseen.
- Kehittäjäsaaraanhoitaja on mukana Keski-Suomen sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian uusien toimintamallien suunnittelun ohjausryhmässä ja nuorisopsykiatrian osastohoidon kehittämistyöryhmässä. Kehittämistyön tavoitteena on jäsentää ja selkeyttää nuorisopsykiatrian palveluja, sekä lisätä liikkuvia ja joustavia hoitomuotoja ja konsultaatiopalveluja. Kehittämistyön aloitusseminaari oli 12.2.2010
- Yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin foniatrian ja neurologian yksikön päivätkimussyksikön kanssa on keskustelu päivähuollossa olevien lasten varhaisten ja erityisten tukitoimien käynnistämisestä ja toteuttamisesta varsinkin seutukunnissa, joissa ei ole erityispalveluita on niukasti saatavilla. Yhteistyön koordinaattorina on ollut päivätkimussyksikön tiimistä erityisesti erityislastentarhanopettaja ja neurologi sekä kuntoutusohjaaja. Yhteisenä intressinä on tutkia ja käynnistää mahdollisesti pienimuotoista pilottitoimintaa, jonka tavoitteena olisi erityissairaanhoidon työntekijöiden jalkautuminen ja uusien työmuotojen etsiminen.

Tulokset :

- Toisen asteen oppilaitosten liikkuva konsultaatioryhmä on aloittanut toimintansa sovitusti.
- Nuorisopsykiatrian palvelukokonaisuuden kehittäminen on alkuvaiheessa. Kehittäjäsairanhoitajan mukanaolo ohjausryhmässä mahdollistaa kokonaisuuden hahmottamisen ja maakunnassa esille tulleiden tarpeiden välittymisen ohjausryhmälle.
- Oppilashuoltotyöryhmien konsultaatio on vahvistanut peruspalveluissa työskentelyä. Erityispalvelujen näkökulmaa on saatu tuotua peruspalvelujen tueksi. Myös huolen puheeksiottamisen koulutus on noussut esiin oppilashuoltoryhmissä käydyissä keskusteluissa. Koulutus on jo toteutettu Toivakassa ja toteutetaan elo-syyskuussa 2010 Multialla.
- Aikaisempien vuosien aikana tehty yhteinen kehittämistyö on jatkunut ja yhteydenpidon kautta on suunnitteilla pienen pilotin käynnistyminen päivähoitossa olevien lasten varhaisten ja erityisten tukitoimien käynnistämisestä ja toteuttamisesta esimerkiksi jossakin pohjoisen Keski-Suomen pienessä kunnassa. Pilotointi liittyy myös Keskussairaalan työntekijöiden omaan kehittämishankkeeseen ja mukana on myös Kosken kuuden kunnan konsultoiva erityislastentarhanopettaja.

Arviointi:

Hanke voi olla osaltaan vahvistamassa ja koordinoimassa vahvempaa maakunnallista verkottumista kuntien lasten ja perheiden palveluiden ja erikoissairaanhoidon palveluiden välillä.

Toimenpiteet: *Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen*

- Maakunnallisen perhehoidon toimintaohje -työryhmä on esittänyt tarkennetun esityksensä maakuntien kunnille perhehoidon maksujen ja käytäntöjen yhtenäistämiseksi. Työryhmässä työskentelee kehittäjäsosiaalityöntekijän kanssa Jyväskylän kaupungin tuen ja seurannan, sijaishuoltoyksikön, Keuruun, Laukaan ja Äänekosken edustajat sekä perhehoitajien edustajana sijaisvanhempi sekä Perhehoitoliiton kehittämisspäällikkö. Työryhmä on kokoontunut 28.1. ja 25.2.2010 Työryhmän toiminta jatkuu ja keskittää huomionsa tulevan Perhehoitolain ja valtakunnallisen toimintaohjelmatoimikunnan laatusuosituksen mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen maakunnassa.
- Itä- ja Keski-Suomen Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankeen perhehoidon kehittäjäsosiaalityöntekijät ovat sopineet Perhehoidon käsikirjan työstämisestä maakuntien perhehoitajien ja työntekijöiden käyttöön.
- Sijaishuollon perhetyön kehittäminen on aloitettu Mattilan Perhetukikodin ja Myllyjärven lastenkodin kanssa. Laitosten henkilökunnan sijoitettujen lasten vanhempien kanssa tehtävää työtä kehitetään yhdessä ehkäisevän työn kehittäjän kanssa.
- Sijaishuollon perhetyön kehittäminen on aloitettu Mattilan Perhetukikodin ja Myllyjärven lastenkodin kanssa. Laitosten henkilökunnan sijoitettujen lasten vanhempien kanssa tehtävää työtä kehitetään yhdessä ehkäisevän työn kehittäjän kanssa.
- Sijaisperheiden perhetyön kehittäminen ja mahdollistaminen on noussut esille maakunnan kuntien toiveissa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun harjoittelija on tutustunut Kuopion ja Mikkelin perhehoidon perhetyöntekijöiden toimenkuvaan.

Yhdessä Jamkin kanssa kohdennettiin saman opiskelijan perhetyön harjoittelu sijaisperheessä tapahtuvaksi. Hän esitteli kokemuksiaan Jyväskylässä Perhetutkimuksen päivillä..

- Satelliittiperhe -toiminnan edelleen kehittäminen osana Palokan nuorisokodin toimintaa jatkuu edelleen. Mallin mukaisesti nuori sijoitetaan valmennettuun ja kokeneeseen sijaisperheeseen laitossijoituksen sijasta. Nuoren sijoituksen tuki tulee laitoksen työntekijöiltä. Palokan nuorisokodin satelliittiperhe-toiminnan pilottihanke aloitettiin syksyllä 2009. Kehittämisyhmään kuuluvat Palokan nuorisokodin työntekijät, sijaishuoltoyksikön johtava sosiaalityöntekijä sekä toimintaan osallistuvat sijaisperheet

Tulokset:

- Satelliittiperheitä on tällä hetkellä kaksi, joihin on ollut lyhytaikaisesti sijoitettuna 3 nuorta ja pitempiaikaisesti 2 nuorta
- Sijaishuollon perhetyön kehittämisen suunnittelukokoukset Mattilan perhetukikodin kehittämisprosessin toteuttamisajankohdista ja sisällöistä pidettiin 12.1. ja 11.2.2010. Mattilan Perhetukikodin henkilökunnan kanssa prosessi vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön osalta aloitettiin 29.3.2010. Seuraava tapaaminen on 3.5.2010.
- Myllyjärven nuorisokodin perheiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittämistyö on käynnistynyt suunnittelukokouksilla, jotka olivat 29.1. ja 22.3.2010. Myllyjärven koko henkilökunnan kehittämisiltapäivä on 19.5.2010, jossa työstetään mallia perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.
- Perhehoitajien käsikirjan työstäminen on aloitettu. Itä- ja Keski-Suomen Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankeen perhehoidon kehittäjäsosiaalityöntekijät ovat sopineet käsikirjan jatkotyöstämisestä yhteisvoimin yhteisen käsikirjan aikaansaamiseksi. Työ on kesken, sillä käsikirjan työstämiseen ei ole jäänyt raportointiaikana aikaa.

Arviointi:

- Perhehoidon maksujen yhtenäistämiseksi on alkukevästä kaksi kuntaa nostanut perhehoidon maksuja työryhmän esitysten mukaisiksi.
- Jyväskylän kaupunki on nostanut perhehoidon kehittämisen ja vahvistamisen yhdeksi kehittämisen painopistealueekseen.
- Laitoksen henkilökunta on innostunut kehittämään omaa työtään perheiden kohtaamiseksi

POHJOIS-KARJALA

Perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Sijaishuoltoa kehitetään tukemaan lastensuojelun peruspalveluita eli avohuoltoa.
- Kaaripihan avo- ja sijaishuollon palveluita kehitetään tukemaan lastensuojelun avohuollon sosiaalityötä. Kehittäminen tapahtuu työryhmissä.

Tulokset:

- Omaohjaajan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän välisen yhteistyön sujuvuuden ja tiedonkulun tehostamiseksi ja suunnitelmallisuuden vahvistamiseksi perustettiin työryhmä. Työryhmän laatima omaohjaajan tehtäväkuva-tuotekuvaus valmistui marraskuussa 2009. Tehtäväkuva esiteltiin avohuollon ja Kaaripihan yhteisessä kehittämisiltapäivässä 1.12.2010. Omaohjaajan tehtäväkuvaa sekä tuotekuvia kehitetään edelleen yksiköittäin.

Arviointi: Palaute yhteistyötahoilta ja asiakkailta

Kotisairaalamallin kehittäminen

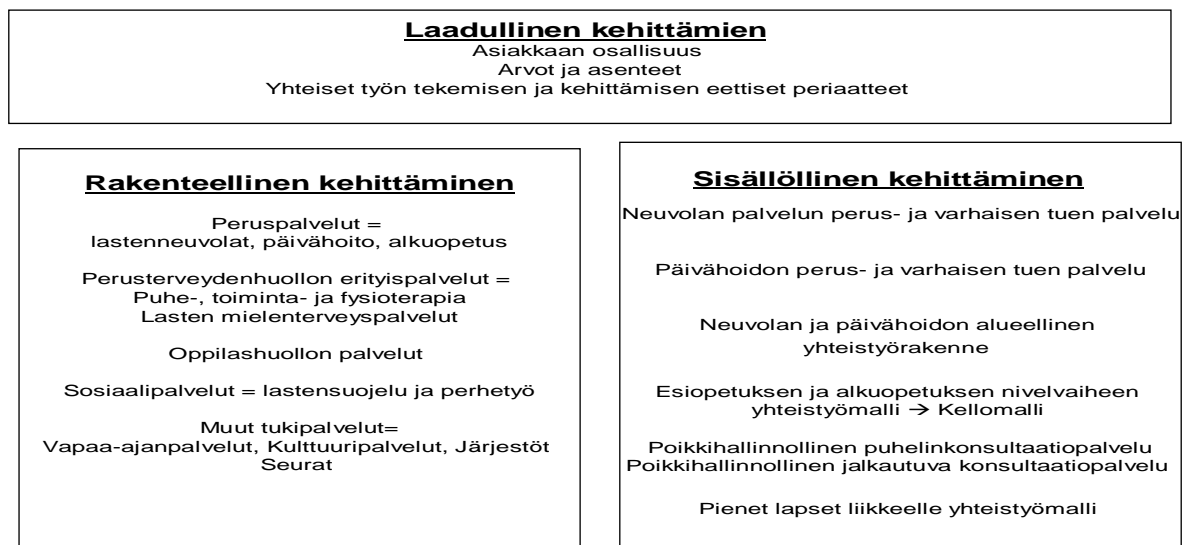
Toimenpiteet:

- Yhteistyö Lapset ja perheet Kasteen P-K:n projektiryhmän ja P-K:n tiimin kanssa on jatkunut.
- Asiakasyhteistyö perhe- ja kasvatuseuvoloitten sekä sosiaalitoimen kanssa on jatkunut.
- Kotisairaalamallin testaamisen ja arvioimisen laajentamisesta on neuvoteltu Mikkelin shp:n / Lastenpsykiatrian yksikön ylilääkärin Anita Puustjärven (avohoito) sekä PKSSK:n Lastenpsykiatrian os. 15 henkilöstön kanssa. (kotiutusvaiheen siirtymä)
- Perhohankkeen jatkohankesuunnitelma on poikkihallinnollinen.
- PKSSK:n yhteistyö kuntien kanssa, tiedottaminen

POHJOIS-SAVO

LapsiKuopio –osahanke

LapsiKuopio- hankkeen tavoiteasettelu on tarkennettu sisällyttämällä tavoitteet kolmitahoiseen kontekstiin. (Kuvio 3.)

KUVIO 3. LapsiKuopio- hankkeen kehittämisalueet

Tulokset:

- Kehittämistyö on sujunut LapsiKuopio -hankkeessa kuluneella maksatuskaudella pääpiirteittäin aikataulun mukaisesti.
- Kehittämistyö on sujunut kuluneella maksatuskaudella pääpiirteittäin aikataulun mukaisesti. Moniammatillinen asiantuntijaryhmä on jalkauttanut ja edelleen kehittänyt varhaisen tuen palvelumallin sisältöjä. Mallin ensisijaisena tarkoituksena on vahvistaa vanhemmuutta ja henkilöstön osaamista lastenneuvoloissa, päivähoitossa ja alkuopetuksessa, painopisteenä kouluun siirtymisen nivelvaihe.

Katse lapseen -hanke

Toimenpiteet:

- Kaste- hankkeen kokeilutoiminnan yhteistyö lastenpsykiatrian kanssa on fokusoitunut alle 3-vuotiaiden ryhmään Kasteen 1-vaiheessa. Kasteen 2-vaiheessa on suunniteltu toteutettavaksi sijaishuollossa olevien lasten perheille ryhmä.
- Ammatillisten perhekotien ja sijaishuollon laitosten kanssa kehitetään sijaisperheille tukirakenteita ja -käytänteitä. Yhden sijaisperheen vapaiden toteuttamiseen on käynnistynyt ammatillisen perhekodin viikonloppuhoito lapselle.
- Lastensuojelun edunvalvonnan koordinoinnin yhdyshenkilönä toimii Vuokko Kämäräinen.
- Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä on antanut tukea sinne tuotujen asiakastapausten palveluvaihtoehtojen ja päätösten valmistelussa.
- Katse lapseen- hankkeessa on kehitetty erityispsykologi Pirjo Tuovilan ohjaamaa ryhmämuotoista tapauspohjaista kiintymyssuhdekonsultaatiota sijaisvanhemmille, sosiaalityöntekijöille ja muulle sijoitetun lapsen verkostoväelle. Konsultaation tavoitteena on antaa välineitä lapsen itsetunnon tukemiseen ja turvallisen kiintymyssuhteen rakentamiseen. Ensimmäinen konsultaatio palaveri toteutettiin 27.1.2010. Siihen osallistui neljä sijaisvanhempipariskuntaa, kaksi lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää, kaksi perhetyöntekijää sekä Katse lapseen – hankkeen kehittäjätyöntekijät sekä projektikoordinaattori Piritta Timonen.

Tulokset:

- Lastensuojelun edunvalvonnan kehittämiseksi järjestettiin päivä 3.2.2010 ja sen yhteydessä sovittiin koottavaksi jatkotapaaminen eri tahojen kanssa.
- Lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän konsultaatioon on tuotu 9 asiakastapausta vuoden 2009 aikana ja 6 asiakastapausta vuoden 2010 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana.
- Tapauspohjainen konsultaatio kokoontuu 27.4.2010 ja mukaan tulee ryhmä keskisuomalaisia sijaisvanhempia ja sosiaalityöntekijöitä videovälitteisesti.

Arviointi:

- Annu Mahosen pro gradu- tutkielma: Alueellinen lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä sosiaalityöntekijän apuna. (Liite) Keski-Suomen ja Pohjois-Savon käynnistyneen toiminnan kokemuksia selvittävä tutkimus valmistui Kaste 1 – hankkeen aikana marraskuulla 2009.
- Hanna Heinonen THL: stä on kokoamassa lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijatyöryhmien toiminnasta arviointia vuonna 2010. Hänen saamiensa alustavien tulosten mukaan ryhmät ovat toimivimpia siellä, missä lastensuojelun kehittämissyksiköt koordinoivat työryhmän toimintaa.
- Maarit Nevalaisen pro gradu –tutkielma Ammatillisten perhekotien erikoistumisesta ja profiloitumisesta on käynnissä ja valmistumassa vuoden 2010 aikana Itä-Suomen yliopistolla.

Tutki ja Turvaa -osahanke

Toimenpiteet :

- Tutki ja Turvaa hoitojaksoon kuuluu yhteistyö perheen keskeisten toimijoiden ja verkoston kanssa. Verkoston kanssa tehtävä toimiva yhteistyö on osoittautunut tärkeäksi, jotta vanhempi ja lapsi pystyvät työskentelemään intensiivisesti kiintymyssuhteensa vahvistamiseksi. Perheen tukiverkoston kanssa jaetaan tietoa työskentelyjaksosta ja sovitaan yhdessä, miten perhettä tuetaan muilta osin. Tutki ja Turvaa jakson työskentelyn onnistumiseksi on tärkeää, että työskentelevän vanhemman mielessä on riittävästi tilaa pohtia toimintaansa ja tunnesuhdettaan lapseen eikä muut ongelmat ala kuormittaa mieltä. Verkostoyhteistyön avulla voidaan esim. huolehtia siitä että yksinhuoltajaperheen taloudelliset ongelmat eivät ala liikaa

kuormittaa työskentelevän vanhemman mieltä. Oman lähiverkoston tuki ja ymmärrys auttaa myös vanhempaa työskentelemään terapeutisesti ja työskentelyn viedessä voimavaroja arjesta, toimiva verkosto pystyy tarvittaessa myös antamaan konkreettista apua.

Tulokset:

- Pilotti I:n työskentelyyn osallistuneet äidit kokivat verkoston kanssa tehdyn työn tarpeellisena ja jopa edellytyksenä osallistumiselle esim. taloudellisen avun ja kuljetuksen järjestymiseksi. Verkostoyhteistyö koettiin osittain myös riittämättömänä. Toivottiin mm. tiiviimpää yhteistyötä muun perheen ja oman terapeutin kanssa.

Arviointi:

- Hoitojaksoon osallistuvilta äideiltä on kysytty palautetta lomakkeella ja haastattelemalla.
- Pohjois-Savon maakunnallinen projektiryhmä suunnittelee yhteistä palautelomaketta, jolla tullaan kysymään verkostoihin osallistuvilta kokemuksia verkostojen ilmapiiristä, toteuttamisesta ja hyödyllisyydestä asiakkaan asiassa (kysely tulee toteutumaan vasta Kaste II- hankkeessa).

2.2. Tavoite 2. Lasten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä

2.2.1 Etelä-Savo

Toimenpiteet:

- Mikkelin seudulla lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseen annettu menetelmällinen tuki on johtanut lasten ja perheiden osallisuuden lisäämisen tarpeen havaitsemiseen. Hanketyöntekijät ovat mukana hyvinvointisuunnitelman seurantaa varten laadittavien indikaattorien kehittämistyöryhmässä. Sen tavoitteena on kehittää mm. osallisuutta lisääviä seuranta- ja palautemenetelmiä. Työryhmä on kiinteästi yhteydessä valtakunnallisen indikaattoryöryhmään ja koska viimeksi mainittu ei ole saanut vielä lopullisia tuloksia aikaan, myös Etelä-Savon maakunnallisen työryhmän toiminta on tällä hetkellä pysähdyksissä.
- Hanke on mukana myös toukokuussa käynnistyvässä ”Mulla on asiaa”- hankkeessa yhdessä Juvenian ja Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen tavoitteena on edistää maakunnan 7-13-vuotiaiden lasten osallistumista ja hyvinvointia
- ja luoda kuntiin systemaattisesti kuulemis- ja vaikuttamismenetelmiä, joiden kautta 7-13-vuotiaiden lasten osallisuus kasvuyhteisöjen ja palveluiden kehittämiseen mahdollistuu, tuottaa indikaattoripohjaista ja kokemuksellista tietoa 7-13-vuotiaiden lasten elinoloista ja käynnistää lasten hyvinvointia koskeva hyvinvointikertomustyö Etelä-Savon maakunnassa, kehittää 7-13- vuotiaiden lasten hyvinvoinnin tietopohjaa ja seurantajärjestelmää ja tukea lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien seurantaa, arviointia ja käytännön toteutusta. Tavoitteisiin vastataan kehittämällä hankkeessa maakuntaan 7-13-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ja toimintamalli.
 - o Osallisuus-hankkeen suunnittelukokous 19. 11.09, Mikkelä
- Kangasniemellä toimivan Perhe Ykkösen (moniammatillinen kunnan toimijoiden yhteistyöelin) avulla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja pyritään saamaan nuorten ja lapsiperheiden ääni kuuluville.
- Perhe Ykkönen on mukana toteuttamassa useita kunnan hyvinvointisuunnitelman ehdotuksia ja tuo esiin erityisesti nuorten ääntä kunnassa sekä tukee toiminnallaan vanhemmuutta usealla eri sektorilla.

- ESSHP:n koulutusprosessissa asiakkaan osallisuutta on pohdittu. Osallisuus hakee vielä muotoaan käytännön lastensuojelu- ja kasvatustyössä.
- Videotyöskentelyssä joissa perheet ovat mukana he luonnollisesti vaikuttavat toimintaan ja tehtäviin sopimuksiin.

Arviointi:

Perhe Ykkösen toimintaa arvioidaan sille perustetussa ohjausryhmässä saavutettujen tulosten mukaan.

2.2.2 Keski-Suomi

Toimenpiteet: *Ehkäisevän työn, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja sosiaalityön avoimuuden kehittäminen*

- Neuvolatyön asiakasraati mallia on kehitetty tavoitteena antaa äitiys- ja lastenneuvoloiden asiakkaille mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa neuvolatyötä koskeissa asioissa sekä saada tietoa alueellisista ja valtakunnallisista neuvolatyöhön liittyvistä asioista. Raadista tiedotetaan paikallislehdissä (ilmaisjakelut), Jyväskylän kaupungin nettisivustolla, neuvoloissa ja mahdollisesti Keski-suomalaisessa huhtikuun 2010 aikana. Toiminta on tarkoitus aloittaa ensin Jyväskylän alueella. Tuloksista ja arvioinnista ei voi vielä raportoida.
- Jyväskylässä Tarinaviikkojen toteuttaminen alle kouluikäisten lasten ja perheiden perhepalveluverkostossa: Jyväskylän kaupungin alueella kokoontuvassa VATU (varhaisen tuen) tiimissä on syksyn 2009 aikana suunniteltu yhteinen toimintamalli Tarinaviikkojen toteuttamiseksi perhepalveluverkostossa. Tarinaviikoilla lähtökohtana on kohdata perheitä erilaisissa toimintaympäristössä (avointen varhaiskasvatuspalveluiden perhekerhot ja perhekahvilat, neuvolan perhetyö, seurakunnan perhekerhot, MLL:n perhekahvilat) ja kerätä perheiden ”elämäntarinat” nostamaan esiin perheiden nykytilaa ja vanhempien kokemuksia perhepalveluista. Keskiössä on perheiden oma ääni, työntekijän herkistyminen kohtaamiselle sekä kasvatuskumppanuuden jakaminen perheiden ja lapsiperhetoimijoiden kesken.
- Varhaiskasvatuksen kehittäjä koordinoi kasvatuskumppanuus koulutusten toteutumista. Yhtenä keskeisenä toimintamuotona vanhempien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämisessä ovat olleet kasvatuskumppanuus koulutukset, joiden tavoitteena on tukea henkilöstöä uudenlaisen ajattelutavan ja työorientaation omaksuminen, joka perustuu avoimen dialogin työtapoihin. Kasvatuskumppanuuskoulutusten kautta on henkilöstön osaamista vahvistettu avoimeen yhteistyöhön ja luottamuksellisiin yhteistyösuhteisiin, jotka tukevat sekä uudenlaisen avoimemman perhelähtöisen toimintakulttuurin kehittämistä että mahdollistavat inhimillisesti tärkeän lapsen tuen mahdollisimman aikaisin.
- Hankkeen kehittäjäsosiaalityöntekijät käynnistivät yhteistyössä Katulähetyksen perhepolkuhankkeen ja Pelastakaa lapset ry:n ja Viola ry:n väkivaltahankkeen kanssa Jaetun vanhemmuuden mahdollisuudet – vertaisryhmäohjaajakoulutuksen.

Tulokset:

- VARKE -hankkeen aikana aloitettuja kasvatuskumppanuuskoulutuksia on jatkettu. Kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi on luotu vahva toimintaverkosto, johon kuuluu 25 kouluttajaa. Kasvatuskumppanuus on otettu laajalti kunnissa yhdeksi keskeiseksi kehittämisen tavoitteeksi ja toiminta on varmistettu myös toimintasuunnitelmissa ja

talousarvioissa. Kasvatuskumppanuus on keskeisimpiä kehittämisteemoja muun muassa Jyväskylässä, Keuruulla, Jämsässä, Multialla, Laukaassa, Uuraisilla, Karstulassa ja Saarijärvellä. Kasvatuskumppanuuden peruskursseille osallistuu keväällä 2010 lisäksi Hankasalmen, Toivakan, Joutsan ja Kannonkosken lasten ja perheiden parissa työskentelevää varhaiskasvatushenkilöstöä. Äänekoskella kasvatuskumppanuuskoulutukset toteutetaan pilotinomaisesti siten että siihen osallistuu laaja-alaisesti moniammatillinen henkilöstö koko lapsi ja perhepalveluiden sektorilta.

- Jyväskylässä alle kouluikäisten lasten perhepalveluissa Tarinaviikot toteutettiin helmikuussa 2010 viikoilla 7 ja 8. Tarinaviikkojen toteutumista arvioidaan seuraavassa VATU -tiimin kokouksessa 21.5.2010 ja suunnitellaan, kuinka saatua materiaalia hyödynnetään jatkossa.
- Ehkäisevän mielenterveystyön mallien kehittämistä toisen asteen oppilaitoksille valmistelevan työryhmän tapaamiset ovat olleet 31.11.2009 ja 12.2.2010, sekä edelliseen liittyvän henkilöstön koulutustarpeita suunnittelevan ”työrukkasen” tapaaminen 25.3.2010. Kehittäjäsaaraanhoitaja on mukana edellisissä työryhmissä.
- ”Vanheppain olkkari”, murrosikäisten vanhempien vertaisryhmä Kuokkalan kaupunginosassa ei käynnistynyt yrityksistä huolimatta. Vanheppia ei tullut tapaamisiin riittävästi ryhmän aikaan saamiseksi. Ryhmän suunnittelussa oli mukana Jyväskylän kaupungin Kuokkalan alueen nuorisotyö, MLL:n Kuokkalan paikallisyhdistys ja Lapset ja perheet Kaste -hankkeesta kehittäjäsaaraanhoitaja ja hankkeessa harjoitteluaan suorittava opiskelija. Suunnittelijoiden kesken käytiin yhteinen keskustelu ja päädyttiin siihen, että kevään aikana ei uutta yritystä vanheppainryhmän aikaansaamiseksi tehdä.
- Ehkäisevien mielenterveystyön mallien kehittäminen toisen asteen oppilaitoksille etenee suunnitellusti. Työryhmä on jakautunut pienempiin ”työrukkasiin”, jotka suunnittelevat elämän hallintaan, mielenterveyden palvelukarttaan, henkilöstön osaamisen vahvistamiseen ja matalan kynnyksen palveluihin liittyviä kysymyksiä ja kehittämistarpeita.
- KOPPI -hanke (Koko ikäluokan kouluttaminen) on saanut hakemansa ESR-rahoituksen ja yhteistyö Lapset ja perheet Kaste-hankkeen jatkuu. Hankkeen tavoitteena on luoda pysyvä rakenne, jolla saadaan selville minne sijoittuvat ne nuoret, jotka eivät saa toisen asteen koulutuspaikka tai keskeyttävät opintonsa. Hankkeen suunnittelutyöryhmässä on ollut mukana kehittäjäsaaraanhoitaja, seuraava työryhmän tapaaminen on 8.4.2010.
- Jaetun vanhemmuuden mahdollisuudet – vertaisryhmäohjaajakoulutus alkoi 11.9.2009 ja siinä on mukana yhteensä kahdeksan osallistujaa, joista osa on huostaan otettujen lasten vanheppia ja osa lastensuojelun ammattihenkilöitä. Koulutuksen jälkeen koulutetuilla on valmius vetää parityönä huostaan otettujen lasten vanhempien ryhmiä. Raportointikaudella koulutus jatkui 18.11., 21.1. ja 20.4. Koulutuksen jälkeen käynnistyi huostaan otettujen lasten vanhempien vertaisryhmä Mikkeliissä ja maaliskuussa käynnistyi Jyväskylän nuorisokoteihin avohuollon tukitoimina sijoitettujen nuorten vanhempien vertaisryhmä. Kaste-hanke tukee vertaisohjaajana toimivan biologisen vanhemman matkoja Keski-Suomesta Mikkeliin. Tavoitteena oli aloittaa myös Jyväskylässä helmikuussa biologisten vanhempien ryhmä, mutta aktiivisesta rekrytoinnista (tiedottaminen sosiaalityöntekijöille sekä lehti-ilmoitus) huolimatta ryhmään ei saatu riittävästi vanheppia. Vertaisryhmän käynnistäminen siirtyi mahdollisesti syksyyn 2010.

Arviointi:

- Tarinaviikkojen suunnittelu ja toteuttaminen vahvasti perhepalveluverkostossa tehtävää yhteistyötä.
- Uudenlaisen kasvatuskumppanuuden ajattelutavan ja työorientaation omaksuminen on otettu innostuneena vastaan ja koulutuksiin osallistuneet ovat aktiivisesti vieneet opittua omilla työpaikoillaan ja työtiimeissään eteenpäin muille työntekijöille. Ajattelutapa on uudistanut asettumaan eri tavalla vanhemman asemaan ja lisännyt koulutuksessa olleiden mukaan herkkyyttä ja ymmärrystä sekä päivähoitossa aloittavaa lasta että hänen vanhempansa kohtaan. Koulutuksiin osallistuneet ovat kokeneet tärkeiksi mahdollisimman monen päivähoitopalveluissa työskentelevän työntekijän pääsyn koulutuksiin.
- JaVaMa -koulutus koettiin palautteissa monipuoliseksi oppimiskokemukseksi, jossa erilaisten näkökulmien yhdistäminen oli tärkeä osa. Koulutuksen pohjalta vertaisryhmätoiminta asiakkaita osallistavana ja voimauttavana toimintana on saatu osittain käyntiin.

Toimenpiteet: *Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen*

Sijaishuoltoa tukevia palveluja suunnitellessa ja tarjottaessa perhehoitajille ja sijaishuollossa oleville lapsille pyritään saamaan heidän oma mielipiteensä vahvasti esille lisäämällä heidän osallisuuttaan

- Sijaisperheiden omien lasten ja heidän osallisuutensa huomioiminen ja vahvistaminen sijaisperheiden valmennuksessa sekä perhehoidon aikana on tutkimusten mukaan erittäin tärkeää. Sijaissisaruuks-teema on raportointi kaudella nostettu esille perhehoidon kehittämistyössä
- Perhehoitajille kohdennettujen palvelujen ja koulutusten suunnittelun toteuttamiseksi Jyväskylän Kristillisen opiston, Keski-Suomen Sijaishuoltoyksikön, Sijaisvanhempien yhdistyksen, Perhehoitoliitto ry:n ja Pesäpuu ry:n yhteistyönä tehty perhehoitajien osaamiskartoituskysely lähetettiin n. 50 sijaisperheelle

Tulokset:

- Sijaissisaruuks-teema on nostettu esiin Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön valmennuskurssilla 23.3.2010 kutsumalla valmennuksessa olevien perheiden lapset vertaistapaamiseen. Sijaissisaruuksien osallisuutta ja vertaisryhmätoimintaa kehitetään yhteistyössä Pesäpuu ry:n kehittämistyön kanssa. Tapaamisen sisällöstä ja toteutuksesta vastaavat sijaishuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä, hankkeen harjoittelija (on tehnyt teemasta opinnäytetyön) ja Pesäpuu ry.
- Jyväskylän Kristillisen opiston, Keski-Suomen Sijaishuoltoyksikön, Sijaisvanhempien yhdistyksen, Perhehoitoliitto ry:n ja Pesäpuu ry:n yhteistyönä tehty perhehoitajien osaamiskartoituskysely lähetettiin n. 50 sijaisperheelle.

Arviointi:

- Sijaissisaruuks-teeman mukainen kehittämistyö on aloitettu vasta, arviointi tapahtuu myöhemmin.
- Osaamisen kartoituksen tuloksia on hyödynnetty syksyn toiminnan suunnittelussa.

2.2.3 Pohjois-Karjala

Perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Sijaisperheet ovat olleet mukana Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon pilottikoulutuksen suunnittelussa ja kehittämisessä osallistumalla suunnittelupalavereihin.

Kotisairaaloiminnan kehittäminen

Toimenpiteet:

- Lastenpsykiatrian kotisairaaloajakso toteutetaan yhteistyössä perheen kanssa.
- Klinikaryhmän kotisairaaloimintaa kehitetään.
- Vauvojen yöaikaisen hoidon oikea-aikaisuus ja saatavuus mahdollistetaan.
- Vertaistukiryhmään osallistuneiden palaute hyödynnetään.

2.2.4 Pohjois-Savo

Katse lapseen -hanke

- Vaativan perhehoidon osion toteutuksessa on kuultu perheiden ja kuntien tarpeita. Niiden pohjalta on koottu vertaisryhmiä eri sukulaissijaisvanhempien ryhmille – kaksi seudullista isovanhempien ryhmää sekä ryhmä muille sukulaisille – sekä oma ryhmä sijaisille. Ryhmien muodostamisessa ja vertaistuen mahdollisuuksista tiedottamisessa aktiivinen rooli on ollut kuntien sijoituksiin palvelukeskuspalveluna perheitä valmentavalla ja välittävällä sosiaalityöntekijällä Sirkka Huuskolla.
- Toteutetuille seudullisille sijaisperheiden ja kuntien sosiaalityöntekijöiden tapaamisille on valmisteltu ja tiedotettu jatkumoa loppukeväälle 2010. Ryhmätapaamisten kokoaminen, tiedottaminen ja toteutus ovat tapahtuneet avohuollon ja perhehoidon kehittäjien sekä sosiaalityöntekijöiden yhteistyönä.
- Sijaisperheiden biologisten lasten osallisuuden parantamiseksi on Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön syksyn 2009 PRIDE- valmennuksen (26.9.- 28.11.) yhteyteen toteutettu ryhmä, joissa lasten kanssa on työstyetty sijaissisarusteemaa. Lasten ryhmän toteuttajina olivat perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen ja draamaryhmä Johtolanka.
- Lastensuojelun perhetyön asiakkaiden osallisuutta on lähdetty edistämään paikallisen MLL:n kanssa huhtikuulla 2010 Pielavedellä käynnistettävällä ryhmätoiminnalla.
- Perhehoitolain uudistustarpeita kokoavan ja perhehoidon valtakunnallisen toimintaohjelman laadintaa ohjaavan STM:n työryhmän työ jatkuu 25.5.2009 - 31.12.2010. Työryhmä on kuullut sijoitettuina olleita lapsia ja heidän vanhempiaan sekä sijaisvanhempia ja muiden asiantuntijoiden joukkoa. Työryhmän jäseninä on sijaisvanhempia ja perhehoidon asiantuntijatahoja, sihteereinä työryhmässä ovat Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta projektikoordinaattori Piritta Timonen ja Tarja Pitkänen.

Tulokset:

- Sukulaissijaisvanhempien ja sijaisvanhempien ryhmien muodostamisessa olennaista on kuntien sijoituksiin palvelukeskuspalveluna perheitä valmentavan ja välittävän Sirkka Huuskon perheiden tuntemus ja aktiivisuus sijoitusvaiheessa.
- Perhehoitolain uudistustarpeita kokoava väliraportti on valmistumassa huhtikuun lopulla.

- Sijaisvanhempia, sijoitettuja lapsia sekä biologisia vanhempia on toiminut asiantuntijoina kehittämistyössä ja esim. rekrytointitapahtumien toteuttamisessa. ”Sijaissisaruuus - ryhmän” mallintaminen.

Arviointi:

- Lastensuojelun perhetyön vaikuttavuutta on arvioitu Savonia- ammattikorkeakoulun Marja Pölläsen ja Laura Vauhkosen opinnäytetyössä, joka lähtökohtana kehitetään vaikuttavuuden arviointia alueella edelleen.
- Syyskuulta 2009 – tammikuulle 2010 pilotoidusta Sijaissisaruuus- ryhmästä on valmistumassa Diak: in opiskelijoiden Minna Muonan ja Ulla-Riikka Hyvärisen opinnäytetyö.

Tutki ja Turvaa -osahanke

Toimenpiteet:

- Kehitettävä perhehoitomalli perustuu perheiden osallisuuteen ja oman vanhemmuuden aktiiviseen tutkimiseen, kuulluksi tulemiseen ja omaan työskentelyyn vaikuttamiseen.

Tulokset:

- Tutki ja Turvaa hoitomallin periaatteisiin kuuluu työskentelyn aikainen osallisuuden ja vaikuttamisen vahvistaminen. Vanhemman työskentelyn kautta toteutuvassa, vanhemman ja lapsen vuorovaikutukseen kohdentuvassa hoidossa on keskeistä tavoittaa vanhemman näkökulma ja kokemus jokaisessa työskentelyn vaiheessa. Työskentelymenetelminä mm. osallistava reflektiivinen vuorokeskustelu ryhmätyöskentelyssä, terapeutin konteksti ja jatkuva osallisuuden kokemus sekä videopalaute-menetelmä, jossa vanhempi voi vaikuttaa ryhmässä katsottaviin videotoksiin etukäteen käytävän vuorokeskustelun ja perustelujen myötä.

Arviointi:

- Palautekyselyyn Pilotti I jälkeen vastanneet äidit ovat kokeneet tulleen kuulluksi ja ymmärretyksi työskentelyn aikana. He kokivat myös, että heitä ja heidän mielipiteitään huomioitiin.

2.3 Tavoite 3. Työntekijöiden ja toimijoiden osaaminen ja palveluiden laatu varmistetaan turvaamalla pysyvä kehittämisrakenne lasten ja perheiden hyvinvointipalveluihin

Toimenpide: hankeen järjestämät, henkilöstön osaamista vahvistavat koulutukset

Lapsia, nuoria ja vanhempia työssään kohtaavien työntekijöiden ja toimijoiden osaamista on vahvistettu monitoimijaisilla koulutuksilla, konsultaatiomallien toteuttamisella ja työkokousten avulla. Hankkeessa toteutettu koulutus on selvitetty kohdassa 3.

2.3.1 Etelä-Savo

Toimenpiteet:

- Hankehenkilöstö osallistuu Mikkelin kaupungin päivähoidon henkilöstön koulutussuunnitteluun lapsiperheiden tulosalueella – tavoitteena on saada aikaan vuosittain toistettava luontosarja, johon jokainen päivähoidon työntekijä osallistuu jossain vaiheessa. Suunnittelutyöryhmä on kokoontunut 8.3 ja 28.4.10 ja sen tuotoksista keskustellaan Varpu-kokouksissa

- Hankehenkilöstö osallistuu Mikkelissä vanhempien vertaisryhmän ohjaukseen. Ryhmä on suunnattu vanhemmille, joiden lapsille on myönnetty päivähoitopaikka avohuollon tukitoimena. Ryhmän suunnittelu on edelleen kesken. Suunnittelukokous 25.11.09.
- Lapsiperheiden tukiyksikön kokous Mikkeli 8.2.2010
- Kasteen ja Ison neuvottelu 11.2.2010, yhteistyön suunnittelu
- Sijaishuollossa toimivien tukemiseksi ja rakenteiden kehittämiseksi järjestetty Sijaishuollon kumppanuuspäivä 5.11.2010, Sijaishuollon kehittäjäryhmän kokous 11.2.2010.
- Sosiaali- ja terveystoimen kehittämishankkeiden katsaus Mikkelissä 27.11.09
- Yhteistyöneuvottelu osaamiskeskuksen kanssa, toiminnan suunnittelu 6.4.2009
- ISO:n maakuntajaoston kokous Pieksämäki 7.4.2010
- Etelä-Savon sairaanhoitopiirin järjestämällä koulutusprosessilla (kts. hankkeen järjestämät koulutukset) pyritään lisäämään osaamista ja parantamaan palveluiden laatua. Ammattikorkeakoulun kanssa on käyty keskustelua rakentaa koulutusprosessin mahdollisen mallinnuksen avulla ammattikorkeakoululle jatkuva koulutusprosessi heidän palvelutarjottimelleen. Tavoitteena on täydennyskoulutuksen järjestäminen eri lastensuojelun sektoreilla työskentelevien tarpeisiin. Palaute on ollut myönteistä ja koulutusprosessi koettu tukevan lastensuojelutyötä.

Arviointi:

- Koulutusprosessi on käynnissä ja koulutusprosessin toteutumista arvioidaan kyselylomakkeilla. Palautetta kerätään koulutukseen osallistuvien työyhteisöiltä.

2.3.2 Keski-Suomi

Toimenpiteet: *Ehkäisevän työn, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja sosiaalityön avohuollon kehittäminen*

- Pysyvän kehittämisrakenteen muodostamista on tuettu luomalla ja koordinoimalla kehittäjäverkostoja mm:
 - Turvallinen päivähoiton aloitus ja oma hoitajuus-verkosto (n. 40 työntekijää),
 - Kasvatuskumppanuuskouluttajaverkosto (25 kouluttajaa) ja
 - Kasvatuskumppanuuskoulutusten jälkeiset työmenetelmäohjausverkot (n. 90 työntekijää).
 - ELS - ehkäisevän lastensuojelun työryhmän tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävää ehkäisevää työtä ja siihen liittyvää keskustelua
 - Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä
 - ÄIMA-työryhmä, äitiysmasennustyöryhmän tavoitteena on päivittää synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoonohjausprosessi ja rakentaa malli neuvolatyön asiakasvastaanotoilla tapahtuvaan ohjantaan sisältöineen sekä lisätä neuvolatyöntekijöiden ammattillista osaamista masennukseen liittyvissä asioissa mm. koulutuksen avulla
 - Neuvolan perhehevalmennustoimijoiden -työryhmä (Jyväskylä, alueellinen työryhmä Kyllö - Keltinmäki – Kypärämäki – Köhniö - Keljo alueella)
 - Varhaisen tuen tiimi (Jyväskylä)
 - KALLE -työryhmä (Saarikka)
 - Perhetyön ohjausryhmä (Multia)
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa työskentelevien ja toimivien henkilöiden osaamista on vahvistettu muun muassa varhaisen ja erityisen tuen tunnistamisessa ja tukitoimien toteuttamisessa järjestämällä työkokouksia ja konsultaatioita mm:

- Varhaiskasvatuksen johtajien työkokous 20.3.2010 yhdessä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Kosken kanssa. Mukana tuolloin oli myös sosiaali- ja terveysministeriön ja aluehallintoviraston AVI:n edustus.
- Karstulassa 25.2.2010 ja Saarijärvellä 2.3.2010 on järjestetty työkokouksia varhaisen ja erityisen tuen teemoista sekä konsultaation kehittämistä.
- Korke-konsulttikoulutuksen suorittaneille on järjestetty kaksi (2) osaamista vahvistavaa työkokousta, jossa yhdistyi Muuramen kunnan työntekijöiden Korke-konsultaatio ja korkekonsulttien vertaistukitapaaminen.
- Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä koordinoi lastensuojelun edunvalvontaa Keski-Suomessa ja on osallistunut paikallisen edunvalvojaryhmän konsultaatiotapaamisiin marraskuussa 2009 ja tammikuussa 2010.
- Edunvalvonta-asioissa avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä on antanut konsultointi tukea kuntien sosiaalityöntekijöille.
- Varhaiskasvatuksen kehittäjä on osallistunut pohjoisen Keski-Suomen kuuden kunnan (Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Kinnula ja Saarijärvi) konsultoivan erityislastentarhanopettajan konsultaatiotyön kehittämiseen tavoitteena tuottaa toimintamalli kuntien yhteisesti järjestetystä kelta-mallista.
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa työskentelevien ja toimivien henkilöiden osaamista on vahvistettu muun muassa varhaisen ja erityisen tuen tunnistamisessa ja tukitoimien toteuttamisessa järjestämällä koulutuksia:
 - Tukea lapselle ja perheelle – lapsen tunne-elämän tukeminen prosessikoulutus toteutuu kevään 2010 aikana. Mukana koulutuksessa on noin 80 lasten ja perheiden kanssa työskentelevää työntekijää. Koulutuskokonaisuuden sisältöinä ovat olleet suojaavat tekijät, vuorovaikutus, lapsen sosiaalinen ja emotionaalinen tukeminen.
 - Kevään 2010 aikana on valmistelu uuden kasvatuskumppanuus -kouluttajakoulutuksen aloitusta. Kouluttajakoulutus antaa osanottajille oikeuden ja valmiuden toimia kunnassa/ seutukunnassa kasvatuskumppanuuden peruskurssien kouluttajina. Kunnissa toteutettava kasvatuskumppanuuden peruskoulutus koostuu kahdeksan päivän mittaisesta peruskurssista ja sitä seuraavasta työmenetelmäohjauksesta.
 - Dialoginen verkostotyö- koulutus vahvistaa osallistujien dialogisen verkostotyön valmiuksia ammattilaisten välillä sekä asiakastyössä. Koulutuksessa keskitytään erityisesti, lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävään työhön varhaisen tukemisen ja korjaavan työn alueilla.
 - Riittävän hyvä varhainen vuorovaikutus -koulutus vahvistaa osallistujien valmiuksia vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen havainnointiin ja puheeksi ottoon sekä arviointiin moniammatillisessa verkostossa.
 - Lapset puheeksi -koulutuksessa paneudutaan lasten tukemiseen vanhemmuutta kunnioittaen.

- Haastavasti käyttäytyvän lapsen ohjaamiseen ja kohtaamiseen (perhekouluverkosto) ja tehostettuun esiopetukseen suunnitellut koulutukset toteutuvat huhtikuussa 2010
- Lastensuojelulain implementointia on jatkettu järjestämällä lastensuojelun tarpeen selvityksen ja arvioinnin prosessikoulutus moniammatillisesti lastensuojelun tehtävissä toimiville (ks. kohta koulutukset). Lisäksi lastensuojelulain uudistuksista on tiedotettu maakunnan sosiaalityöntekijöille sähköpostin välityksellä sekä koulutuksellisessa työkokouksessa 18.3.2010 ja muille työntekijäryhmille muun muassa huolen puheeksiottamisen koulutusten yhteydessä.
- Matka malli -koulutus monitoimijaiselle koulutusryhmälle on aloitettu 21.1.2010 ja seuraavat koulutuspäivät ovat olleet 15.2., 17.3.2010 ja 14.4.2010. Kouluttajina toimivat kehittäjäterveydenhoitaja ja ehkäisevän työn kehittäjä.

Tulokset:

- Pysyvän kehittämisrakenteen muodostamista tukee Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän käynnistäminen uudelleen alueen lastensuojelutoimijoiden yhteiseksi foorumiksi. Lastensuojelutyöryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa ja käsittelee ajankohtaisia lastensuojelun teemoja. Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä koordinoi ryhmän toimintaa. Lastensuojelutyöryhmässä on käsitelty marraskuussa 2009 lastensuojelun yksityisten palveluiden valvontaa ja helmikuussa 2010 lastensuojelun uutta monimuotoista palvelutarjontaa. Työryhmän muistiot julkaistaan koskeverkossa.
- Valtakunnallisen edunvalvoja-hankkeen jatkohakemusta on suositeltu. Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä on osallistunut edunvalvojien vertaistukipäivään Helsingissä 7.12. Hän kuuluu lastensuojelun edunvalvontahankkeen kehittämistyöryhmään, joka on kokoontunut 10.2. ja 19.4.2010. Maaliskuussa 2010 on koottu Keski-Suomen lastensuojelun edunvalvonnan verkostoa ja valmisteltu kehittämistyökokousta, joka toteutuu 22.4.2010.
- Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä tukee läheisneuvonpidon käytön juurtumista alueella aktiivisella tiedottamisella ja toiminnan koordinoinnilla. Läheisneuvonpidon tiedote on laadittu Sonette-yhteisöverkkoon ja siitä on tiedotettu alueen sosiaalityöntekijöille. Läheisneuvonpidon koollekutsujien verkosto on kokoontunut raportointikaudella 25.1.2010.
- Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kautta rekrytoituja tukiperheitä on alueella noin viisikymmentä. Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä järjesti yhdessä sijaishuoltoyksikön sosiaalityöntekijän kanssa toimiville tukiperheille kyselyn tuen tarpeista sekä vertaistapaamisen 11.3.2010. Tukiperhevanhempien vertaistapaamiseen osallistui 24 tukiperheen vanhempaa. Tapaamisessa neuvolan perhetyöntekijä Tuula Pollari alusti ja vastasi osallistujien kysymyksiin. Tapaamisen ja kyselyn vastausten pohjalta suunnitellaan vertaistukiryhmien perustamista ja uusia vertaistapaamisia säännöllisesti. Tavoitteena on toiminnan jatkuvuuden, toimijoiden osaamisen ja palvelun laadun tukeminen.
- Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä (Master) käynnistyi Keski-Suomessa vuoden 2007 alussa ja sen käyttö oli aktiivista ensimmäisen vuoden ajan. Toisena vuonna ryhmän käyttö väheni kahden casen käsittelyyn. Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä on markkinoinut työryhmää maakuntaan. Hän on myös

tehnyt ryhmän käytöstä kunnille kyselyn, joka toteutettiin lokakuussa 2009 puhelinkyselynä. Kyselyn tulosten pohjalta Keski-Suomen kuntien sosiaalijohtajat esittivät, että Master -ryhmän kehittämiseen kootaan työryhmä. Avohuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä toimii kehittämistyöryhmän koollekutsujana. Ryhmä on kokoontunut 26.1.2010.

- Suunnitellut koulutukset ovat toteutuneet ja lasten, nuorten ja perheiden palveluissa toimivien henkilöiden osaamista on vahvistettu.

Arviointi:

- Kasvatuskumppanuuskoulutusten toteuttamisessa on lähtökohtana ollut osallistujilta saatu palaute, jonka mukaan koulutus tukee hyvin tämän hetken haasteissa kehittää vanhempien ja henkilöstön välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Vanhemman rooliin asettuminen on avannut uudella tavalla kokemaan ja näkemään vanhemman näkökulmasta po. asioita uudella tavalla. Saatu myönteinen palaute myös muista em. koulutuksista varmistaa, että kehittämistarpeisiin on saatu apua ja tukea ja että koulutukset ovat toimineet osaamisen vahvistamisessa odotetusti. Kaikista koulutuksista on saatu erittäin hyvää palautetta. Palautteiden mukaan koulutusten sisällöt ovat tukeneet hyvin osallistujien odotuksia oman osaamisen ja oman työn kehittämisessä ja niille toivotaan jatkoa.
- Kehittäjäverkostot tukevat erinomaisesti perhepalveluverkostossa tehtävää kehittämistyötä. Verkostoissa tehdyn työn ansiosta esimerkiksi Jyväskylään ja Saarikan alueelle saadaan muodostettua pysyvä kehittämisrakenne ehkäisevään työhön.
- Tuloksia työmenetelmien ja konsultaatioiden käytön tukemisesta on todettavissa vähitellen. Lastensuojelun edunvalvontaa koskevat konsultaatiot ja edunvalvontahakemukset ovat lisääntyneet.
- 18.3. kerätyn palautteen mukaan ajankohtainen kouluttaminen ja tiedottaminen koettiin tärkeäksi.
- Tukiperhe vanhempien vertaistapaamisessa kerätyssä palautteessa tapaaminen koettiin tärkeäksi ja jatkossa toivottiin vastaavanlaisia isompia tapaamisia sekä pienempien vertaistukiryhmien käynnistämistä.
- Dialoginen verkostotyö -koulutus ja Riittävän hyvä varhainen vuorovaikutus –koulutus koettiin erittäin tärkeäksi omaa työtä tukevaksi koulutukseksi. Molemmat koulutukset saivat kiitettävän arvosanan.

Toimenpiteet : *Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen*

- Perhehoitajille on kohdennettu heidän osaamistaan vahvistavaa koulutusta työkokouksien merkeissä. Lisäksi heitä on tiedotettu ja tarjottu mahdollisuus osallistua muihin Lapset ja perheet Kaste-hankkeen ja muiden yhteistyötahojen järjestämiin koulutuksiin ja tilaisuuksiin.
- 25.3.2010 Pelastakaa lapset ry:n seminaariin lyhytaikaisesta perhehoidosta ohjattiin lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavia perhehoitajia sekä kehittämistyössä mukana olevia työntekijöitä.
- Sijoitettujen lasten vertaisryhmä ohjauksen osaamista ja vertaistukityöryhmien perustamisen mahdollistamiseksi maakunnassa kohdennettiin sijaishuollon laitoksien ja maakunnan perheneuvoloiden työntekijöille mahdollisuus osallistua Jyväskylässä

järjestettävään Sijoitettujen lasten vertaistukiryhmän ohjaajien koulutukseen, järjestäjänä Pesäpuu ry.

- Perhehoitajien työnohjauksen ohjausosaamisen vahvistamiseksi hanke mahdollisti neljän maakunnallisen työnohjaajan osallistumisen Perhehoitoliitto ry:n koulutukseen.
- Alueen Pride-valmentajille mahdollistettiin osallistuminen kehitysvammaisten lasten perhehoitajien valmennusosion koulutukseen. Koulutuksen järjesti Perhehoitoliitto ry ja siihen osallistui 2 sijaisvanhempia kouluttajaa ja yksi sosiaalityöntekijä kouluttajana.

Tulokset

Lasten vertaistukiryhmän ohjaajan koulutukseen osallistui kaksi ohjaajaa Mattilan Perhetukikodista sekä kaksi työntekijää Jyväskylän perheneuvolasta ja kaksi työntekijää Jämsän perheneuvolasta..

Arviointi:

- Perhehoitajat ovat antaneet hyvää palautetta oikea aikaisesta tiedottamisesta eri tapahtumista ja tilaisuuksista
- Lasten vertaistukiryhmien perustamiset ovat suunnitteluvaiheessa. Vertaistukiryhmän osaaminen sijoitetuille lapsilla on ankkuroitu maakuntaan ”omaksi työksi” ja mahdollisuudet ryhmien toteuttamiseen ovat nyt hyvät.

2.3.3 Pohjois-Karjala

Lastensuojelun avohuollon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Lastensuojelun avohuollon työntekijöiden osaamista vahvistetaan ja palveluiden laatu varmistetaan jatkamalla opintopiirin toimintaa, koulutuksilla sekä kehittämisspäivillä.

Tulokset:

- Lastensuojelutiimin kehittämisspäivä 20.11.2009
- Lastensuojelutiimin opintopiiri 12.2.2010.

Perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet ja tulokset:

- Lastensuojelun sijaishuollon toimijoiden osaamista on vahvistettu suunniteltaessa ammatillista osaamista vahvistavaa Pilottikoulutusta ja järjestetyillä tutustumisilla ja vierailuilla.
- Perhehoidon kehittäjä ja sijaishuoltotoimiston sosiaalityöntekijä ovat osallistuneet Pesäpuun Vertaisryhmäohjaaja koulutukseen tammi-helmikuussa. Sijaishuoltotoimisto tulee järjestämään vertaisryhmätöitä, ensimmäinen ryhmä toukokuussa tai syyskuussa 2010.
- Sijaisvanhempien ammatillista osaamista on vahvistettu Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojeluun ja perhehoitoon koulutusprosessilla

Arviointi: laadullinen arviointi

Kotisairaaloiminnan kehittäminen

Toimenpiteet:

- Kotisairaaloiminnan juurruttaminen 31.10.2010 mennessä.

- Neuvotteluja yksikön johtajan kanssa on ollut 7.12.2009 ja 15.1.2010
- Koulutusyhteistyö P-K:n tiimin kanssa on jatkunut. Seuraava koulutuspäivä on 1.4.2010. ASKO-kotisairaalamenetelmien koulutus on alkanut aikuispsykiatrian kanssa.
- Yhteistyötä Itä- ja Keski-Suomen Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeen työntekijöiden kanssa jatkettu.
- Videoneuvottelujen käyttöä on järjestelty ja videosilloja luotu.

2.3.4 Pohjois-Savo

Katse lapseen -hanke

Toimenpiteet:

- Alueellisesti on koordinoitu mentorointi perheille heti sijoitusprosessin alkuvaiheisiin ja vertaistukia seudullisesti ryhmiä kooten.
- Koulutuksellinen tuki palveluiden laadun kehittämiseen on kohdennettu perheille yhdessä sosiaalityöntekijöiden, perhetyöntekijöiden ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Koulutuksia on järjestetty alueelta tulleisiin ajankohtaisiin tarpeisiin vastaten.

Tuloksia:

- Mentorointi on aloitettu kaikissa uusissa perhehoidon sijoituksissa. Sosiaalityöntekijä Sirkka Huusko on ottanut kaikissa sijoituksissa puheeksi mentoroinnin käynnistämisen ja lähtenyt viemään asiaa eteenpäin eri osapuolten kanssa mentorinnin alkamiseksi. Mentorointiprosessit on sovittu aina ensin lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja aloittavan sijaisperheen ja mentorin kanssa. Pilotoinnissa mentorina ovat aloittaneet joko perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen tai joku muu alueelle koulutetuista perhehoidon mentoreista. Käytännössä mentoroinnissa ovat olleet mukana sijaisperheen molemmat puoliset tai sijaisäidit. Mentorointi on toteutunut tapaamisin, puhelinkeskusteluin ja tekstiviestein sekä sähköpostitse.
- Sijaisperheiden ja tukiperheiden alueellista verkostoitumista on vahvistettu avohuollon kehittäjä Vuokko Kämäräisen ja perhehoidon kehittäjä Tuija Raitasen sekä kehittämysyksikön sosiaalityöntekijä Sirkka Huuskon kehittämistyöpanoksella työnä toteutetuin seudullisin vertaistapaamisin ja kokoamin vertaisryhmin.
- Sukulaissijaisvanhempien vertaisryhmiä toimi talvikaudella 2009 – 2010.
 - Varkaudessa ja Siilinjärvellä isovanhempien vertaisryhmät, joita on ohjannut perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen sekä Kuopiossa muiden sukulaissijaisvanhempien ryhmä Minna Lommi-Partin ja Anne Suvelan vetämänä.
- Pohjois-Savon mentorit, PRIDE- kouluttajat, sijaisvanhemmat, sosiaalityöntekijät ja perhetyöntekijät kutsuttiin Ylisukupolvisuus voimavarana ja haasteena – koulutukselliseen vertaistapaamiseen lauantaina 27.3.2010 Siilinjärven Kunnanpaikkaan.
- 27. - 28.10.2009 Sukuperhe-koulutus, sukulaissijaisvanhemmuuteen valmennuksen työkäytännön juurruttamiseksi kuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden käyttöön, toteutui Siilinjärven Innocumissa, kouluttajina Pesäpuu ry: stä Paula Männikkö ja Katse lapseen – hankkeen perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen. Ilmoittautuneita on 19 henkilöä.
- Pysyvyyden turvaaminen perhehoidossa, jotta sijoitus ei katkeaisi - koulutuspäivä toteutui 24.11.2009 Siilinjärven Kunnanpaikassa. Kouluttajana toimi perhehoidon erityisasiantuntija Tarja Janhunen Perhehoitoliitosta.
- 5.-6.5.2010 Hyvän perhehoidon peruspilarit – koulutus lastensuojelun sosiaalityöntekijöille, päätöksen tekijöille ja perhehoitajille siirrettiin syksyltä tähän ajankohtaan, ilmoittautuneiden vähyyden vuoksi. Kouluttajina Siilinjärven Kunnanpaikassa ovat Pirjo Hakkarainen ja Hannu Piispanen Perhehoitoliitosta.

- Pohjois-Savon lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä on kokoontunut 23.10., 20.11.2009, 22.1., 19.2., 19.3.2010. Työryhmän käyttöalaa on laajennettu avohuollon lastensuojelun tilanteisiin ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lisäksi muidenkin lastensuojelun toteuttajien käytettäväksi. Työryhmäkonsultaatiossa esittelijöinä on toiminut myös sijaisvanhempia perhehoidossa olevan lapsen tilanteessa. Olennaiseksi on koettu, että konsultaatioon tulevat mahdollisimman kattavasti ne verkostotoimijat, jotka työskentelevät asiassa. Toimintamallia on kehitetty edelleen saadun palautteen, kokemusten sekä valmistuneen Annu Mahosen opinnäytetyön pohjalta.

Arviointi:

- Mentoroinnista, vertaisryhmistä ja koulutustapahtumista on koottu palautteet ja niistä on laadittu yhteenvedot kehittämistyön tueksi.
- Ajoissa kotiin – valtakunnalliseen sijaisperheiden rekrytointikampanjaan alueelliseen toteutukseen liittyen on valmistunut kaksi seuraavassa taulukossa näkyvää opinnäytetyötä.
- Pitkäjänteinen koulutus- ja tutkimusyhteistyö Itä-Suomen yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun ja Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön välillä on mahdollistamassa opinnäytetyön voimavarojen kohdentumisen jälleen uusiin aihepiireihin lastensuojelussa, joihin aiemmin ei ole perehdytty: Vapaa-ajan toteutumiseen perhehoidossa ja ammatillisten perhekotien erikoistumiseen ja profiloitumiseen.

Tutki ja Turvaa -osahanke (KYS)

Toimenpiteet

- Sairaanhoidopiiri tarjoaa lastenpsykiatrian työntekijöille mahdollisuuden jatkuvaan ammatilliseen kouluttautumiseen.
- Tutki ja Turvaa – mallin mukainen työskentelytapa on tarkoitus vakiinnuttaa osaksi lastenpsykiatriasta avotyötä ja kouluttautua tarpeen mukaan kiintymyssuhdeongelmien hoitoon.
- Jatkuva työn kehittäminen tapahtuu kouluttautumisen ja yhteisten koulutusten lisäksi moniammatillisten työryhmien suunnittelu- ja kehittämispäivien turvin.

2.4 Tavoite 4. Lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden vaikutusta lastensuojelun kustannuksiin seurataan taloudellisella arvioinnilla

2.4.1. Etelä-Savo

Käynnistetty neuvottelut Sosiaalitalouden tutkimuslaitoksen kanssa 18.1.10 taloudellisesta arvioinnista

2.4.2 Keski-Suomi

Toimenpiteet:

- Lastensuojelun ja päivähoidon yhteistyöpilotin juurruttamisella ja levittämällä otaksutaan olevan myös taloudellisia vaikutuksia. Oikea-aikaisella varhaisella ja ehkäisevällä toiminnalla uskotaan olevan vaikutuksia myös lasten hyvinvoinnin parantamisessa.
- Ehkäisevän perhetyön kehittämisellä luomaan malli, jossa perheet saavat tarvitsemansa tuen ennen lastensuojeluasiakkuutta.

Tulokset:

- Jyväskylän lastensuojelun ja päivähoidon pilotissa mukana olleiden kertoman mukaan yhteydenottoja ja muita kontakteja on ollut pilotoinnin jälkeen enemmän kuin aikaisemmin. Tämä todennäköisesti nopeuttaa lapsen ja perheen saamaa tukea ja apua ja siten vähentää myös kalliimpia myöhempää kustannuksia.
- Saarikan alueella, Multialla ja Konnevedellä perheillä on mahdollisuus saada tukea ennen kuin ongelmat syvenevät. Perhetyöstä pidetään tilastoa ja asiat dokumentoidaan tarkasti. Näiden tilastojen myötä voidaan tehdä karkeita laskelmia lastensuojelun kustannuksista.

2.4.3 Pohjois-Savo

- Kuntamaisema oy:n kanssa tehdyn sopimuksen ja käynnistyneet yhteistyön myötä loka- joulukuun 2009 aikana kootaan kolmen kunnan lasten ja nuorten erityispalveluiden kustannukset pohjaksi tulevalle kustannusvertailulle.

Tulokset:

- Kuntia on ollut vaikea sitouttaa tietojen kokoamiseen tähän vertailuun.

Arviointi:

- Usean kunnan kanssa on käyty neuvotteluja, lopputuloksena: ei mukaan lähtijöitä. 6.4.2010 on sovittu, että Kuntamaisema Oy palauttaa maksetut rahat/ Eero Vaissi ja Vuokko Kämäräinen. Palautus tuloutetaan hankkeelle tuloksi, jolloin sitä vastaavaa summa ei jatkossa enää huomioida valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi.

2.5 HANKKEESSA TEHTÄVÄ OPISKELIJAYHTEISTYÖ

Hankemaakuntien oppilaitoksiin on oltu yhteydessä opiskelijayhteistyön käynnistymiseksi mm. opiskelijoiden hankkeessa suorittamien projektiointojen ja opinnäytetöiden merkeissä. Oppilaitosten edustajia on jäsenenä hankkeen maakunnallisissa johtoryhmissä.

ETELÄ-SAVO

Mikkelin ammattikorkeakouluun on oltu yhteyksissä ja mahdollisesti ensi syksynä sosionomi-opiskelijoita tulee suorittamaan hankkeessa projektityön opintoja. Neljä opiskelijaa on kyselyt hankkeesta päättötyönsä aihetta, mutta he ovat kaikki kokeneet hankkeen niin vaikeasti hahmotettavaksi ja laajaksi kokonaisuudeksi, etteivät ole tarttuneet toimeen.

Sosionomi-opiskelija Malla Ylönen Savonia - ammattikorkeakoulusta laati harjoitteluun liittyvänä kehittämistehtävänä ohjelma –luonnoksen Pieksämäen varhaisen tuen ryhmää varten lokakuussa 2009.

Osallisuus-hankkeessa oppilaitosyhteistyö ja opiskelijoiden osallistuminen pilotointiin on keskeistä.

Mikkelin ehkäisevän lastensuojelun viikonloppuhoito –pilotoinnin tiimoilta käydään myös neuvotteluja Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa.

KESKI-SUOMI

17.8.–17.11.2009 Pia Hannuksela, sosionomi AMK, Turun AMK, Loimaan piste

1.9.–30.11.2009 Sonja Taivassalo, kasvatustieteiden maisteri, Jyväskylän yliopisto

28.10.–11.12.2009 Tatu Tossavainen, sosionomi AMK, Jyväskylän AMK
 13.1–15.3.2010 Anja Salmi, varhaiskasvatuksen maisteri, Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteiden laitos
 8.2. – 10.2.2010 Tinja Pohjonen, kasvatustieteen opiskelija, Jyväskylän yliopisto
 15.2. – 15.4.2010 Heli Kasurinen, kasvatustieteen kandidaatti, Ito, Jyväskylän yliopisto
 22.3. – 22.6.2010 Merja Kerola; Kasvatustieteen kandidaatti; Jyväskylän Yliopisto; Kasvatustieteen maisterin harjoittelu

POHJOIS-KARJALA

9.11.2009–14.1.2010 harjoittelija, ammattiopisto Luovi, lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto

POHJOIS-SAVO

28.9.–6.11.2009 Laura Vauhkonen, Savonia ammattikorkeakoulu
 2.11.2009–4.1.2010 Anu Vainikainen, Kuopion yliopisto
 15.2.–19.3.2010 Henna Räbinä-Lehti Savonia-ammattikorkeakoulu
 18.1–18.3.2010 Annika Styhr, LapsiKuopio -hanke, Jyväskylän yliopisto.

Hankkeen kehittämisalueista tehtävät opinnäytetyöt:

Tekijä/t	Opinnäytetyön nimi tai aihe	Oppilaitos	Vuosi
Anna Lehtinen	Välineitä neuvolan perhetyöhön	Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Hyvinvointiyksikkö, sosiaali- ja terveysala	käynnistynyt 2009
Marika Huhtanen	Perheeseen sijoitetun lapsen kiintyminen sijaisperheeseen perhehoitajan näkökulmasta	Seinäjoen ammattikorkeakoulu	2010
Merja Kerola	"No kyl mä piän sitä sillee niinku siskona" Sijaissisuus perheen biologisen lapsen kokemana.	Jyväskylän Yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, sosiaalityö.	2010
Salonen Johanna, Ninja Sorjonen	Terveys- ja hyvinvointikysely sijaishuollossa olevalle lapselle.	Koulutusala ja koulutus ohjelma, Sosiaali- ja terveysala, Hoitotyön koulutusohjelma. JAMK	2010
Marja Pöllänen Vauhkonen Laura	Voimavarakeskeisyys lastensuojelun perhetyössä lasten ja vanhempien kokemana Pielavedellä	Savonia-AMK lisälmen yksikkö	2009 (valmis)
Muona Minna Hyvärinen Ulla-Riikka	PRIDE- valmennuksessa olevien perheiden biologisten lasten "minivalmennusryhmä"	DIAK Pieksämäki	2010
Mahonen Annu	Moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä lastensuojelun sosiaalityön tukena	Kuopion yliopisto	2009 (valmis)
Korhonen Päivi-Saarai	Mitä sijais- ja tukiperheinä toimimisesta kiinnostuneiden motivaatiolle jatkaa prosessia tapahtuu?	Savonia-AMK lisälmen yksikkö	2009 (valmis)
Koistinen Heini Kolehmainen Heidi	Sijaisvanhemmiksi ryhtymisen motiivit ja tuen tarve – Perhehoitajien rekrytointihanke 2008	Savonia-AMK lisälmen yksikkö	2009 (valmis)
Räbinä Heidi	Vapaa- ja oikeuden toteutuminen perhehoidossa	Savonia-AMK lisälmen yksikkö	2010
Ritva Kuivalainen ja Sonja Thil	Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon - koulutusprosessi.	Pohjois-Karjalan Amk	2010

Anne Sormunen ja Anne Tikkanen	Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon osallistuvien miesten näkökulmasta.	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	kevät 2010
Reetta Hirvonen	Kotisairaalakäsitteen määrittely (teoreettinen) ja kehittämisiltapäivän järjestäminen kotisairaalaan tekeville työntekijöille (toiminnallinen).	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Yhteisöpedagogi/sh-opiskelija	kevät/syyskuu 2010

3. SELVITYS HENKILÖSTÖN JA ASiantuntijapalveluiden Käytöstä

Selvitys asiantuntijapalveluista (paljonko sisältävät palkkoja) on erillisessä liitteessä. Tämän liitteen mukaisen henkilöstön lisäksi hankkeessa on työskennellyt kokoaikaisesti koko hankkeen projektipäällikkönä Jaana Kemppainen ja Keski-Suomen osahankkeessa kehittäjäterveydenhoitajana Merja Halonen, ehkäisevän työn kehittäjänä Marja-Leena Huisko, varhaiskasvatuksen kehittäjänä Paula Korkalainen, kehittäjäsaaraanhoitajana Markku Mäkinen, kehittäjäsosiaalityöntekijänä Pirjo Selin ja kehittäjäsosiaalityöntekijänä Riitta Siekkinen. Osa-aikaisella (50 %) työpanoksella Keski-Suomessa on lisäksi työskennellyt varhaiskasvatuksen kehittäjänä Merja Adenius-Jokivuori.

Hankkeessa työskentelevän henkilöstön lisäksi hanke on ostanut koulutuksiin, ryhmiin tai tilaisuuksiin liittyvää asiantuntijapalveluita seuraavasti:

Jukka Mäkelä palkkiot päiviltä 6.10.2009, 30.10.2009, 10.12.2009, ja 8.4.2010

Pelastakaa lapset ry:n koulutus Jyväskylässä, Lapsi voi hyvin kaikki hyvin 25.11.2009, ryhmän osallistumismaksut ja matkat Jyväskylään.

Pirjo Tuovilan palkkio koulutus 28.1.2010

Perhetyöntekijä Tuula Pollari

- 11.3.2010: tukiperhetyössä esiin nousevia kysymyksiä

Perhehoitaja Tuula Vilokkinen-Saxlund:

- Intensiivisen tuen ryhmäohjaaja
- Perhehoidon toimintaohjeen asiantuntijajäsen
- Sijaishuollon peruspilarit koulutus

Perhehoitaja Annikki Pekkala

- Satelliitti perhetoiminnan kehittäjä/toteuttaja

Perhehoitaja Anna-liisa Huttunen, 11.2.2010 Nuorten perhehoidon rekrytointitilaisuus.

Marianna Savio:

- Riittävän hyvä varhainen vuorovaikutus -koulutus loka- ja marraskuu 2009

Kaija Luoma:

- Lapset puheeksi työmalli -koulutus 16.3.2010

Sirkku Niemelä:

- 23.2.2010 Käytännön työvälineitä arkeen -koulutus Kuinka tukea lasta/vanhempia omassa työssäni?

Anna-Liisa Heikinheimo:

- Kehittämistyön konsultointi syksy 2009 24.11 ja 15.12.2009, 22.1. ja 24.2.2010

Kaija Lajunen:

- Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten perhehoitajien konsultaatio 14.1. ja 10.2.2010
- Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten kohtaaminen sijaishuollossa koulutuksellinen työkokous, 10.3.2010

Virpi Kujala, Sininauhaliitto;

- Jaetun vanhemmuuden koulutus Ilmeisesti Sininauhaliitto

Eija Rauhala ja Hanna Kytölä

- Menetelmiä päihdeasioiden työstämiseen lasten kanssa 17.3.2010

Christine Välivaara

- 4.2.2010 Turvallinen päivähoiton aloitus ja oma hoitajuus – verkoston kokous ja konsultointi: kehityopsykologi Pesäpuu ry:stä

Markku Hokkanen

11.2. ja 12.2.2010 Kasvatuskumppanuusmentori

Tutki ja Turvaa - hoitomallin käytännön toteutukseen konsultointia: Risto Moilanen 27.10.2009 ja 12/ 2009 sekä L-audito Oy/ Anna-Maija Leiman 28.1.2010 ja 18.3.2010

Pohjois-Savon moniammatillisessa asiantuntijatyöryhmässä on ollut Pelastakaa Lapset ry:n lakimies Mirjam Aranevan asiantuntijuus alueen käytettävissä kerran kuukaudessa alueen moniammatillisten asiantuntijoiden lisäksi. Mikäli alueelta tulleet asiakastapaukset eivät ole edellyttäneet juridisen asiantuntijan osallistumista kokoukseen, hänen tulonsa on peruttu. Tammi- ja helmikuun kokouksiin juridinen asiantuntija on osallistunut videoneuvottelun välityksellä ja maaliskuun kokoukseen ollut puhelimitse ja sähköpostitse tavoitettavissa.

Verkostoasiantuntija Upi Heinonen Heinomark oy: stä on antanut konsultaatiota uuden valintatyökalun kehittämiseen kuntien asiakkaiden hoitopalvelutarpeisiin vastaavien tuki- ja sijaisperheiden valintaan kehittämissyksikön perherekisteristä. Ohjelmointi palvelu valintatyökalun kehittämiseen hankittiin Eduix oy: stä.

Eroperheiden kanssa työskentelevien yhteiseen toimintamallien työstämisen valmisteluun ja toteutukseen työkokouspäivässä 19.11.2009 ja kevään 2010 aikana on ostettu asiantuntijapalvelua YTM Raija Väänäselältä. YTT Mari Antikainen toimi luennoitsijana työkokouksessa 19.11.2009. Yhtä asiantuntijaa ei onnistuttu saamaan kokonaisen 3 kk:n ajalle, vaan sen sijaan päädyttiin ostamaan asiantuntijapalveluina osasia hankkeen aikana suunnitellun kokonaisuuden toteuttamiseen.

4. SELVITYS HANKKEESSA TOTEUTETUSTA KOULUTUKSESTA

4.1. Hankkeen järjestämät koulutukset

Etelä-Savo

- 30.10.2009 ESSHP:n koulutusprosessi (18 osallistujaa), jossa käsiteltiin mm teemoja miten aiemmin koettu muovaa lapsen ja nuoren kokemusta siitä miten hän kokee ympäristönsä. Kuinka työntekijänä tulee toimeen traumatisoituneen lapsen ja nuoren

kanssa, millainen on työntekijä sisällyttämiskyky, kuinka pystyä havainnoimaan kaikkea kommunikaation muotoja esimerkiksi ruumiillisia viestejä kuinka jakaa lapsen ja nuoren kanssa hänen pahanolon tunteitaan.

- 25.11.2009. Ryhmä osallistui Jyväskylässä Pelastakaa Lapset järjestön järjestämään koulutukseen, Lapsi voi hyvin kaikki hyvin.
- 10.12.2009. Koulutuspäivän aikana paneuduttiin ryhmäläisten omien tapausten käsittelyyn ja niiden ymmärtämistä aikaisemmin käsitellyn pohjalta.
- 28.1.2010 Pirjo Tuovila kouluttajana ja teemana olivat erityisesti traumat ja niiden merkitys lapsille ja nuorille ja kuinka kohdata traumatisoitunut lapsi tai nuori. Päivän aikana Pirjo Tuovila esitteli erilaisia työmenetelmiä traumatisoituneiden lasten ja nuorten kanssa.
- 25.2.2010 Ryhmä työskenteli heille annetun materiaalin pohjalta, vetäjinä toimivat Laura Jämsä ja Anne Ingberg-Räihä. Lisäksi käytiin läpi ryhmäläisen esittelemä tapausesimerkki Balint menetelmällä jossa ohjaajina toimivat myös Laura Jämsä ja Anne Ingberg-Räihä.
- 8.4.2010 Koulutuksen teemana erityisesti työskentely lapsen ja nuoren syntymävanhempien kanssa ja heidän kohtaamisessaan niin, että yhteistyö lapsen hyväksi mahdollistuu.
- 30.11.2009 Huostaanotto prosessi lastensuojelussa, lakimies Kati Saastamoinen, Joroinen. Koulutus kohdistettiin kaikille maakunnan sosiaalityöntekijöille kunnista nousseiden tarpeiden perusteella.
- 9.2.2010 Lastensuojelutarpeen selvityksen jatkokoulutus, Jaana Pynnönen, Mikkeli. Kaikille maakunnassa, jota asia koskee.
- 25.2.10 Lastensuojelulain muutokset – koulutus, lakimies Miriam Araneva, Mikkeli. Kaikille kiinnostuneille maakunnassa, osallistujia oli lähes kaikista kunnista ja useista ammatillisista perhekodeista sekä lastensuojelulaitoksista.
- Huolen puheeksiotto -koulutukset eri muodoissaan, kts varhainen puuttuminen

Keski-Suomi

30.11.-1.12.2009 Sukulaissijaisvanhemmuuden työskentelymalli koulutus Pesäpuu ry. Palautteessa arvioitiin koulutuksessa käytettyjä menetelmiä, koulutuksen toteutusta. Koulutus koettiin kiitettäväksi/hyväksi 15 osallistujaa.

3.12. ja 4.12.2009 Kasvatuskumppanuuskoulutus, Jyväskylä, 11 osallistujaa

10.12.2009 Minä perhetyöntekijänä, itsenä ja työntekijänä erilaisten perheiden kanssa Tavoitteena oli pohtia oman minän ja historian vaikutuksia työhön ja työssä jaksamiseen. Mikä auttaa minua jaksamaan? Osallistujia 18.

21.1, 15.2., 17.3., 14.4 ja 4.5 2010. Matka malli -koulutus (5pv). Menetelmän tavoitteena on selkiyttää työntekijän omaa ammatillista roolia, lisää luottamusta muita ammattilaisia kohtaan, uudistaa tehokkaasti yhteistyökäytäntöjä, jämäköittää asiakastyön prosesseja ja vahvistaa asiakaslähtöisyyttä. Osallistujia 15. Koulutuksesta ei ole vielä kerätty palautetta.

16.9., 21.10. ja 17.11.2009 ja 9.2., 10.3. ja 13.4.2010 Dialoginen verkostotyö -koulutus (3 pv). Dialoginen verkostotyö -koulutus, Jyväskylä. Tavoitteena vahvistaa osallistujien dialogisen verkostotyön valmiuksia ammattilaisten välillä sekä asiakastyössä. Koulutuksessa keskitytään erityisesti, lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävään työhön varhaisen tukemisen ja korjaavan työn alueilla. Koulutus sisältää teoriaa, harjoituksia ja välitehtäviä. Osallistujina äitiys- ja lastenneuvolan, päivähoidon, kouluterveydenhuollon, koulun, lastensuojelun perhe- ja sosiaalityön, sairaanhoitopiirin

työntekijöitä Keski-Suomen kunnista (syksy 2009 25 osallistujaa Jyväskylässä ja kevät 2010 9 osallistujaa Viitasaarella). Palaute syksyn 2009 koulutuksesta oli kiitettävää ja sen koettiin vahvistaneen omaa osaamista ” Osaaminen lisääntyi, innostus ja tahto vaikuttaa lisääntyi”

2.9., 30.9., 26.10. ja 24.11.2009 ja 8.3., 28.4., 12.5. ja 26.5.2010 Riittävän hyvä varhainen vuorovaikutus –koulutusiltapäivät. Tavoite: vahvistaa osallistujien valmiuksia vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen havainnointiin ja puheeksi ottoon sekä arviointiin moniammatillisessa verkostossa. Koulutus sisältää oppimista syventäviä esimerkkejä, videoita, harjoitustehtäviä ja arviointia. Päivähoidon, perhetyö ,seurakunnan ja järjestöjen työntekijöitä Keski-Suomen kunnista. Syksyllä 2009 24 osallistujaa Jyväskylässä ja keväällä 2010 20 osallistujaa Saarijärvellä. Syksyn 2009 koulutus sai arvosanan 4,5. Koulutuksen koettiin pääsääntöisesti vahvistaneen osaamista. ”Oma ammatillisuus sai vahvistusta”, ”Lisäsi rohkeutta tarttua huomioihin ja ottaa ne puheeksi” 16.3 ja 10.5.2010. Lapset puheeksi -koulutus (2 puolenpäivän). Lapsi puheeksi -työmenetelmässä paneudutaan lasten tukemiseen vanhemmuutta kunnioittaen. Tavoite on, että työntekijöiden osaaminen vahvistuu ja työntekijät voivat työssään tukea vanhemmuutta ja lasten kehitystä vaikeassa elämäntilanteessa, arvioida lasten ja perheen tuen tarvetta, vähentää lasten oireilua ja tukea selviytymistä jatkossa, auttaa perhettä puhumaan vaikeistakin asioista ja tarvittaessa ohjata tukipalvelujen (perhetuki, sos. palvelut) tai muun hoidon piiriin. 13 työntekijää. Jämsä.

Huolen puheeksiottaminen ja avoin yhteistyö vanhempien kanssa – koulutukset: Huolen puheeksiottaminen on tapa ottaa hankala asia puheeksi lasta/nuorta/vanhempaa kunnioittaen ja tukea tarjoten. Huolen puheeksiottamisella pyritään helpottamaan yhteistyötä vanhempien/hoitajien kanssa. Koulutus on suunnattu neuvolan, päivähoidon, esiopetuksen , oppilashuollon ja lastensuojelun henkilöstölle. Opettajille, avustajille, nuorisotyöntekijöille, seurakuntien ja järjestöjen henkilöstölle ja vapaaehtoisille toimijoille. Poliittisille päättäjille jotka tekevät lasten ja perheiden palveluihin vaikuttavia päätöksiä, sekä esimiehille, jotka toimivat lasten ja perheiden palveluissa.

- Konnevedellä koulutus toteutettiin kahdessa eri muodossa: 28.10. ja 25.11 2009. ja 13.1.2010 koulutus oli kolmen iltapäivän prosessi. Koulutuksessa oli yhteensä 17 osallistujaa laajasti eri ammanteista ja toimialoilta. Palaute koulutuksesta oli asteikolla 1-5 keskiarvo 4,0. 13.2.2010 koulutus toteutettiin päivähoidontyöntekijöille kokopäivä koulutuksena. Palaute koulutuksesta oli asteikolla 4. Osallistujia 20.
- Jyväskylän Huhtaharjun koulun henkilöstölle 5.10. ja 15.12. 2009, koulutuksessa oli yhteensä 27 henkilöä. Koulutuspalaute oli asteikolla 1-5 keskiarvo 3.8.
- Jyväskylän Muuratsalon koulun henkilöstölle 6.10 ja 16.12.2009, koulutuksessa oli mukana sairastapauksista johtuen vain neljä henkilöä.
- Pieksämäellä koulutus oli 18.1. ja 22.2.2010, koulutukseen osallistui 86 henkilöä Pieksämäen, Juvan ja Kangasniemen kunnista. Koulutukseen osallistujat edustivat laajasti eri ammatteja ja toimijatahoja. Koulutuspalautetta ei tilaisuudesta ole saatavilla.

Toivakassa koulutus oli 26.1., ja 15.3.2010, osallistujia yhteensä 32, koulun ja oppilashuollon henkilöstöä. Palaute koulutuksesta oli asteikolla 1-5 keskiarvo 3,5. Päivähoidon henkilöstölle koulutus pidettiin 17.4.2010 ja palaute koulutuksesta oli asteikolla 1-5 4,5.

- Petäjävedellä koulutuspäivät ovat toteutuneet 28.1., 17.2.2010 ja 20.4.2010. Petäjävedellä koulutuksia on ollut samana päivänä kahdessa eri koulutusryhmässä ryhmässä, yhteensä 51 henkilöä laajasti lasten ja perheiden palveluista.

- Hankasalmella koulutus oli 13.3.2010, osallistujia oli 27 henkilöä, eri lasten ja nuorten kanssa työskenteleviltä tahoilta. Koulutuspalautte oli asteikolla 1-5 keskimäärin 4.2.
- Saarijärvellä koulutus oli 27.3.2010, mukana oli yhteensä 116 työntekijää Saarijärven, Karstulan ja Pihlajavesin kunnista, pääasiassa koulujen ja oppilashuollon henkilöstöä. Saarijärvellä koulutuksen on sovittu jatkuvan vielä kevään 2010 aikana. Koulutuspalautte oli asteikolla 1-5- keskimäärin 3.4.

Huolen puheeksiottamisen koulutuksia on järjestetty myös ylimaakunnallisena yhteistyönä Etelä-Savon hanketyöntekijöiden kanssa. Koulutuksia on ollut Pieksämäellä 14.12.2009 ja 18.1.2010 ja Savonlinnassa 25.1. ja 22.2.2010, joissa on ollut yhteensä 150 osallistujaa. Kouluttajina ovat olleet ehkäisevän työn kehittäjät Keski-Suomesta ja Etelä-Savosta, sekä kehittäjäsaaraanhoitaja Keski-Suomesta. Koulutuspalautte oli asteikolla 1-5- keskimäärin 3.4. Myös Mikkelissä toteutetaan vastaava koulutus ylimaakunnallisella yhteistyöllä 26.4. ja 17.5.2010.

27.1.2010 Verkosto- ja kumppanuusosaaminen. Verkostoituminen ilmiönä, verkostojen analysointi, arviointi ja kehittämien, verkostojen rakentaminen ja ylläpito, 62 osallistujaa. ”Jatkoa, syventävää tältä pohjalta! Konkretisoivaa omaan toimintaan vielä enemmän sovellettavaksi.” ”Tässä koulutuksessa olisi pitänyt olla esimiestaso. Antoi selkeän käsityksen verkostoitumisen rakenteesta ja siihen liittyvistä toimista” ”Monipuolinen sisältö.”

23.2.2010 Käytännön työvälineitä arkeen -koulutus Kuinka tukea lasta/vanhempia omassa työssäni? Hankasalmella. Koulutuksen tavoitteena oli antaa käytännön vinkkejä alle kouluikäisten kanssa työskenteleville, tilanteissa joissa vanhemmilla/perheillä on psykososiaalisia vaikeuksia. Koulutukseen osallistui yhteensä 11 päivähoiton, neuvolan ja koulun työntekijää. Kouluttaja toimi psykologi Sirkku Niemelä Palaute koulutuksesta oli asteikolla 1-5 keskiarvo 4,3

10.2.2010. Ehkäisevän lastensuojelun -verstaas. Voimaantuminen, vuorovaikutus ja verkottuminen. 70 osallistujaa. ”Lisää samanlaista!”

17.2. ja 26.2.2010. Kasvatuskumppanuus koulutus Jyväskylässä kaksi (25 osallistujaa): ”Jokaisen pitäisi saada käydä tämä kurssi!”

11.3. ja 12.3.2010 Kasvatuskumppanuus koulutus Laukaa/Hankasalmi/Toivakka/Joutsa. 13 osallistujaa.

20.1. ja 18.2.2010 Kasvatuskumppanuuden ajattelutapa ja uudistuva dialoginen asiantuntijuus. Kasvatuskumppanuusajattelumallin juurruttaminen ja käyttöön ottaminen opitun peilaamista arjen tilanteisiin, työmenetelmäohjaus, Keuruu.. 9 osallistujaa.

4.2.2010 Turvallinen päivähoiton aloitus ja oma hoitajuus -verkoston konsultaatio 27 osallistujaa. Tikkanen koulu, Korpilahti Jyväskylä. Kiintymyssuhteiden merkitys lapsen päivähoiton aloituksessa ja lapsen siirtymätilanteen pehmeä lasku (evidence base practice –kehittäminen). ”Vaikuttavaa ja herättelevää!”

10.3., 25.3. / 26.3.2010 Tukea lapselle ja perheelle -prosessikoulutus. Suojaavat tekijät ja lapsen ikätasolle saattaminen, psykologi Sirkku Niemelä, Lapsen sosioemotionaalisen kehityksen ja mielenterveyden tukeminen -prosessikoulutus. Sisältöinä mm. lapsen tunne-elämän tukeminen, aikuisen ja lapsen vuorovaikutus, perhelähtöinen työote ja perheen tukeminen, vuorovaikutusleikki. 60-80 osallistujaa. Konsulttina ja asiantuntijana toimi

kehityspsykologi Chiristine Väливаara Pesäpuu rystä. ”Kentän tarpeita on kuultu jälleen – tarvitsemme juuri tätä”, ”Jokaisen pitäisi saada voida saada kuulla ja pohtia mitkä ovat lapsen todelliset ensisijaiset tarpeet arjessa!”

Lapsen yksinäisyys. Koulutusteema kohdennettiin päivähoidon henkilöstölle Jyväskylän alueella:

- 4.2.2010 Jämsä hallin pk
- 4.2.2010 Jyväskylä, Vesangan pk (vanhempain ilta)
- 9.2.2010 Jyväskylä, Kotimäen pk
- 10.2.2010 Jyväskylä, Kypärämäen pk
- 17.2.2010 Jyväskylä, Kotalammen pk
- 22.2.2010 Jämsä, Hallin pk
- 23.2.2010 Jyväskylä, Halssilan pk
- 24.2.2010 Äänekoski, kaupungintalo
- 25.2.2010 Jyväskylä, Kotimäen pk
- 9.3.2010 Jyväskylä, Kypärämäen pk
- 10.3.2010 Jyväskylä, Kotalammen pk
- 15.3.2010 Jyväskylä, Halssilan pk

Opiskelija Anja Salmi piti koulutus kokonaisuuden alustukset ja tehtävien purkutilanteet: Koulutuksellisiin alustuksiin osallistui vaihtelevasti noin 10-20 henkeä joko ilta-aikaan tai lasten lepoetken aikaan päivällä. Alustukset kestivät 1-1½ tuntia, tehtävien purkutilanteet 45 minuuttia. Tilaisuuksissa käsiteltiin lapsen yksinäisyyttä sekä teoriassa että käytännössä ja mietittiin aikuisen keinoja ennaltaehkäistä sellaista lapsen yksinäisyyttä, joka ei ole toivottavaa. Henkilöstön ajatuksia kerättiin myös kirjallisesti ja niistä tehtiin tiivistelmä harjoittelijan kehittämistyön yhteyteen. Kehittämistyö on luettavissa Lapset ja perheet [kastehankkeen nettisivuilla \(http://www.koskeverkko.fi/Public/default.aspx?contentid=22827\)](http://www.koskeverkko.fi/Public/default.aspx?contentid=22827).

9.11.2010 Lastensuojelulakikoulutus Jyväskylän huolen puheeksiottamisen kouluttajille. Osallistujia oli 8 ja kouluttajana toimi Pirjo Selin.

10.-11.3.2010, 15.-16.4. ja 24.5.2010 Lastensuojelutarpeen selvitys ja arviointi - prosessikoulutus moniammatilliselle koulutusryhmälle Jyväskylässä alkoi. Koulutukseen sisältyy viisi koulutuspäivää etukäteis- ja välitehtävineen. Kouluttajana toimii kehittämisspäällikkö Jaana Pynnönen Pesäpuu ry:stä. Koulutukseen osallistuu 24 lastensuojelun eri tehtävissä toimivaa työntekijää. Koulutuksessa näkökulmana on yhteistyön kehittäminen moniammatillisessa selvitystyöskentelyssä sekä arvioinnin näkökulma lastensuojeluprosessin eri vaiheissa.

20.10 ja 27.10.2009 (alkoi) Sijaishuollon peruspilarit, Tuula Vilokkinen-Saxlund) Palautteissa on arvioitu koulutuksen sisältöä, sen käytäntöön sovellettavuutta, koulutuksen vastaamista tavoitteisiin, koulutuksen vuorovaikutuksellisuutta. Koulutus koettiin kiitettäväksi/hyväksi, 17 osallistujaa.

10.3.2010 Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten kohtaaminen sijaishuollossa koulutuksellinen työkokous. Palautteissa on arvioitu koulutuksen sisällöllistä antia ja sen käytäntöön sovellettavuutta. Koulutus koettiin kiitettäväksi/hyväksi, 24 osallistujaa

16.3.2010 Äänekoski klo 18-20. Kasvatuskumppanuusinfo lapsi- ja perhepalveluissa työskenteleville. 100 osallitujaa. Paula Korkalainen luennoi. Tilaisuuden kokonaisarviointi hyvä. ”Toivoisin että nyt keskitytään sitten tähän juttuun ettei sitten jo huomenna jotain

ihan mutta.” ”Iltakoulutus- paljon asiaa tuhti paketti” ”Sain potkua ja innostusta – olen tätä odottanut! Toivottavasti kaikki sitoutuu!

17.3.2010 Vanhempien päihteidenkäytön työstäminen lasten kanssa- menetelmäkoulutus. Menetelmiä päihdeasioiden työstämiseen lasten kanssa. Palautteissa on arvioitu koulutuksen sisällöllistä antia ja sen käytäntöön sovellettavuutta. Koulutus koettiin hyväksi, 11 osallistujaa

18.3.2010 Lastensuojelulain uudet pykälät koulutuksellisessa työkokouksessa Jyväskylässä käytiin läpi lastensuojelulain uudistusta. Koulutukseen osallistui 43 maakunnan sosiaalityöntekijää. Tilaisuuden vetivät kehittäjäsosiaalityöntekijät. Palautteissa tämän tyyppinen koulutus todettiin tarpeelliseksi.

23.3.- 24.3.2010 Lastensuojelutarpeen selvitykseen ja arviointi – koulutus ryhmä II, Synergia, Innocum ja jatkuu 20.4.- 21.4.2010 sekä palautepäivä 25.5.2010, Takkahuone, Kunnanpaikka, Siilinjärvi/ Vuokko Kämäräinen

6.4.2010 klo 12.30-15 Työmenetelmäohjaus. Keuruun kasku-koulutuksen osallistujat. 5 henkeä.

12.4.2010 Tehostetun esiopetuksen iltapäivä, maakunnallinen koulutustilaisuus, 65 osallistujaa

13.4.2010 Paula Korkalainen ja Markku Hokkanen. Kasvatuskumppanuuskoulutus 3. päivä. 12 osallistujaa Laukaan, Hankasalmen, Toivakan ja Joutsan kunnista.

15.4.-16.4.2010, 29.4.2010 Paula Korkalainen ja Maija Jääskeläinen. Pohjoisen Keski-Suomen kuntien kasvatuskumppanuuskoulutuksen 1. ja 2. päivä. 12 osallistujaa.

19.4.2010 klo 9-15 Turvallinen päivähoiton aloitus ja oma hoitajuus -pilotin juurruttaminen ja osaamisen syventäminen. Asiantuntijana Tarja Lund Espoosta luennoi lapsen ja vanhemman kiintymyssuhteiden merkityksestä lapsen minuuden rakentumisessa. Osallistujat 10. Palaute: *”Todella käyttökelpoinen.” ”Helppo siirtää.” ”Asiantunteva kouluttaja - isän roolia jäin kaipaamaan” ”Just tätä tarvitse kun omahoitajuus on alkamassa päiväkodissa” ”Niin niin tärkeää asiaa! Haaste kuinka siirtää työyhteisöön resurssien mukaan.”*

20.4.2010 klo 12.30-15.00 Työmenetelmäohjaus. Saarijärven ja Karstulan kasku-koulutukseen keväällä 2009 osallistuneet. 11 osallistujaa. Palaute: *”Voimaantunut olo.” ”Olen alkanut katsoa asioita enemmän itsestä päin.” ”En voi muuta muuttaa kuin itseäni.” ”Jokaisen näkemykset työyhteisössä saatava esiin.” ”Aikaisemmin olin jännittänyt vanhempien kanssa keskustellessani - nyt kuuntelin ja olin rauhallinen. Yhteistyö toimii” Olen tosi tyytyväinen.” ”Ehkä olen tullut vähän suvaitsevaisemmaksi. Hetkeen tarttuminen.”*

26.4.2010 Lapsen haastavan käytöksen kohtaaminen ja ohjaaminen maakunnallinen koulutustilaisuus, 70 osallistujaa

26.4.2010 klo 12.30-15.00 Keuruun kasku-koulutuksen syksyllä 2009 osallistuneet. 5 osallistujaa.

- 5.11.-6.11.2009 Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon, 18 osallistujaa
- 3.12.-4.12.2009 Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon, 19 osallistujaa
- 9.1.2010 vertaisryhmän ohjaajakoulutus, 8 osallistujaa
- 30.1.2010 vertaisryhmän ohjaajakoulutus, 9 osallistujaa
- 15.1.2010 Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon, 16 osallistujaa
- 27.1.-28.1.2010 Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon, 16 osallistujaa
- 27.2.2010 vertaisryhmän ohjaajakoulutus, 8 osallistujaa
- 18.2..2010, koulutuksellinen työnohjaus hanketyöntekijän toteuttamana (2 osallistujaa)
- 17.3.2010, koulutuksellinen työnohjaus hanketyöntekijän toteuttamana (3 osallistujaa)
- 18.-19.3.2010 Voimavaroja ja vertaistukea lastensuojelun perhehoitoon, 15 osallistujaa

Pohjois-Savo

18.11.2009 LapsiKuopio -hanke-esittely ja tuloksia Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveyslauta

24.11.2009 LapsiKuopio -hanke-esittely ja tuloksia Kuopion kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

26.3.2010 LapsiKuopio -hankkeen info- ja keskustelutilaisuus, Kuopion kaupungin sosiaali-terveystoimen terapeutit, yksityiset terapeutit, Kys:n terapeutit, oppilaitosten edustajat

2.11.2009, 22.2.2010, 16.3.2010, 19.3.2010 ja 30.3.2010 Päivähoidon dokumentaatio – työryhmä

19.11.2009 Opiskelijayhteistyön käynnistäminen Savonia ammattikorkeakoulun kanssa

31.3.2010 Reilusti rinnakkain – hanke

5.11.2009 ja 16.3.2010 THL / Hyvä käytäntö- tutor koulutus

20.1, 2.2, 9.2, 23.2, 4.3, 16.3, 18.3, 25.3, 30.3 Kuopion kaupungin palvelualueuudistus / Kasvun ja oppimisen tuen palvelualue

Katse Lapseen

31.8., 3.9., 7.9. ja 15.10.2009, 4 x 3h, Sijaishuollon peruspilarit -koulutus Siilinjärvellä/ Sirkka Huusko ja Tuija Raitanen

27.- 28.10.2009 Sukuperhe- koulutus, Siilinjärven Innocum, kouluttajina Pesäpuu ry:n kehittämispäällikkö Paula Männikkö ja Katse lapseen -hankkeen perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen. Koulutukseen osallistui 13 henkilöä.

24.11.2009 Pysyvyys perhehoidossa - koulutus, jotta sijoitus ei katkeaisi, Siilinjärvi Kunnanpaikka. Kouluttajana toimi perhehoidon erityisasiantuntija Tarja Janhunen Perhehoitoliitosta.

5.11.2009 Vuorovaikutuksen haasteet perhehoidossa -koulutus, Kuopion seudun perhehoitajien järjestämässä koulutuspäivässä/ Minna Tenhunen-Kejonen ja Tuija Raitanen.

23.3.2010 Äidit äänessä -luento (2h) sosiaalityöntekijäopiskelijoille, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio/ Tuija Raitanen.

26.3.2010 Perhetyöntekijöiden koulutuspäivä Pielavedellä toiminnallisia työvälineitä – osuus/ Tuija Raitanen.

27.3.2010 Ylisukupolvisuus vanhemmuuden voimavarana ja ongelmana –koulutuksellinen vertaistapaaminen sijaisvanhemmille, mentoreille, PRIDE-kouluttajille, lastensuojelun sosiaalityöntekijöille, Kunnanpaikka, Siilinjärvi/ kouluttaja Pirjo Tuhkasaari, Tuija Raitanen järjestäjinä myös Vuokko Kämäräinen ja Sirkka Huusko.

7.-8.12.2009 ja 19.-20.1.2010 sekä palautepäivä 19.4.2010, ryhmä I, Lastensuojelutarpeen selvitykseen ja arviointi – koulutus, Lainesali, Takkahuone, Kunnanpaikka, Siilinjärvi, kouluttajina yhteistyössä Pesäpuu ry: n kehittämispäällikkö Jaana Pynnönen ja Katse lapseen – hankkeen projektikoordinaattori Tarja Pitkänen.

23.3.-24.3.2010 ja jatkuu 20.4.-21.4.2010 sekä palautepäivä 25.5.2010 ryhmä II, Lastensuojelutarpeen selvitykseen ja arviointi – koulutus, Synergia, Innocum ja Takkahuone, Kunnanpaikka, Siilinjärvi kouluttajina yhteistyössä Pesäpuu ry: n kehittämispäällikkö Jaana Pynnönen ja Katse lapseen – hankkeen projektikoordinaattori Tarja Pitkänen.

Tukiperhevalmennuksen mallin siirtäminen Etelä-Savoon

24.3., 7.4. ja 21.4.2010 Tukiperhevalmennus (3 x 2,5h) Juvalla - tarkoituksena siirtää Pohjois-Savossa kehitetty koulutusmalli Etelä-Savon työntekijöiden toteutettavaksi / Vuokko Kämäräinen ja Tuija Raitanen.

Tuki- ja sijaisperheiden seudullisia vertaistapaamisia

Koillis-Savo: 29.10.2009 ja 19.4.2010
 Sisä-Savo: 11.2.2010 ja 17.5.2010
 Varkauden seutu: 4.3.2010 ja 20.5.2010
 Ylä-Savo: 18.3.2010 ja 18.5.2010
 Siiliset: 3.5.2010

- valmistelu ja toteutus yhteistyössä kuntien lastensuojelutyöntekijöiden kanssa / Vuokko Kämäräinen, Sirkka Huusko ja Tuija Raitanen. Jatkuvat syksyllä

Mentoroinnit

5 sijaisvanhemman mentorointi (1 pariskunta, 3 äitiä) alkanut 2009 ja jatkuu edelleen, lisäksi kahden äidin mentorointi alkamassa.

- tapaamisia, puhelinkeskusteluja, sähköposteja ja tekstiviestejä
- palautteet kerätty, toiminnan kehittämiseksi ja arvioimiseksi
- kytkien Sirkka Huuskon ja lapsen oman sosiaalityöntekijän kanssa sijoitusvaiheeseen/ Tuija Raitanen, alueen mentorit

Vertaisryhmien kokoaminen, suunnittelu, käynnistäminen ja ohjaus

- Isovanhempien ryhmä, Siilinjärvi 22.11.2009 alkaen; 4 pariskuntaa, 8 + 1 tapaamista
- Isovanhempien ryhmä, Varkaus 8.12.2009 alkaen; 3 pariskuntaa, 8 + 1 tapaamista
 - väli- ja loppupalautteet / Tuija Raitanen yhdessä Sirkka Huuskon ja lapsen omien sosiaalityöntekijöiden kanssa ryhmät kooten.
- Sijaissisaruuksryhmä 20.11., 28.11.2009 ja 24.1.2010 (3 x 3h)
 - PRIDE-valmennuksessa olevien perheiden lapsille, suunnittelu ja toteutus yhdessä Johtolanka-draamaryhmän kanssa/ Tuija Raitanen

Tapauspohjainen kiintymyssuhdekonsultaatio

1. Ke 27.1.2010, 14 osallistujaa, Kuopio
2. Ti 27.4.2010, yhteistyössä Keski-Suomen kanssa videovälitteisesti, Siilinjärvi
 - järjestäminen, ryhmän kokoaminen, ohjaus ja palautteen kerääminen/ Tuija Raitanen

Pohjois-Savon lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä

- 23.10., 20.11.2009, 22.1., 19.2., 19.3.2010. Katse lapseen -hankkeessa on tuettu työryhmän juurtumista ja jatkuvuutta/ koollekutsujana Tarja Pitkänen

4.2 Hankehenkilöstön osallistuminen koulutuksiin

6.10.2009 Aggressiokasvatus, Kuopio/ Raitanen

9.-10.10.2009 Vertaisryhmäohjaajien täydennyskoulutus Kriiseistä voimavaroihin, Jyväskylä/ Raitanen

23. - 24.10.2009 Ratkaisukeskeinen taideterapia, Kuopio/ Raitanen, Pitkänen

27.-28.10.2009 Sukupe- koulutus, Huusko, Kämäräinen, Pitkänen

9-10.11.2009 Itä-Suomen sosiaalialan asiantuntijapäivät, Kuopio (Lappeteläinen, Nylund, Vesterlin)

9.–12.11.2009 Auta lasta kiintymään - Vuorovaikutteinen kehityspsykoterapiakoulutus, Tampere/ Arthur Becker-Weidmann ja Pirjo Tuovila (Lyytinen)

17.11.2009 Terveystieteiden vastuu lastensuojelussa – seminaari, Varkaus (Nylund)

18.11.2009 Jyväskylän Oppilashuollon koulutus (Adenius-Jokivuori)

25.11.2009 Lapsi voi hyvin, kaikki hyvin, Pelastakaa lapset ry:n järjestämä lastensuojeluseminaari, Jyväskylä/ Huusko, Kämäräinen, Raitanen, Vainikainen

26-27.11.2009 Kasvatustieteidenpäivät, Tampere (Korkalainen)

27.11.2009 Ylisukupolvisuus perheen parisuhteen ja lapsen voimavarana ja ongelmana, Kuopion kesäyliopisto/ Huusko, Raitanen, Kämäräinen, Vainikainen

1.12.09 Nuorisotyön asema ja merkitys – seminaari, Mikkeli (Nylund, Vesterlin)

3.12.2009 Miten vahvistaa lapsen ja nuoren itsetuntoa, Jyväskylä, kouluttajana Raisa Cacciatore (Selin ja Siekkinen).

3.12.09 Varhaisen puuttumisen seminaari, THL, Helsinki (Nylund, Vesterlin, Mäkinen, Korkalainen)

8.12.2009 Vakkaset vankilassa. Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projektin kutsuseminaari Helsingissä (Selin).

9.12 2009 Huolen puheeksi ottamisen kouluttajakoulutuksen viimeinen osio. THL. (Huisko ja Mäkinen)

17.–18.12.2009 Vuorovaikutushavainnoin (MIM – menetelmän) koulutus / Lastenpsykiatrian klinikka, Kuopio / PsT Saara Salo. (Tenhunen-Kejonen ja Lyytinen)

15.1.2010 Perheen parhaaksi, Jamk (Korkalainen).

23.1.2010 ”Lapselle hyvä päivä tänään” koulutus (Adenius-Jokivuori).

27.1.2010 Verkosto- ja kumppanuusosaaminen, Jyväskylä. (Halonen, Korkalainen, Mäkinen, Selin, Siekkinen, Kemppainen).

1– 2.2. 2010 Konsessuskokous nuorten hyvin- ja pahoinvoinnista, Espoo. Koulutuksen järjestäjä lääkäriseura Duodecim (Mäkinen).

1.2.2010 THL:n Hyvä käytäntö koulutukseen (Isoaho, Siekkinen).

3.2.10 Yhteisöllinen lähipalveluseminaari, Juva (Vesterlin)

9.2., 10.3. ja 13.4.2010 Dialoginen verkostotyö -koulutus. (Huisko ja Halonen)

9.2.2010 klo 9-13 Lastensuojelulaki – koulutus muutoksista 1.3.alkaen, Eva Gottberg, järjestäjänä Kesäyliopisto, Auditorio, Savonia, Kuopio/ Huusko, Kämäräinen, Pitkänen

18.-19.2.2010 Sosiaalityön tutkimuksen päivät, Jyväskylä (Selin).

19.2.2010 Nuori vihan ja väkivallan varjossa, Jyväskylä. Koulutuksen järjesti Suomen Nuorisopsykiatrinen yhdistys, Keski-Suomen aluetoimikunta (Mäkinen).

22.2.2010 Lastensuojelu valinkauhassa, Jyväskylä, kouluttaja Sami Mahkonen (Selin ja Siekkinen).

23.2.2010 Seksuaalinen väkivalta perheessä (3h) -koulutus, Kuopio/ Raitanen

17–18.3.2010 Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Helsinki (Lappeteläinen, Vesterlin)

Perhehoitajien työnohjauksen lisäkoulutus, Perhehoitoliitto ry:n (Siekkinen ja Halonen).

8.4.2010 Psyykkisesti oirehtiva lapsi koulussa – työkaluja haastavuuden kohtaamiseen ~ Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto yhteistyössä SAIREKE –hankkeen kanssa. (Adenius-Jokivuori)

12.4.2010 Lastensuojelu ja lapsioikeus, Jyväskylä. Kouluttajana Eva Gottberg, (Mäkinen, Selin)

15.-16.4.2010 Perhetutkimuksen päivät. Jyväskylä. (Adenius-Jokivuori, Halonen, Huisko, Kemppainen).

5. HANKKEESSA PIDETYT KOKOUKSET

5.1 Hankeorganisaation kokoukset

15.2.2010 Sosiaali- ja terveysministeriön ja Lounais-Suomen aluehallintoviraston ohjauksellinen valvontakäynti Jyväskylä (Lappeteläinen, Jämsä, Huisko, Päivi Kosonen, Katja Isoaho, Riitta Gröhn, Lappalainen, Pitkänen, Tenhunen-Kejonen, Kemppainen.)

Kaste organisaatio Itä- ja Keski-Suomessa

26.11.2009, 3 osallistujaa Itä- ja Keski-Suomen Lapset ja perheet Kaste hankkeesta

25.1.2010 Kaste maakuntaseminaarin suunnittelu, 1 osallistuja hankkeesta

10.2.2010, 2 osallistujaa hankkeesta

LastenKaste verkostoseminaarit

12- 13.11.09 Lasu – verkosto, Helsinki (Lappeteläinen, Nylund, Vesterlin)

Ohjausryhmä

17.3.2010 koko hankkeen ohjausryhmä, Kuopio

Johto- / projektiryhmät

6.11.2009 ja 29.3.2010 Etelä-Savon Kaste-hankkeen johtoryhmä

1.12.2009 ja 9.3.2010 Keski-Suomen johtoryhmä

29.1.2010 Pohjois-Karjalan projektiryhmä (PKSSK/Lastenpsykiatrian osasto), Riitta Viitalan vierailu, 13 osallistujaa.

20.10.2009 ja 15.3.2010 Pohjois-Savon johtoryhmä

Hankehenkilöstö (työkokous + ylimaakunnallinen tiimityöskentely)

20.10.2009 Lapset ja Perheet KASTE II info (Minna Tenhunen-Kejonen ja ylilääkäri Kirsti Kumpulainen)

15.2.2010 – STM:n ja Lounais-Suomen AVI:n valvonnallinen ohjauskäynti, Jyväskylä (Minna Tenhunen-Kejonen) 16.11.2009 Siilinjärvi (Lappeteläinen, Nylund, Vesterlin, Jämsä, Tenhunen-Kejonen)

13.4.2010 Siilinjärvi (Vesterlin)

28.4.2010 Kaste II suunnittelukokous, Siilinjärvi (Lappeteläinen, Kemppainen)

Ylimaakunnalliset tiimit

16.11.2009 Sijaishuollon ja perhehoidon tiimi (Siekkinen, Lappeteläinen, Kosonen)

27.11.2009 Ehkäisevä työ: Etelä-Savo ja Keski-Suomi (Nylund, Vesterlin, Huisko, Halonen)

4.12.2009 Perhehoidon kehittäminen, videoneuvottelu, neljä maakuntaa

10.2.2010 Sijaishuollon ylimaakunnallinen tiimi, Jyväskylä (Siekkinen, Lappeteläinen)

Tiimit

Etelä-Savo (tiimivastaava Maija Lappeteläinen)

15.1.10, 15.3.10, 26.4.10

Keski-Suomi (tiimivastaava Marja-Leena Huisko)

11.11., 17.11., 23.11., 2.12. ja 16.12.2009

5.1., 26.1., 2.2., 16.2., 2.3., 9.3., 16.3., 30.3., 14.4., 20.4., ja 21.4.2010

Pohjois-Karjala (tiimivastaava Päivi Kosonen)

23.11.2009, 12.1., 29.1., 9.2. ja 23.3.2010

Pohjois-Savo (tiimivastaava Jaana Lappalainen)

15.10.2009, 19.10.2009, 27.11.2009 ja 24.2.2010, 7.4.2010

Katse Lapseen oma tiimi

5.10.2009, 28.1., 4.2., 11.2., 16.2., 4.3.2010,

Osahankkeiden omat taustatukiryhmät

Etelä-Savon sairaanhoitopiirin tuki- / asiantuntijaryhmä:

28.10.2009 hankkeen toteutuksen suunnittelua ja arviota toteutuneesta.

26.11.2009 arviointia koulutuksen sisällöstä ja lastensuojelun ja psykiatrian prosessi kuvauksen valmistelua.

13.1.2010 prosessityöskentelyn valmistelua.

25.2.2010 prosessityöskentelyn valmistelua ja meneillään olevien toimien arviointia.

Perhehoidon kehittäminen Joensuun seudun Sijaishuoltotoimiston kokoukset

9.11.2009 hankkeen ajankohtaiset asiat ja sijaishuollon kehittäminen, 8 osallistujaa

26.11. 2009 Tukiperhe info Kaaripiha, 25 osallistujaa

7.12.2009 hankkeen ajankohtaiset asiat ja sijaishuoltotoimiston kokous, 7 osallistujaa

1.3.2010 hankkeen ajankohtaiset asiat ja ammatillinen sijaisperhetyö, 7 osallistujaa

15.3.2010 hankkeen ajankohtaiset asiat ja ammatillinen sijaisperhetyö, 8 osallistujaa

Tutki ja Turvaa osahankkeen kehittämisryhmä

9., 23., 30.10.2009, 6., 13., 20.11.2009, 11.12.2009, 29.1.2010, 12., 19., 26.2.2010, 5., 19., 26.3.2010. ALAVAN sairaala, 3 - 8 henkilöä.

Tutki- ja Turvaa osahankkeen seurantar ryhmä

13.1.2010, ALAVAN sairaala, 13 henkilöä

Katse Lapseen hankeosion ohjausryhmä

5.2 Muut kokoukset

5.3.1 Etelä-Savo

12.11.2009 Gopp -työpaja (Lappeteläinen, Nylund, Vesterlin)

15.2.2010 Hankkeen valvonnallinen ohjauk käynti, Jyväskylä (Lappeteläinen)

26.2.2010 ja 23.2.2010 Maakunnallisen Kaste-seminaarin suunnittelukokoukset, Mikkeli ja Juva (Lappeteläinen, Vesterlin)

31.3.2010 Tutkimus, koulutus, työelämä – kehittämisdialogi (Lappeteläinen)

5.3.2 Keski-Suomi

4.11.2009 Lastensuojelun, nuorisopsykiatrian, nuorisokotien, koulun ja erityispalveluiden (nuorten päihdetyön) yhteinen työkokousiltapäivä, osallistujia noin 20 henkilöä

6.11.2009 KesLin kanssa yhteistyön suunnittelua perheiden elintapasairauksien ehkäisyyn liikunnan avulla.

6.11.2009 Perhehoidon yhteistyöneuvottelut, Mikkeli. Mukana Kaste-hankkeen lisäksi Pelastakaa lapset ry ja Essi ry (6.11.)

9.11.2009 Petäjaveden kuntakäynti, mukana yhdeksän henkilöä

19.11.2009 Perhevalmennuksen suunnittelua neuvolan perhetyöntekijöiden kanssa.

20.11.2009 Perhekouluverkoston tapaaminen (15 henkeä) Ideoitiin ja suunniteltiin haastavasti käyttäytyvän lapsen kohtaamiseen ja ohjaamiseen liittyvää pilotointia Jyväskylässä

26.11.2009 lähisuhdeväkivallan ehkäisemisen, tunnistamisen ja puuttumisen toimintamallin kehittämisen yhteistyökokous, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, mukana hanketyöntekijöiden lisäksi K-S sairaanhoitopiirin ja THL:n edustajat

26.11.2009 Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän kokous, aiheena lastensuojelun yksityisten palvelujen valvonta, osallistujia 19.

- 3.12.2009 Suomen Uusperheellisten liiton hallituksen Jouni Toikkasen kanssa yhteistyösuunnittelua uusperheellisille suunnattuun vertaisryhmätoimintaan liittyen
- 4.12.2009 Perhehoidon yhteistyöneuvottelut Jyväskylä. Mukana Kaste-hankkeen lisäksi Pelastakaa lapset ry ja Essi ry (6.11.)
- 7.12.2009 Perhevalmennuksen suunnittelu neuvolanperhetyöntekijöiden kanssa
- 14.12.2009 Yhteispalveluprojekti eli YPP:n projektityöntekijä Anu Kosken tapaaminen, hankeyhteistyön suunnittelua ja päivittämistä
- 14.12.2009 ”Vanhempain olkkarin” suunnittelutyöryhmä mukana 4 henkilöä
- 16.12.2009 Mäki-Matin perhepuiston Ito Otto Virkkulan tapaaminen vertaisryhmätoiminnan (Yksin odottavien vertaisryhmä) tilojen suunnitteluun liittyen
- 22.12.2009 osh Riitta Ala-Luhtalan kanssa neuvolatyöhön liittyvän yhteistyön suunnittelua ja kunnille lähtevän kyselyn arviointia (kysely neuvolatyöhön ja kuntien väliseen neuvolatyön yhteistyöhön liittyen)
- 4.1.2010 Neuvolan perhetyöntekijöiden kanssa vertaisryhmätoiminnan (Yksin odottavien vr) aloituksen suunnittelutapaaminen
- 11.1.2010 Perhevalmennustoimijoiden yhteistyötapaaminen, arviointia monitoimijaisen perhevalmennuksen edistymisestä, toimivuudesta, asiakaspalautteista jne.
- 11.1.2010 ”Vanhempain olkkarin” suunnittelutyöryhmä, mukana 4 henkilöä
- 11.1.2010 Perhekouluverkoston tapaaminen (7 henkeä) Ideoitiin ja suunniteltiin haastavasti käyttäytyvän lapsen kohtaamiseen ja ohjaamiseen liittyvää pilotointia Jyväskylässä.
- 13.1.2010 Karstula Päivähoidon johtajat ja ajankohtaista kehittämisessä.
- 14.1.2010 Gopp -työpaja ehkäisevän työn toimenpideohjelman laatimiseen
- 19.1.2010 Kantereen eli Kansanterveyden edistämisen keskuksen Carita Lepikonmäen tapaaminen yhteistyön suunnittelua
- 20.1.2010 Lastensuojelun, nuorisopsykiatrian, nuorisokotien, koulun ja erityispalvelujen yhteinen työkokous mukana 15 osallistujaa.
- 25.1.2010 neuvolan perhetyöntekijöiden kanssa yhteistyötapaaminen vertaisryhmätoiminnan aloitukseen liittyen
- 29.1.2010 Kasvatuskumppanuuskouluttajien verkoston tapaaminen Jyväskylässä. 16 osallistujaa.
- 1.2.2010 yhteistyöpalaveri Keuruulla, kuusi osallistujaa Keuruulta. Kirjattu keskustelu yhteistyösopimukseksi hankkeen ja kaupungin välillä.
- 2.2.2010 Jyväskylän kaupungin sijaishuollon työntekijöiden työkokous, Kaikki 6 sosiaalityöntekijää. Perhehoidon tuen sisällölliset kysymykset.
- 2.2.2010 Tampereen vieraat tutustuivat neuvolan perhetyön mallin
- 3.2.2010 Laukaa. Varhaiskasvatussuunnitelma ja varhainen tukeminen. 22 osallistujaa.
- 4.2.2010 Yhteistyötapaaminen Erja Turusen kanssa Totaali yksinhuoltajien yhdistyksen perustamiseen ja sekä yksinhuoltajille suunnattuihin neuvolapalveluihin liittyen
- 5.2.2010 Gopp -työpaja ehkäisevän työn toimenpideohjelman laatimiseen
- 11.2.2010 Keski-Suomen Sijaishuoltoyksikön työkokous. Kaikki 5 työntekijää. Sijaishuollon sisällölliset kysymykset, Perhehoidon rekrytoinnin kohdennukset ja toteutus. Kaste yhteistyö
- 12.2.2010 Jyväskylä. Lastensuojelun ja päivähoidon yhteistyö Jyväskylän varhaiskasvatuspaleluissa ja lastensuojelussa. 6 osallistujaa.
- 15.2.2010 Kivijärvi. Kuuden kunnan konsultoivan elton ohjausryhmä. 6 osallistujaa.
- 15.2.2010 Perhekouluverkoston tapaaminen (8 henkeä) Ideoitiin ja suunniteltiin haastavasti käyttäytyvän lapsen kohtaamiseen ja ohjaamiseen liittyvää pilotointia Jyväskylässä.
- 16.2.2010 Kyllön neuvolan terveydenhoitajien ja osh Hannele Vireniuksen kanssa yhteistyötapaaminen perhevalmennuksiin liittyen, suunnittelua, tiedottamista ja päivitystä.
- 17.2.2010 Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä, aiheena lastensuojelun uudet palvelut, osallistujia 16.

- 17.2.2010 Keski-Suomen yksityisten palveluiden valvonta työryhmä
- 24.2.2010 Sonette-yhteisöverkon kehittämisryhmä Jyväskylässä, osallistui Pirjo Selin
- 25.2.2010 Multian, Petäjaveden, Uuraisten, Joutsan ja Konneveden perhetyöntekijöiden työkehittämisiltapäivä
- 5.3.2010 Kyllön neuvolan terveydenhoitajien tapaaminen perhevalmennustyön suunnitteluun liittyen.
- 12.3.2010 Jyväskylän kehittäjäterveydenhoitajien (työntekijät aloittaneet kehittämisterveydenhoitajina 2/2010) Sonja Pääkkösen, vastuualue äitiysneuvolatyö ja Niina Huttusen, vastuualue lastenneuvolatyö, kanssa yhteistyön suunnittelua
- 20.3.2010 Keski-Suomen varhaiskasvatuksen ja päivähoiton johtajat , Ajankohtaista varhaiskasvatuksessa ja verkottumisen tarpeiden kartoitus sekä tarve työryhmän perustamiselle.
- 22.3.2010 Varhaiskasvatuksen vastaavien maakunnallinen työkokous Jyväskylä. Varhaiskasvatuksen ajankohtaisia asioita maakunnassa ja valtakunnassa
- 22.3.2010 Keski-Suomen yksityisten palveluiden valvonta työryhmä
- 22.3.2010 Myllyjärven nuorisokodin kehittämistyön suunnittelupalaveri
- 25.3.2010 Perhevalmennustoimijoiden palaveri, monitoimijaisen perhevalmennuksen arviointi ja suunnittelu
- 25.3.2010 Jyväskylä, Kasvatuskumppanuuskouluttaja-verkosto. Vertaistuki ja kouluttajana toimimisen kehittymisen tukeminen
- 25.3.2010 Kaarinan kunnan vieraat tutustuivat neuvolan perhetyön malliin
- 26.3.2010 perhepalveluiden vastaavien tapaaminen Äänekoski
- 26.3.2010 ylihoitaja Irma Raennon ja kehittäjäterveydenhoitaja Niina Huttusen kanssa tapaaminen Kaste -hankkeen kehittäjäterveydenhoitajan työn toteutumisesta ja jatkosuunnitelmista mm. perhevalmennukseen, vertaisryhmätoimintaan ja perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyöhön liittyen.
- 26.3.2010 Multian, Petäjaveden, Uuraisten, Joutsan ja Konneveden perhetyöntekijöiden työkehittämisiltapäivä
- 29.3.2009 Mattilan perhetukikodin kehittämistyön työkokousiltapäivä
- 29.3.2010 Jamk edustajien (Katainen, Pohjolainen) yhteistyöpalaveri liittyen hankkeessa toteutettuun perhevalmennukseen, vertaisryhmätyöhön ja työn alla oleviin asioihin. Yhteistyön suunnittelua yleisesti sekä opinnäytetöihin liittyen.
- 29.3.2010 Imetyksen tuki yhdistyksen puheenjohtaja Kallioinen ja hallituksen jäsenet Ansio ja Pienmäki. Yhteistyön suunnittelu.
- 30.3.2010 Monimuotoisen perheterapian (MDFT) suunnittelukokous, mukana yhdeksän henkilöä.
- YAD (Youth Against Drugs ry.):n ja Lapset ja perheet Kaste-hankkeen yhteistyön kartoitustapaaminen, mukana neljä henkilöä
- 30.3.2010 Perhekouluverkoston tapaaminen (6 henkeä) Ideoitiin ja suunniteltiin haastavasti käyttäytyvän lapsen kohtaamiseen ja ohjaamiseen liittyvää pilotointia Jyväskylässä.
- 6.4.2010 Kaste-hankkeen ja Jyväskylän maahanmuuttajapalveluiden mahdollinen yhteistyö. Mukana 2 työntekijää mamu-palvelusta.
- 7.4.2010 Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyö-työkokouksen suunnittelupalaveri. Mukana 2 Jyväskylän työntekijää.
- 9.4.2010 klo 8.15-10.00 Varhaiskasvatussuunnitelman ja sairaalan vastuulla olevan kuntoutussuunnitelman yhdistäminen sekä jalkautuminen. KSSHP ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyö ja kuuden kunnan kelto-pilotti.
- 13.4.2010 Hankehenkilöstön ylimaakunnallinen työkokous, Siilinjärvi, osallistuivat Markku
- 26.4.2010 MDFT- työryhmän suunnittelukokous 9 henkilöä
- 27.4.2010 Keski-Suomen vasuyhdysheikköiden verkostotapaaminen, 10-30 henkilöä
- 27.4.2010 Selätä kaamos – työryhmän tapaaminen henkilöä
- 29.4.2010 ELS – työryhmä, osallistujia n. 7-8 henkilöä

30.4.2010 Nuorisopsykiatrian ehkäisevän mielenterveystyön kehittämisen toisen asteen oppilaitoksissa -koulutusosio ”työrukkasen” tapaaminen. Osallistujia 4 henkilöä

5.3.3 Pohjois-Karjala

5.3.4 Pohjois-Savo

Perhehoitolain muutostarpeiden kokoaminen

22.10., 27.11., 16.12.2009 sekä 5.2.2010 Perhehoitolain muutostarpeita kokoavan ja toimintaohjelmaa ohjaavan työryhmän kokoukset, STM, Helsinki/ sihteereinä projektikoordinaattorit Piritta Timonen ISO: sta ja Tarja Pitkänen Katse lapseen -hankkeesta

1.10.2009 klo 9.30 – 12, 9.10.2009 klo 12 – 15.30, 12.10. klo 9 -12, 14.10. klo 9 – 15, 21.10. klo 8.30 -12, 20.10. klo 15.15 – 19, 23.10. klo 10 – 11.30, 26.10. klo 9 – 13, 29.10. klo 9.30 – 11.30, 30.11. klo 10 – 12.30, 2.11. klo 13 - 16, 3.11. klo 9 – 15, 17.11. klo 9 – 15, 18.11. klo 12 – 14.15, 23.11. klo 9 – 14, 24.11. klo 14 – 15.30, 26.11. klo 15.15 – 17.30, 27.11. klo 12 – 15, 30.11. klo 11 – 15, 3.12. klo 9 – 15, 4.12. klo 12 – 15, 9.12.-10.12. klo 9 – 15, 15.12. klo 9 – 11, 21.12. klo 8-14, 23.12. klo 8 – 11, 15 -17, 28.12. 12 – 14, 31.12. klo 10 – 11, 14.1.2010 klo 9 – 12, 15.1. klo 9 – 12, 22.1. klo 8 – 11, 23.1. klo 6.30 – 10.30, 29.1. klo 8.30 – 14, 23.2. klo 11 – 12.30 Perhehoitolain muutostarpeiden kokoaminen työryhmän lähettämiä osatekstien ja kuulemisten pohjalta, muita kirjallisia aineistoja sekä kommentteja huomioiden/ Piritta Timonen ja Pitkänen

Valtakunnalliseen sijaisperheiden rekrytointikampanjaan liittyvät kokoukset

4.11.2009 ja 23.3.2010 Valtakunnallinen rekrytointivastaavien kokous Jyväskylässä/ Huusko, Raitanen

Sidosryhmäyhteistyö ja yhteistyökumppaneiden tapaamiset

Syyskuulla 2009 ja 13.1.2010 Tutki ja turvaa – seurantaryhmä, Lastenpsykiatrian klinikka, KYS / Sirkka Huusko

2.10.2009 klo 12 – 15, 11.12.2009 klo 12 – 14, 5.3.2010 klo 12.30 – 14.30, Katse lapseen – hankkeen seuranta, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön ohjausryhmä, Siilinjärven virastotalo/ Sirkka Huusko, Tuija Raitanen, Vuokko Kämäräinen, Teemu Kirjavainen, Tarja Pitkänen sekä vuonna 2009 Eeva-Liisa Lyytinen ja vuonna 2010 Minna Pitkänen

6.11.2009 klo 13 – 15, Perherekisterien yhteistyöneuvottelu Itä- ja Keski- Suomen toimijoiden: järjestöjen ja Kaste- henkilöstön kesken, Mikkeli/ Raitanen ja Pitkänen

Verkostovierailut alueen palveluntarjoajien luo perhehoidon tukien kehittämiseksi:

19.8.2009 Kare-kuntoutus -lastensuojelulaitos, Pielavesi/ Huusko, Raitanen, Kämäräinen

24.9.2009 Ihalan tupa -lastensuojelulaitos, Iisalmi/ Raitanen, Kämäräinen

19.10.2009 Ammatillinen perhekoti Pääskylä (avoimet ovet), Siilinjärvi/

18.3.2010 Mäkituvan amm. perhekoti, Vesanto/

21.10. klo 13 – 16 Opinnäytetöiden yhteisohjaus, Savonia –AMK, Iisalmi/ opiskelijat, Pohjolainen, Huusko, Pitkänen

12. - 13.11.2009 klo 9 - 16 Oske- ja Kaste-lastensuojeluverkoston valtakunnallinen tapaaminen sekä Kodin ja koulun kasvatuskumppanuus – tapaaminen THL, Helsinki/ Pitkänen

26.3.2010 klo 9-15.30 Oske- ja Kaste-lastensuojeluverkoston valtakunnallinen tapaaminen Socca, Helsinki/ Pitkänen

18.12.2009 Verkostotapaaminen, Pesäpuu ry ja Perhehoitoliitto, Jyväskylä/ Raitanen

12.1., 30.3. ja 10.5.2010 Perhehoidon kehittäjien valtakunnalliset työkokoukset, Perhehoitoliitto, Jyväskylä/ Raitanen

3.2.2010 Nuoret ja PRIDE –työseminaari, Pesäpuu koollekutsujana, Helsinki/ Raitanen

18.2.2010 Kainuun laadukas perhehoito- kehittämistyöhön vertaisopintokäynti, Kajaani/ Sirkka Huusko, Vuokko Kämäräinen, Henna Rabinä-Lehti, Pitkänen

1.3.2010 klo 12-14 ja 9.4.2010 klo 9–11,2010 Päihdetaustaisten nuorten perhehoidon kehittämishankkeen työkokous Kuopion Päihdepalvelusäätiöllä/ Raitanen, Pitkänen

16.3.2010 8.30-15.30 Hyvä käytäntö – työpaja, THL, Helsinki/ Pitkänen

22.3.2010 klo 10 – 14 Savonlinna, kaupungin virastotalo, Tiiliputka/ Väänänen ja Pitkänen

8.4.2010 klo 13 – 16 Kodin ja koulun kasvatuskumppanuus – kouluttajien tapaaminen, Reilusti Rinnakkain – hankkeen koolle kutsumana, Koivumäen kartano, Kuopio, Pohjois-Savo/ Pitkänen

Sijaishuollon ja perhehoidon kehittämistapaaminen Jyväskylässä/ Huusko

HANKEHENKILÖSTÖN PITÄMÄT PUHEENVUOROT

Hankkeen henkilöstön puheenvuorot hankeorganisaation kokouksissa pidettyjen lisäksi:

29.-30.10.2010 How to facilitate peer support and informal networks of parents. Kansainvälinen nuoriso- ja perhekeskus asiantuntijakokous ”Meeting the Needs of Parents -International Expertmeeting on Child and Family Centres” Hollanti. (Jaana Kemppainen).

16.4.2010 Lasten ja perheiden palveluja uusin kumppanuuksin. Kehittämistyön arjesta nousevat tutkimuskysymykset. Perhetutkimuksen päivät, Jyväskylän yliopisto. (Jaana Kemppainen ja Kirsi Mäkilä).

Etelä-Savo

Puheenvuorot

2.11.09 Punkaharjun kunnan ja hankkeen yhteistyötapaaminen, Punkaharju (Maija Lappeteläinen ja Hannele Vesterilin)

3.11.09 Sulkavan kunnan ja hankkeen yhteistyötapaaminen, Sulkava (Lappeteläinen)

4.11.2009 Hankkeen esittelyä nuorisopsykiatrian poliklinikan tiimille. (Jämsä)

- 17.11.09 Sosiaalityöntekijöiden ja nuorisotoimen yhteistyökokous, Pieksämäki (Vesterlin)
- 19.11.09 Lapsiperhetyön työkokous, Heinävesi, (Vesterlin)
- 20.11.2009 Lääninhallituksen tilaisuudessa käytetyt puheenvuorot (Jämsä).
- 23.11.09 JJR-seudun luottamushenkilökoulutus, Juva (Lappeteläinen, Vesterlin, Nylund)
- 26.11.09 Lastensuojelulaki ja lapsiperheiden erityiskysymykset – koulutus, Savonlinna, (Vesterlin, Nylund)
- 27.11.09 Sosiaali- ja terveystoimen kehittämishankkeiden katsaus, Mikkeli (Lappeteläinen)
- 2.12.09 Tehonyrkki, Juva, (Vesterlin, Nylund)
- 15.12.09 Perheneuvolan kehittämispäivä, Pieksämäki, (Vesterlin)
- 16.12.09 Moniammatillinen tiimi, Joroinen, (Vesterlin)
- 25.1.10 Verkostotapaaminen, Savonlinna, (Vesterlin)
- 9.2.10 Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen lastensuojelun verkoston (ILO) kokous, Kuopio (Lappeteläinen)
- 11.2.10 Sijaishuollon kehittäjäryhmä, Mikkeli (Lappeteläinen)
- 18.2.10 Varhaiskasvatuksen maakunnallinen kehittämistyöryhmä, Pieksämäki, (Vesterlin)
- 25.3.10 Varhainen puuttuminen kunnan strategiaksi, Punkaharju, (Vesterlin)
- 7.4.10 Perhehoidon INFO Etelä-Savon Kaste ja Perhehoitoliitto, Pieksämäki (Lappeteläinen)
- 10.4.10 Hyvä päivä lapselle – koulutus, Sulkava, (Vesterlin)
- 13.4.2010 Kumppanuuspäivä ammatillisille perhekodeille ja lastensuojelulaitoksille (Lappeteläinen)
- 14.4.10 Varikko-työryhmä, Rantasalmi, (Vesterlin)
- 15.4.10 Moniammatillinen työryhmä, Kerimäki, (Vesterlin)

Keski-Suomi

- 22.11.2010 Riittämättömyyden tunteesta osaamisen oivallukseen. Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen verkosto (VOSKE), Hämeenlinnassa. Paula Korkalainen piti puheenvuoron väitöskirjastaan 12 osallistujaa eri osaamiskeskuksista.
- 10.12.2009 Esiopetuksen oppilashuollon kehittämistyöryhmä, Jyväskylä, Adenius-Jokivuori
- 12.1.2010 Jyväskylän päivähoiton johtoryhmä, Jyväskylä, Adenius-Jokivuori
- 2.2.2010 Tampereen kaupungin vieraille esittely Keski-Suomen osahankkeesta, Huisko
- 12.2.2010 Jyväskylän päivähoiton kehittämistyöryhmä, Jyväskylä, Adenius-Jokivuori
- 17.3.2010 Ennalta ehkäisevä työ, moniammatillinen verkostotyö ja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö, luento, Varhaiskasvatuksen yksikkö /JY, Korkalainen. 25 opiskelijaa
- 23.3.2010 Perhehoitoliitto ry:n rekrytointi työryhmä: ”Miten Kaste-ohjelma kehittää perhehoitoa Keski-Suomessa”, Siekinen.
- 24.3.2010 Jaetun ammatillisuuden tema-aamupäivä. Päivähoiton, sosiaalitoimen, terveydenhuollon ja perhetyön välinen yhteistyö ja jaetun asiantuntijuuden kysymyksiä. Varhaiskasvatuksen yksikkö, Jyväskylän yliopisto, Korkalainen.
- 25.3.2010 Kaarinan kaupungin vieraille esittely Keski-Suomen osahankkeesta, Huisko.
- 27.3.2010 Perhepolku -loppuseminaarissa ”Biologisten vanhempien tuen merkityksestä”, Siekinen.
- 29.3.2010 Jyväskylän esiopetuksen koordinaatioryhmä, Jyväskylä, Adenius-Jokivuori.
- 15.4.2010 XII Perhetutkimuksen päivät Jyväskylä, Neuvolan perhetyö, varhaista tukea pikkulapsiperheille, Huisko
- 11.4.2010 klo 9-11 Paula Korkalainen. Luento/puheenvuoro Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verson aamukahveilla Lahdessa. Tutkimus kehittämistyön tukena: Riittämättömyyden tunteesta osaamisen oivallukseen Ammatillisen asiantuntijuuden kehittäminen varhaiserityiskasvatuksen toimintaympäristössä.

14.4.2010 klo 12.15-14.00 Paula Korkalainen. Etelä Pohjanmaan osaamiskeskus SonetBotnian Kaste-hankkeen perhetyön pilottien kehittämispäivässä Lapualla: Luento Mentoryö kehittämistyön tukena. Mukana myös päivähoidon johtaja Päivi Salonen Multian kunnasta.

Pohjois-Savo

5.11.2009 Kiintymyssuhteen merkitys ja rakentuminen ja Korjaavan vuorovaikutuksen haasteita. Kuopion Seudun perhehoitajat ry:n koulutuspäivä

27.10.2009 Tutki ja Turvaa hoitomallin esittely. Lasten ja nuorten mielenterveys ja kuntoutuspalvelut, Kuopio

27.1.2010 Tutki ja Turvaa hoitomallin esittely Lasten tutkimus- ja hoitotyöryhmä, KYS / Alava

8.2.2010 Tutki ja Turvaa hoitomallin esittely Lasten tutkimus- ja hoitotyöryhmä 2, KYS/ Alava

10.2.2010 Tutki ja Turvaa hoitomallin esittely Kuopion Psykiatriakeskus.

11.2.2010 Tutki ja Turvaa hoitomallin esittely Kuopion kaupungin neuvolaterveydenhoitajat.

6. TIEDOTTAMINEN JA MEDIAOSUMAT

Kaste-ohjelmaa, Lapset ja perheet Kaste -hanketta ja osahankkeita on esitelty ja hankkeesta on tiedotettu pidettyjen työkokousten yhteydessä ja sähköpostitse kaikissa hankemaakunnissa. Samoissa yhteyksissä on jaettu hankkeelle laadittua yhteisesitettä. Lisäksi osahankkeet ovat tehneet omia esitteitä ja tiedotteita. Hankkeesta löytyy tietoa myös hankkeen verkkosivuilta, joiden päivittämistä kaikkien osahankkeiden osalta on korostettu.

Projektipäällikkö otti käyttöön ”Projektipäällikön uutiset” -uutiskirjeen, joita lähetettiin kaksi tällä raportointikaudella.

Keski-Suomen Lapset ja perheet Kaste -tiedote ilmestyi marraskuussa 2009 ja helmikuussa 2010. Tiedotetta levitettiin yhteistyöverkostoissa sähköisesti. Hankkeen internet-sivut ovat Keski-Suomen osaamiskeskuksen sivujen alla osoitteessa www.koskeverkko.fi/kslapsetjaperheet. Tapahtumista ja koulutuksista tiedotetaan koskeverkon ja Sonette-yhteisöverkon sivuilla.

Katse lapseen – hankkeesta tiedottaminen on toteutettu sähköpostiviestein, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön internetsivujen www.pslastensuojelu.fi sekä paikallislehtien välityksellä. Www-sivuilla käyntejä seurataan.

Hankkeen kehittämistyöhön liittyviä opinnäytetöitä neljä on valmistunut Kaste I – aikana, ne löytyvät: www.pslastensuojelu.fi > opinnäytetyöt

Kuopion kaupungin sisäinen Sinetti – sivut ovat valmisteilla, jossa LapsiKuopio- hanketta esitellään. Samoin kaupungin ja Terve Kuopio – ohjelman www.sivuja on tarkoitus hyödyntää informaatiokanavana.

Näkyvyys mediassa

23.11.2009, Tiedote osahankkeista Joensuun uutisiin

14.11.2009, Pohjois-Karjalan varhaiskasvatusfoorumi, osahankkeilla esittelypöytä

20.11.2009, Lapsen oikeuksien päivänä osahankkeet esillä MLL:n tapahtumassa Carelicumissa

Lauantai 30.1.2010 Savon Sanomat (Ilkka Ritvanen) ”LapsiKuopio- hanke luo osallistuvaa lapsityötä”.

4.2.2010, Vanhemmille voimaa uusista vertaisryhmistä, YLE/Pohjois-Karjalan radio

16.2.2010, Pienten lasten yksinhuoltajaäitien ryhmästä, YLE/ Pohjois-Karjalan radio

Lokakuun 2009 Kuntatalous -julkaisuun Katse lapseen -hankkeesta ja Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksiköstä - ½ sivua/ Tarja Pitkänen

ISO -tiedotteessa 1/2010 Arvokasta arkea eilen, tänään ja huomenna, Itä-Suomen sosiaalityön päivillä 9.-10.11.2009 Kuopiossa: Kunniainnointi Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikölle / Katse lapseen hankkeen henkilöstö

Perhehoitolain muutostarpeiden koontityöstä/ Hanna Heinonen, Piritta Timonen ja Tarja Pitkänen

Uutisjousi Lastensuojelun edunvalvonta -päivä alueen yhteistyötahoille Siilinjärvellä Pelastakaa Lapset ry:n ja Poske- alueen kanssa yhteistyössä/ Vuokko Kämäräinen.

Pielaveden lehti: Perhetyö suuntaa lapseen – Pohjois-Savon perhetyön kehittäjien päivä Pielavedellä / Vuokko Kämäräinen

Keski-Suomen sijaisvanhempien yhdistyksen jäsenlehdessä ”Viestikyyhkynen” on kirjoitettu perhehoidon painopistealueen tavoitteista ja suunnitelmista sekä tiedotettu tulevista tapahtumista.

Julkaisut

Hanketta esittelevä artikkeli ilmestyi Talentia Keski-Suomen jäsenlehti Kellokkaan numerossa 1/2010, joka ilmestyi verkkolehtenä.

Artikkeli Perhehoito lehdessä 2/2010 Kaste-hankkeella Tukea ja lisää osaamista perhehoitoon”.

Artikkeli Perhehoito-lehteen: Millaista tukea sijaisperheet saavat ja tarvitsevat PRIDE-valmennuksen jälkeen? Pirjo Pölkki, Tuija Raitanen ja Tarja Pitkänen

Artikkeli Pesäpuu-lehteen (tulossa): Sijaisperheiden toivoma ja saama tuki PRIDE-valmennuksen jälkeen/ Pirjo Pölkki, Tuija Raitanen ja Tarja Pitkänen

Artikkeli Pesäpuu-lehteen (tulossa): Näkymätön lapsi -sijaissisaruuutta käsittelevä draamatyöpaja/ Jonna Koponen, Sari Siltavuori ja Tuija Raitanen

Artikkeli Pesäpuu -lehteen (tulossa): Kaste-kehittäminen ja Pesäpuu -yhteistyö/ Tarja Pitkänen ja Riitta Siekkinen

Liite 1 Tutki ja Turvaa pilotti II kyselylomake*KYSELYLOMAKE***TUTKI JA TURVAA – HOITOJAKSON***TYÖSKENTELYYN OSALLISTUNEELLE*

Päiväys: _____ . _____ . 20_____

Asuinkunta: _____

Äiti: _____

Isä: _____

Ikä: _____

1. Toimeentulo

- työssä
 vuorotteluvapaa
 työtön
 sairauspäiväraha
 opiskelija
 kuntoutusraha
 äitiys- tai vanhempainloma
 muu, mikä?

2. Tutki ja Turvaa hoitajaksolla osallistuin

- Ryhmätyöskentelyyn
 Yksilötyöskentelyyn
 Perhetyöskentelyyn

3. Hoitajakso oli mielestäni

- Liian lyhyt
 Sopivan mittainen
 Liian pitkä

4. Oliko jakson ajankohta sopiva

- Lapsen ikään nähden
 Omaan elämäntilanteeseen nähden
 Perheen ajankäyttöön nähden

5. Miksi lähdit mukaan hoitajaksolle? Mikä oli se asia, johon toivoit muutosta?

Arvioi 1-5 asteikolla hoitajaksoa ja omaa kokemustasi. (1= samaa mieltä, 2= melkein samaa mieltä, 3= riittävästi samaa mieltä, 4= lähes eri mieltä, 5= eri mieltä)

6. Päätös osallistumisesta oli helppo	1	2	3	4	5
7. Jakso vastasi ennakkokäsityksiäni	1	2	3	4	5

8. Työskentely oli minulle helppoa	1	2	3	4	5
9. Hoitojakso sisälsi liikaa asiaa	1	2	3	4	5
10. Työskentely vei voimavarojani	1	2	3	4	5
11. Mielipiteitäni kysyttiin ja huomioitiin	1	2	3	4	5
12. Sain ilmaista tunteitani avoimesti	1	2	3	4	5
13. Minua kuunneltiin	1	2	3	4	5
14. Koen että minua ymmärrettiin	1	2	3	4	5
15. Ryhmässä oli aikaa asioilleni	1	2	3	4	5
16. Ryhmäistunto oli liian pitkä	1	2	3	4	5
17. Yhteistyö verkostoni ja hoitojakson työntekijöiden välillä oli toimivaa	1	2	3	4	5
18. Sain apua verkostoltani jakson työskentelyni onnistumiseksi	1	2	3	4	5

Edelliseen kysymykseen liittyviä pohdintojani:

Arvioi 1 – 5 asteikolla sitä, miten hyödylliseksi koit (oliko niistä apua) seuraavat jaksoon sisältyneet työskentelytavat. (1= erittäin hyödyllinen, 2= melko hyödyllinen, 3= jonkin verran hyötyä, 4= ei juurikaan hyötyä, 5= ei hyötyä)

19. Kotikäynnit	1	2	3	4	5
20. Omat haastattelut	1	2	3	4	5
21. Lapsen kanssa videoinnit					
22. Palautekäynti videointiin liittyen	1	2	3	4	5
23. Ryhmään osallistuminen	1	2	3	4	5
24. Videoiden katselu/ -työskentely	1	2	3	4	5
25. Yksilökäynnit	1	2	3	4	5
26. Mielikuva – ja tunnetyöskentely korttien avulla	1	2	3	4	5
27. Opetusosiot ryhmässä	1	2	3	4	5
28. Loppurentoutukset ryhmässä	1	2	3	4	5
29. Kotitehtävät	1	2	3	4	5
30. Verkoston yhteinen tapaaminen	1	2	3	4	5

Mikä työskentelymenetelmissä oli mielestäsi hyvää tai auttoi sinua/miten?

Arvioi asteikolla 1 – 5 miten hyvin hoitajaksolla toteutuivat seuraavat asiat: (1=erittäin hyvin, 2= hyvin, 3= kohtuullisesti, 4= välttävästi, 5= huonosti)

31. Työntekijöiden luottamuksellisuus	1	2	3	4	5
32. Työntekijöiden ystävällisyys	1	2	3	4	5
33. Työntekijöiden asiantuntijuus	1	2	3	4	5
34. Vuorokeskustelu	1	2	3	4	5
35. Myönteinen ilmapiiri	1	2	3	4	5
36. Turvallisuus	1	2	3	4	5
37. Tunteiden ilmaiseminen	1	2	3	4	5
38. Aikataulut	1	2	3	4	5
39. Sovittujen asioiden toteutuminen	1	2	3	4	5
40. Työskentelyssä riittävästi aikaa	1	2	3	4	5
41. Rohkaisu ja tukeminen	1	2	3	4	5
42. Palautteen antaminen	1	2	3	4	5

Edelliseen kysymykseen liittyviä pohdintojani:

Arvioi asteikolla 1 – 5 minkä verran hoitajaksolle osallistumisesi vaikutti seuraaviin asioihin vanhemmuudessasi/ elämässäsi. (1= paljon. 2= jonkin verran. 3= vähän. 4= ei lainkaan. 5= pysyi samana.)

43. Ymmärrykseeni suhteemme tärkeydestä	1	2	3	4	5
44. Itseymmärrykseeni	1	2	3	4	5
45. Itseluottamukseeni vanhempana	1	2	3	4	5
46. Omien vanhempieni ymmärtämiseen	1	2	3	4	5
47. Ymmärrykseeni omien lapsuudenkokemusteni merkityksestä vanhemmuudelleni	1	2	3	4	5
48. Yhteistyökykyyn lapseni kanssa	1	2	3	4	5
49. Ilon tunteisiin suhteessa lapseeni	1	2	3	4	5
50. Haluuni olla lapseni kanssa	1	2	3	4	5
51. Lapseni aloitteiden havaitsemiseen	1	2	3	4	5
52. Ymmärrykseeni lapsen käytöstä ja tunnereaktioita kohtaan	1	2	3	4	5
53. Kykyyni rauhoittaa lastani	1	2	3	4	5
54. Kykyyni tunnistaa ja hallita omia tunneilmajani	1	2	3	4	5
55. Kykyyni ymmärtää mitä lapseni tarvitsee minulta	1	2	3	4	5
56. Kokemuksiini onnistumisesta	1	2	3	4	5
57. Ihmissuhteisiini	1	2	3	4	5

YMPYRÖI NE KOHDAT, JOIHIN JATKOSSA (EDELLEEN) TOIVOISIT MUUTOSTA!

KIITOS SINULLE OSALLISTUMISESTA JA KYSELYYN VASTAAMISESTA!

**AVOIMET JA TARKENTAVAT KYSYMYKSET LOMAKEKYSELYN
PALAUTEKÄYNNILLE (TYÖNTEKIJÄ HAASTATTELEE VANHEMMAN)**

(Kysymykset 6 - 18)

- Liittyikö osallistumispäätökseesi jotain esteitä ja miten ne ratkesivat?
- Miten työntekijöiden kanssa käydyt keskustelut helpottivat tai vaikeuttivat päätöstäsi osallistua hoitojaksolle?

- Esittelivätkö työntekijät hoitojaksoa etukäteen ymmärrettävästi?
- Oliko jakso jotenkin erilainen kuin odotin?
- Jäikö työntekijöiltä kertomatta jotain oleellista tai jotain, mitä olisit ehkä halunnut tietää etukäteen?

- Mikä työskentelystä teki sinulle helppoa?
- Mikä työskentelyssä oli raskasta tai väsytti sinua?

- Oliko hoitojaksolla asioita tai tapahtumia, joissa et kokenut tullee kuulluksi tai ymmärretyksi?

- Tuliko hoitojaksolla esille tilanteita tai asioita, joiden suhteen olisit toivonut mielipiteesi tulleen paremmin otetuksi huomioon?

-
-
-
- Ryhmän sisältöön/ ryhmäistuntoihin kehittämisehdotuksia?

-
-
-
- Oliko lähi-/ viranomaisverkoston kanssa tehty yhteistyö toimivaa (millaista) ja auttoiko se sinua keskittymään hoitojakson työskentelyyn?

(Kysymykset 19 – 30)

- Mikä työskentelymenetelmissä auttoi sinua (tai oli huonoa)?
- Mihin asiaan sait apua?

(Kysymykset 31 – 42)

- Miten kuvailisit ryhmätyöskentelyn ilmapiiriä ja mitkä asiat siihen vaikuttivat?
 - Miten koet, että ajatustesi ja tunteittesi ilmaiseminen toteutui omalla kohdallasi?
-
-
-

Liite 2. Poikkihallinnollisen varhaisen tuen mallin valmiita ja kehitteillä olevia malleja ja sisältöjä

TAULUKKO 2. LapsiKuopio -hankkeen valmiita tuloksia ja meneillään olevaa kehittämistyötä

VALMIS / KEHITTEILLÄ OLEVA MATERIAALI / MENETELMÄ	KEHITTÄMISTYÖ, JALKAUTTAMINEN JA ARVIOINTI
<p>1. LAAJA POIKKIHALLINNOLLINEN JA ALUEELLINEN KEHITTÄMINEN</p> <p>1.1 Poikkihallinnollinen varhaisen tuen organisaatio Kehittämistyössä seurataan kaupungin ja toimialojen strategioita ja linjauksia.</p>	<p>Hankkeen poikkihallinnollinen organisaatio (Kuvio 1.) ohjaa ja valvoo hankkeen tavoitteellista etenemistä → arviointimenetelmiä kehitteillä mutta ei käytössä.</p> <p>Poikkihallinnollista johtamista ja organisaation toimivuutta on tarkoitus arvioida</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimiiko poikkihallinnollinen prosessi? → Prosessiarvio • Ovatko uudet avaintehtävät / palvelumääritykset käytössä? → Prosessiarvio • Toteutuuko asiakkuuden hallinta → Toimiko palveluprosessi <p>Poikkihallinnollisen organisaation toiminnan arviointiin on suunnitteilla arviointilomake jonka organisaation toimintaan osallistuneet henkilöt täyttävät kevään ja alkusyksyn 2010 aikana. Lomake on yhteisellä sähköisellä alustalla kolmen kuukauden ajan</p>
<p>1.2 Lastenneuvola – päivähoito alueellisen yhteistyön edelleen kehittäminen ja arviointi</p> <p>Yhteistyömalli ollut käytössä vuodesta 2007 saakka. Malli toimii poikkihallinnollisen yhteistyön pohjana kun erityisosaamista siirretään alueilla sekä kouluun siirtymisen nivelvaiheessa → malli kehittyi erityisosaamisen osalta LapsiKuopio-hankkeen aikana mm. miten sosiaalityö ja lastensuojelu voivat osallistua alueelliseen yhteistyöhön</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arviointi toiminnan toteutumisesta toteutettiin toukokuussa 2009 • Koonti elokuussa 2009 • Esittely koonnista esimiehille 16.9.2009 • Yhteistyöasiakirjan arviointitapaaminen 5.2.2010. Tapaamisessa tarkastettiin koollekutsujen tehtäviä ja asiakirjan sisältöjä. Asiakirjan nimeksi sovittiin NEUVOLAN JA PÄIVÄHOIODN ALUEELLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS <p>→ Arviointia edelsi tapaaminen (22.1) johon osallistuivat päivähoiton palvelupäällikkö ja terveydenhoitajien esimies.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5.2.2010 kokouksessa päätettiin kokoontua vielä kerran arvioimaan alueellisen yhteistyön tavoitteita ja toteutumia. Kokous on 26.4.2010 ja siihen osallistuvat kaikki päiväkotien johtajat ja terveydenhoitajat. • Sosiaalityöntekijöiden osallistumisesta alueelliseen yhteistyöhön on alustavasti sovittu. Toiminnan toivotaan käynnistyvän koko kaupunkitasoisesti syksyllä 2010
<p>1.3 Neuvolatarkastusten sisältöjen päivittäminen koskien</p>	<p>Tiedonsiirto 1. Tiedonsiirtolomake laadittu 18kk ja 4v. ikäisten lasten neuvolatarkastuksia → lomake tällä hetkellä kommentoitavana</p>

<p>kansanterveysasetukseen liittyvää tiedonsiirtoa</p> <p>Tiedonsiirtolomakkeet neuvolan ja päivähoiton välille → Tällä hetkellä 3 ja 5-vuotistarkastukset joissa on päivähoiton osio joka sisältää myös vanhempien osuuden</p> <p>Myöhemmin kehitetään yhteistyötä lasten 18 kk, 4-vuotis ja esikoululaisten tarkastukseen</p>	<p>terveydenhoidossa ja päivähoitossa.</p> <p>Tiedonsiirto 2. Tiedonsiirtolomake esikoulusta kouluterveydenhuoltoon → <u>lomake valmis</u>. Jalkauttaminen keväällä 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ESKO- työryhmässä • Päivähoiton johtoryhmässä • Asiasta tiedotettu kaikkia kouluterveydenhoitajia ja lähiesimiehiä <p>Käyttöönotto keväällä 2010.</p> <p>Tiedonsiirto 3. Kehittämistyö käynnissä koskien tiedonsiirtoa ja lakia asiakkaan oikeudesta ja velvollisuuksista silloin kun perhe tarvitsee erilaisia palveluja ja tiedonsiirtoa on asiakkaan edun nimissä hyvä toteuttaa. / toisen lain piiristä toiseen.</p> <p>Tähän liittyen luotu malli / palvelupolku päivähoitoon. Käsitelty päivähoiton hallinnon viikkopalaverissa/ muistio 30.3.2010 Lastenneuvoloiden käyttöön kehitteillä lupalomake koskien kirjallista tiedonsiirtoa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiedonsiirto eri palvelujen välillä on perheen edun mukaista. → Esim. neuvolasta päivähoitoon tai toisinpäin. • Tiedonsiirtoa koskeva ARVIOINTI → Työmenetelmät kehitteillä <p>Esittely terveydenhoitajille 22.10 jonka jälkeen sovitaan käyttöönotosta → prosessi ja seurantatyömenetelmät kehitteillä</p> <p>Esittely marraskuussa päivähoiton johtoryhmässä jonka jälkeen sovitaan käyttöönotosta (vasu-keskusteluissa / vanhempainiltapaketti)</p>
<p>1-6v. lapsen ruokavalio- esite Laadittu asiantuntijayhteistyössä (lasten neuvolatyön asiantuntija, lastentarhanopettaja ja ravitsemussuunnittelija) VALMIS</p>	<p>Prosessi ja seurantatyömenetelmät kehitteillä</p>
<p>1.4 Pienet lapset liikkeelle – yhteistyömallin jalkauttaminen, edelleen kehittäminen ja arviointi</p> <p>Päivähoiton, vapaa-ajantoimen ja avohoidon kuntoutuksen poikkihallinnollinen yhteistyömalli ja toimintaa tukeva Pienet lapset liikkeelle - käsikirja</p>	<p>Käsikirjan sisältöjä (tekstit, kuvat) päivitetty syys- lokakuussa 2009. Päivitys vielä meneillään.</p> <p>Pienet lapset liikkeelle – organisaation uudet sisällöt esillä seurantaryhmässä 28.10.2009 → ei vahvistettu. Kuvio tämän koonnin lopussa.</p> <p>Pienet lapset liikkeelle – jalkauttamisprosessi / Liikuntasäkkikoulutukset → prosessiarvio</p> <p>Varhaisen tuen teemaesimerkki ”Kiipeilyteline” käyttöönotto keväällä 2010 yhdessä vasu-prosessin uudistamisen kanssa.</p>

<p>Yhteistyö Kuopion kaupungin puistotoimiston kanssa</p> <p>Taustaa yhteistyön käynnistymiselle Kuopion kaupunki on palkittu ”Leikin pääkaupunkina 2010” Eräs taustavaikuttaja on Pienet lapset liikkeelle - yhteistyömalli.</p>	<p>Käyttöönotto koko kaupungissa ja tarkennettu pilotti (= vaikutusten arviointi) jossa yksi lastenneuvola, 2 päiväkotia, perhepäivähoitajia. (kts. kohta Varhaisen tuen palvelutapahtuminen kirjaaminen)</p> <p>Liikuntakoordinaattorin toimenkuva on organisoitu osaksi päivähoitopalvelua!</p> <p>Yhteistyö käynnistynyt yhteisellä ideoinnilla 23.2 ja 25.3 → Puistoihin asennettavat infotaulut mahdollistavat niiden hyödyntämisen myös laajemmin. Näin puistoihin saadaan syvennettyä tietoa siitä miten leikkipuistotoiminta tukee perheiden yhdessä oloa ja lapsen kehitystä (esim. keinumisen, kiipeilyn, tasapainon ja vapaan leikin ja pelaamisen merkityksestä.)</p> <p>Infotaulun tekninen osuus (taulu ja taulun pystytys) puistotoimiston vastuulla. Sisällöt / juliste tekstit ja kuvat lasten toimintaterapia asiantuntijan vastuulla.</p> <p>Työ suunnitteluvaiheessa. Mukana graafinen suunnittelija.</p> <p>Kehittämistyö käynnistynyt → aihioita hahmoteltu neuvola-puheterapia – lasten kirjastot – rajapintoihin.</p>
<p>2. LASTENKULTTUURIPALVELUT MUKAAN POIKKIHALLINNOLLISEN VARHAISEN TUEN PROSESSIIN</p>	<p>Suunnittelupalaverit 11.8 ja 7.9.2009 → sovittiin kirjastokierroksista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritoimenjohtaja johtaja Pekka Vähäkangas • Kulttuurisuunnittelija Jonna Forsman • Puheterapeutti Erja Nykänen • Terveystoiminnan johtaja Katriina Silvasti • Päivähoidon asiantuntija Tiina Mikkilä • Projektikoordinaattori Jaana Lappalainen • kulttuurisuunnittelija Jonna Forsman, pt Erja Nykänen th Katriina Silvasti, Tiina Mikkilä <p>Kirjastokäynnit: syyskuu 2009 pääkirjasto (Pirjo, Erja, Tiina, Katriina) 9.10.2009 Neulamäen kirjasto (Pirjo ja Katriina) 20.10.2009 pt Erja Nykänen ja Tiina Mikkilä: Pyörön kirjasto 23.10.2009 Puijonlaakson kirjasto (Pirjo ja Katriina) 27.10.2009 pt Erja Nykänen ja Tiina Mikkilä: Kettulan kirjasto 12.11.2009 Katriina: yhteydessä Puijonlaakson kirjastoon - saatu uusia venäjänkielisiä kirjoja lapsille → tiedotin asiasta Puijonlaakson, Länsi-Puijon ja Päivärannan terveydenhoitajille ja venäjänkielen tulkille</p> <p>Kirjastokäyntien yhteenveto 18.11.2009: th Katriina Silvasti, pt Pirjo Pekkala, pt Erja Nykänen ja Tiina Mikkilä</p> <p>9.12.2009 palaveri jolloin palaute kirjastokäyneistä</p>
<p>3. LASTENNEUVOLATYÖN KEHITTÄMINEN</p> <p>3.1 Lastenneuvolatyö Kuopiossa - käsikirjan päivitys, sisältöjen uusiminen</p>	<p>Päivitetty 2009. Sovittu että päivitetään vuosittain Lasten ja äitiysneuvola- info perheille. Tallennus yhteiselle sähköiselle alustalle / V-levy</p> <p>Prosessiarvio (määrä-arvio) kehitteillä</p>
<p>3.2 Uudet vieraskieliset lastenneuvolaesitteet (suomi, ruotsi,</p>	<p>Lasten määräaikaistarkastukset 0-6v. Tuotettu</p>

<p>englanti, venäjä)</p>	<p>moniammatillisessa yhteistyössä. → uutta tarkastusten sisällöt ja seulat. Esim. 3v. ikäkausitarkastus. Ohjekansio ja yhteinen sähköinen alusta-versio / V-levy Käyttöönnotosta on sovittu terveydenhoitajien esimiehen kanssa.</p>
<p>3.3 Lastenneuvoloiden terveydenhoitajien ohjekirja→ Ohjausmateriaali terveydenhoitajille lapsen tarkastuskäynneillä ikäkausittain</p>	<p>Jalkauttaminen alkaen 9.4. Ryhmät sovittu → 5 ryhmää. Osallistujat kaikki terveydenhoitajat + sijaiset.</p> <p><u>Arviointityömenetelmät</u> Alustavasti sovittu seuraavista arviointivastuista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokonaisvastuu → Toimintasuunnitelmat, perehdyttämiskansiot, kehityskeskustelut • Toimintavastuu → käytön ylläpito ja päivittäminen aikataulut toimintasuunnitelmiin yms. <p><u>Laajempi jalkauttaminen</u> Alustavasti keskusteltu että käyttäjille (= terveydenhoitajat) perustetaan yhteinen sähköinen alusta (V-asema) jossa on selailukansio sisältäen kaiken tuotetun syvennetyn materiaalin. Materiaali on helposti luettavissa ja tulostettavissa perheiden käyttöön.</p> <p>Alustavasti keskusteltu perustasoa vahvistavan syvennetyn materiaalin laajemmasta levittämisestä. Aluksi Pohjois-Savoon ja Itä- ja Keski-Suomen alueelle (ISO-verkosto ja Lapset ja perheet Kaste- verkosto) ja myöhemmin muualle Suomeen (THL:n julkaisusarja)</p> <p>Laajempi käyttöönotto edellyttää materiaaliin ja sen käyttämiseen liittyvän koulutuksen →</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perinteinen koulutus + työmenetelmäohjaukset 2. Verkko-oppimisympäristössä tapahtuva koulutus ja työmenetelmäohjaukset; tutor / mentor toiminta / etätehtävät 3. Osaamisen sisäistymisen menetelmät; mm. auskultoinnit, auditoinnit, näyttökokeet, keskustelut
<p>3.4 Päivitetty lasten kuulontutkimus-ohje Laadittu yhteistyössä Kys Kuulokeskuksen lääkärin ja LapsiKuopio-hankkeen lastenneuvolatyön asiantuntijan kanssa</p>	<p>Ohjeistus valmis ja jalkautettu 29.1, 1.2, 5.2, 19.2, 22.2. / 5 ryhmää joihin osallistuneet kaikki terveydenhoitajat.</p> <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä</p>
<p>3.5 Uusinta tietoa keskoslapsista – ohje Laadittu yhteistyössä Kys:n lastentehosaston henkilökunnan ja LapsiKuopio-hankkeen lastenneuvolatyön asiantuntijan kanssa</p>	<p>Ohje valmis Terveydenhoitajille tarkoitettua syvennettyä tietoa keskosuudesta, rokotuksista ym. Tallennus yhteiselle sähköiselle alustalle / V-levy</p> <p>Prosessiarvio (määrä-arvio) kehitteillä</p>
<p>3.6 Uusinta tietoa vauvojen unihäiriöistä – ohje Laadittu yhteistyössä Ensi-Kotiyhdistyksen Baby-Blues-työnetekijän ja LapsiKuopio-hankkeen lastenneuvolatyön asiantuntijan kanssa</p>	<p>Ohje valmis</p> <p>Terveydenhoitajille tarkoitettua syvennettyä tietoa terveydenhoitajille ja vanhemmille vauvojen unihäiriöistä ym. Tallennus yhteiselle sähköiselle alustalle / V-levy</p> <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä</p>

<p>3.7 Vauvasta taaperoksi – opas Asiantuntijoiden yhteistyössä toteutettu uudenlainen opas, joka on tarkoitettu työvälineeksi lastenneuvolan terveydenhoitajille. Opasta säilytetään neuvolakorttikotelossa. Neuvolakäynnillä käydään yhdessä vanhemman kanssa läpi niitä keinoja miten lapsen kehitystä voidaan tukea</p>	<p>Opas valmis. Käyttöönotto uusille kuopiolaisille vauvoille vuoden 2010 alusta. (Kuopiossa syntyy noin 1000 vauvaa vuosittain)</p> <p>Englanninkielinen versio. Jakoon 9.4 alkaen.</p> <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä</p> <p>Arviointia toteutettu tammi-helmikuussa jalkautumiskierroksilla (syvennetty materiaali ja kuulo) → kysyttiin terveydenhoitajien mielipiteitä oppaan käytöstä. Arviointitieto dokumentoitu.</p>
<p>3.8 Onni on pienestä kiinni – opas Lastenneuvolan, päivähoidon, vapaa-ajanpalveluiden ja TerveKuopio- ohjelman yhteistyönä laadittu uudenlainen esite, jonka lähtökohtana on että jokaisella perheellä on mahdollisuus löytää iloa ja mielekästä tekemistä. Lasta ei viedä harrastamaan vaan esitteeseen on koottu perheen sisältöjä yhteistä tekemistä. Perheitä houkutellaan hyödyntämään arkista lähiympäristöä</p>	<p>Opas valmis. Käyttöönotto lastenneuvoloissa viikolla 40. Tiedote liitteessä 6.</p> <p>Oppaasta englannin ja venäjänkielinen versio → tulostettavassa muodossa perheille</p> <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä</p>
<p>4. PÄIVÄHOIDON KEHITTÄMINEN</p> <p>4.1 Päivähoidon lapsilähtöinen Vasu-prosessi</p> <p>Päivähoidon käytössä olevien varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja toteutukseen liittyvien käsikirjojen, ohjeiden sekä ryhmä- ja lapsivasujen kerroksellisuuden yhtenäinen tarkastelu. Tavoitteena on poistaa päällekkäisyyttä ja selkeyttää vasun käyttöä.</p> <p>Kehittämistyöhön kuuluvat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvattajan käsikirja • Varhaisen tuen käsikirja • Yksikkö vasu • Ryhmä-vasu 	<p>Prosessinomaisen vasu-työn menetelmät valmistumassa. Esittelyt päivähoitopiireissä vuoden 2009 loppuun mennessä.</p> <p>Vasu-työ käynnistynyt syyskuussa 2009.</p> <p>Valmisteluun osallistuvat tiiviisti päivähoidon varhaiskasvatustyöryhmä. Vasu-prosessiin tutustuttaminen → Hankkeessa työskentelevä päivähoidon varhaisen ja erityisen tuen asiantuntija esittelee materiaalin päivähoitopiireissä syksyn 2009 aikana. → Hankkeessa työskentelevä päivähoidon varhaisen ja erityisen tuen asiantuntija kouluttaa jokaisen päivähoitoyksikön henkilöstön kevään 2010 aikana uudelleen vasu-prosessiin.</p> <p>Vasu-koulutukset Aikavälillä 24.10.2009-26.1.2010 <u>päiväkodit</u> → 11 koulutustilaisuutta</p> <p>Aikavälillä 1.12.2009-10.2.2010 <u>perhepäivähoito</u> → 5 koulutustilaisuutta</p> <p>17.2.2010 Laitoshuoltajat ja vasu –"kokous"</p> <p>Päiväkotien työyhteisöpäivät: Pölläkänlahti 16.1.2010 ½ la-päivää Kuoppamäki 16.1.2010 ½ la-päivää Paimenpoika 18.3.2010 ilta Särkiniemi 27.3.2010 la-päivä</p> <p>Jokaisen toimintayksikön päivähoidon johtajilla, lapsiryhmällä ja perhepäivähoitajalla on oma Vasu-kansio. HUOM! laitoshuollolla on Vasu-kansio.</p> <p>Arviointikoonti Vasu-koulutuksista liitteessä 8.</p>

<p>4.2 Varhaisen tuen käsikirja – Käsikirja päivähoiton työntekijöille</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kielen ja puheen kehityksen tukeminen / helmikuu 2010 • Liikkuminen / kesken • Käden ja silmän yhteistyö ja muut havaintotoiminnot / valmistuu 15.4 mennessä <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä → keltojen toimenkuvassa</p> <p>Valmisteilla asiantuntijayhteistyössä → Kelto ja</p>
<p>4.3 Monikulttuurinen lapsi päivähoitossa – käsikirjan sisältöjen päivitys</p>	<p>puheterapiayhteistyössä laadittu → Iku-työryhmä jatkoystävää ja päivittää</p> <p>Valmisteilla asiantuntijayhteistyössä</p> <p>Valmisteilla asiantuntijayhteistyössä</p>
<p>4.4 Päivähoidon kielen ja motoriikan kehityksen tukemiseen liittyvien seulojen ja arvioiden sisältöjen arviointi</p>	<p>Ei ole toteutunut!</p> <p>Koulutukset toteutuneet ja sisältäneet työmenetelmäohjauspäivät</p>
<p>4.5 Kasvatuskumppanuus koulutukset päivähoiton henkilöstölle</p>	<p>Kasvatuskumppanuus koulussa yhteistyö toteutunut. Laadittu 3 tunnin koulutuspaketti</p> <p>Laaditaan yhteiselle sähköiselle alustalle → V-levy. Käytössä syksyllä 2010</p> <p>19.4 arviointi</p>
<p>4.6 Keltojen vuosikello</p>	<p>Lapsen vasu-prosessi on ollut päivähoiton dokumentaatio työryhmän työskentelyssä mukana.</p> <p>v. 2009 → 2.11</p>
<p>4.7 Lapsen vasu</p> <p>5. ESI- JA ALKUOPETUKSEN NIVELVAIHEEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN</p> <p>5.1 Nivelvaiheen Kellomalli- rakenne→ Työ ei ole käynnistynyt koska hankkeeseen ei ole saatu alkuopetuksen asiantuntijaa</p>	<p>v. 2010→ 22.2, 16.3, 19.3, 30.3</p> <p>Nivelvaiheen Kellomalli kehitettiin v. 2008 rakenteeksi tukemaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä. Kellomalli jäsentää ja selkeyttää esiopetusvuoden suunnittelua. Malli auttaa ja helpottaa lapsen kouluvalmiuden, varhaisen ja erityisen tuen tarpeen arviointia. Kellomalli toimii välineenä tuen suunnittelussa ja toteutuksessa esiopetusvuoden aikana.</p> <p>Kellomallissa on aikataulutettu päivähoiton, koulun ja koulupsykologien välinen yhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • lapsen havainnoinnin ja arvioinnin apuvälineiden käyttö • kouluvalmiuden ryhmä- ja yksilötutkimukset sekä • tiedonsiirto esiopetuksesta kouluun <p>LapsiKuopio- hankkeen aikana on tarkoitus arvioida rakenteen</p>

	<p>toimivuutta ja laatia mahdolliset muutokset sekä vahvistaa yhteistyön arviointia. Rakenteeseen on tarkoitus liittää mukaan koululaisten iltapäivähoito. Työ ei ole käynnistynyt koska hankkeeseen ei ole saatu alkuopetuksen asiantuntijaa.</p> <p>Esiopetuksen oppilashuolto- käsikirja valmistuu vuoden 200 loppuun mennessä</p> <p>Mitä on esiopetuksen oppilashuolto → avattu.</p>
<p>5.2 Esiopetuksen oppilashuolto</p>	<p>Tarkoitus että ko. osio liitetään päivitettyyn Kuopion kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelmaan.</p>
<p>6. SYVENNETTY VARHAISEN TUEN POIKKIHALLINNOLLINEN KEHITTÄMINEN</p> <p>6.1 Varhaisen tuen palvelutapahtuminen kirjaaminen Toteutetaan yhdessä kaupunginosassa</p> <p>Kirjaamisen suunnittelutyö toteutetaan asiantuntijayhteistyössä</p> <p>Alkuopetuksen varhaisen tuen (tehostetun opetuksen) palvelutapahtumien määrittely käynnistyy myöhemmin. Työ ei ole käynnistynyt koska hankkeeseen ei ole saatu alkuopetuksen asiantuntijaa</p>	<p>Varhaisen tuen palvelun näkyväksi tekemiseksi on tuotettu palvelutapahtuminen määrittelyyn koontilomake =</p> <p>Mitä työtä lastenneuvoloissa, päivähoidossa ja alkuopetuksen luokissa tehdään silloin kun lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen eivät etene suotuisasti tai perheen voimavarat vähenevät.</p> <p>Kirjaamislomake ja siihen liittyvä arviointimenetelmä on valmisteilla. → yhteistyössä THL:n ja Cliets' Finland Oy:n kanssa.</p> <p>Esittelyt kirjaamiseen liittyvästä käytännön toteutuksesta lastenneuvolatyön johdolle ja terveydenhoitajille sekä päivähoidon johdolle ja päiväkotien johtajille marraskuussa – joulukuussa 2009. Ei ole toteutunut</p> <p>Kirjaamiseen liittyvä pilotti käynnistyy yhdessä kaupunginosassa = yksi lastenneuvola, kaksi päiväkotia, muutama perhepäivähoitaja sekä mahdollisesti yksi koulu → prosessiarvio</p>
<p>7. MUU POIKKIHALLINNOILLINEN YHTEISTYÖ Koordinoiva työote ja konsultaatiopalvelut osaksi kaupungin varhaisen tuen palveluvalikkoa → Koordinoivalla työotteella pääsemme lähemmäksi asiakkaita.</p> <p>7.1 Puhelinkonsultaatiopalvelun jatkokehittäminen → Poikkihallinnollisessa palvelussa mukana terveyspalvelujen toiminta-, fysio- ja puheterapiapalvelut ja lasten mielenterveys- ja kuntoutuspalvelut. Sosiaalityö ja lastensuojelu liitetään palveluun</p>	<p>Konsultaatiopalvelujen käyttöön ja seurantaan liittyvä arviointi toteutetaan varhaisen tuen palvelutapahtumien kirjaamisen kanssa samassa pilotissa.</p> <p>Puhelinkonsultaatio- palvelua on jatkokehitetty. Mukaan on tullut erityisneuvola. Kasvatus- ja perheneuvolan osuus valmisteilla → käyttöönotto syksyllä 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miten paljon puhelinkonsultaatiopalvelua käytetään? → Prosessiarvio. • Miten pitkään puhelut kestävät? → Prosessiarvio • Millaisen puheeksi ottamisen / huolen määrä johtaa puhelinkonsultaatioon (Pohjana Arkill- vyöhykkeistö) → Vaikutusten arviointi

<p>7.2 Jalkautuvan konsultaatiopalvelun käyttöönotto → sosiaalityö ja lastensuojelu liitetään palveluun Ei ole toteutunut . Kehittämistyö ei ole edennyt tällä maksatuskaudella!!</p> <p>7.3. Poikkialueellisten koulutusten jatkokehittäminen, jalkautuminen arviointi → osaamisen vahvistuminen ja toiminnan muutos</p>	<p>Jalkautuvan konsultaatiopalvelu seurantalomakkeen käyttöönotto.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miten paljon jalkautuvaa konsultaatiopalvelua käytetään? → Prosessiarvio • Ketkä erityistyöntekijät jalkautuvat? → Prosessiarvio • Kumpaan jalkautetaan enemmän neuvolaan vai päivähoidon? • Millaisen puheeksiottamisen / huolen määrä johtaa jalkautuvaan konsultaatioon (Pohjana Arkill-vyöhykkeistö) → vaikutusten arviointi <p>Sensomotorinen koulutus koulutuspaketin täydentäminen kuva- ja videomateriaalilla. Materiaalin työstäminen pohjautuu tarpeeseen koulutuksen elävöittämisestä.</p> <p>Sensomotorinen koulutuspaketti ja Liikuntasäkki- koulutusten materiaalit yhtenäistetty ja osittain yhteiskäytössä → kumulatiivien vaikutus</p> <p>Tavoitteena että koulutusmateriaali on jatkossa useamman asiantuntijakouluttajan käytettävissä (=kiertäväkoulutusvastuu) sekä verkko-oppimisympäristössä (= videoklipit taustamusiikilla ja sitä tukevat kirjalliset teoriaosuudet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koulutukseen osallistuville jaettava power point materiaali • Koulutuksessa käytettävä videomateriaali → käytännön esimerkkejä lapsen (1,5v – 7v) kehitystä edistävästä toiminnasta kotona ja päivähoidossa <p><u>Osaamisen vahvistuminen ja toiminnan muutos – käyttöönotto</u> Sovittu alustavasti päivähoidon osuudesta siten että, ns. välitehtäviä (reflektio) tulee Kasvanet- verkko-oppimisympäristöön.</p>
<p>7.4 Erityisneuvolan ja päivähoidon toimintasopimus → kehitysvammaisen lapsen siirtyminen päivähoidon.</p>	<p>Toimintasopimus valmis. Sopimuksessa määritelty</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lapsi erityisneuvolan / lastenneuvolan asiakkaana 2. Kotikäynti 3. Kun lapsi aloittaa päivähoidon <ul style="list-style-type: none"> • Palvelusopimus • Aloituspalaveri * • Lapsen tutustuminen päivähoidon • Yhteistyöpalaveri • Tiedonkulku <p>* Mahdollisesti verkostokonsultin vetämä verkostokokous</p>
<p>8. TUTKIMUSYHTEISTYÖ</p> <p>8.1. Avohoidon tukitoimena päivähoidossa olevat lapset - tutkimus yhteistyössä Kuopion yliopiston kanssa. Lapsi Tuki hanke</p>	<p>Tutkimusyhteistyö toteutetaan Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitoksen hankkeen "Lastensuojelun tarve, prosessit ja vaikuttavuus kanssa", jota Suomen Akatemia rahoittaa ja josta mahdollisesti tarjotaan resurssitukea. Alustavasti sovittu että verkostotyön ja dialogisten työmenetelmien vaikuttavuutta arvioidaan tässä yhteydessä siten, että asiakassuunnitelma laaditaan verkostokonsultin</p>

<p>8.3. Varhaisen tuen työmenetelmien ja verkostotyön vaikutusten arviointi osana Nurmijärven, Rovaniemen ja Oslon varhaisen tuen ja verkostotyön kehittämishanketta yhteistyössä THL:n kanssa</p> <p>8.4 Lihavuuden, metabolisen oireyhtymän ja diabeteksen ehkäisyyn suunnitellun terveydenedistämismallin testaaminen lapsilla - tutkimushanke Kuopiossa ja Pohjois-Savossa vuosina 2010 - 2012. Terveystiedon edistämismalli on kehitetty professori Timo Lakan johtamassa Lasten liikunta ja ravitsemus – tutkimuksessa saatujen kokemusten ja tiedon avulla.</p>	<p>vetämässä verkostokokouksessa Tutkimusyhteistyötä on valmisteltu keväällä 2010. Kokouksia pidetty 7.12.2009, 22.1.2010 ja 10.3.2010</p> <p>Suunnittelutyö käynnistynyt kesällä 2009 yhteistyössä THL:n ja Cliets' Finland Oy:n kanssa.</p> <p>Asiaa valmistellaan osana verkostokonsulttitoiminnan ja muiden dialogisten työmenetelmien kehittämistä. Kts. luku 2.1.1.2</p> <p>Asiaa valmistelu yhteistyössä Timo Lakka, Janne Hentunen, Jaana Lappalainen. → 8.11.2009 ja 11.11.2009.</p> <p>Tutkimuksen käynnistymistä suunnitellaan jonka toivotaan alkavan 2010 syksyllä</p>
<p>9. Pohjois-Savon kolmen hankekokonaisuuden 2-suuntainen arviointi</p>	<p>Kuvio 2.</p> <p>Arviointityömenetelmät kehitteillä</p>
<p>10. Muu varhaisen tuen poikkihallinnollinen kehittäminen</p> <p>Sähköiset palvelupolku- ja prosessikuvaukset</p> <p>Sähköinen tiedottaminen sekä asiointi ja viestintä</p>	<p>ProcessGuide - palvelupolkukuvauksiin liittyvä työ käynnistyi 1.10 jolloin laadittiin kevään 2010 kuvausaikataulu. Työtä ohjaa projektipäällikkö Raija Tajakka strategia- ja kaupunkisuunnittelusta.</p> <p>Sähköinen Internet- ja Sinetti-tiedottaminen sekä sähköiseen viestintään liittyvä työ käynnistynyt sosiaali- ja terveyskeskuksen tiedottajan Satu-Mari Tolosen johdolla</p> <p>Terveystiedon edistämisen työhön liittyvää materiaalia tallennetaan yhteiseen tietokantaan (V-levy) kevään 2010 aikana</p> <p>Liittyen päivähoiton työmenetelmien sähköiseen käyttöön kehittämistyötä jatketaan yhdessä päivähoiton kanssa</p>

